

Извештај на независниот ревизор и
Финансиски извештаи

ЕУРОЛИНК Осигурување А.Д.,
Скопје

31 декември 2019 година

СОДРЖИНА

	страна
Извештај на независниот ревизор	1
Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)	3
Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех)	9
Извештај за паричните текови	13
Извештај за промени во капиталот	15
Белешки кон финансиските извештаи	17
Прилог 1 Годишна сметка	
Прилог 2 Годишен извештај	

Извештај на независниот ревизор

Grant Thornton DOO
Sv. Kiril i Metodij 52b-1/20
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (0)2 3214 700
F +389 (0)2 3214 710
E Contact@mk.gt.com
www.grantthornton.mk

До акционерите на
ЕУРОЛИНК Осигурување А.Д., Скопје

Извештај за финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на ЕУРОЛИНК Осигурување А.Д., Скопје (во понатамошниот текст „Друштвото“), составени од Извештајот за финансиската состојба (Биланс на состојба) на ден 31 декември 2019 година, Извештајот за сеопфатната добивка (Биланс на успех), Извештајот за промените во капиталот и Извештајот за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 85.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурување на Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Друштвото. Ревизијата, исто така вклучува и проценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и проценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) изладени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти финансиската состојба на ЕУРОЛИНК Осигурување А.Д., Скопје, Скопје на ден 31 декември 2019 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурување на Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Друштвото за 2019 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски податоци објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2019, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (Δ) од Законот за Ревизија.

Наше мислење е дека, историските финансиски податоци изнесени во годишниот извештај за работењето на Друштвото со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со податоците објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година.

Скопје,
19 март 2020 година

Грант Торнтон ДОО, Скопје

Сузана Ставриќ
Управител
Сузана Ставриќ
Овластен ревизор

² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба)

На ден 31.12.2019

во денари

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
АКТИВА			-	-
A. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	001	2.1	2.442.303	2.256.018
1. Гудвил	002		-	-
2. Останати нематеријални средства	003		2.442.303	2.256.018
Б. ВЛОЖУВАЊА (005+013+021+041)	004		988.738.087	883.198.694
I. ЗЕМЈИШТЕ, ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ И ОСТАНАТИ МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (006+009)	005	2.2	-	-
1. Земјиште и градежни објекти кои служат за вршење на дејноста (007+008)	006		-	-
1.1 Земјиште	007		-	-
1.2 Градежни објекти	008		-	-
2. Земјиште, градежни објекти и останати средства кои не служат за вршење на дејноста (010+011+012)	009		-	-
2.1 Земјиште	010		-	-
2.2 Градежни објекти	011		-	-
2.3 Останати материјални средства	012		-	-
II. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ (014+015+016+017+018+019+020)	013	2.3	16.846.092	17.922.598
1. Акции, удели и останати сопственички инструменти од вредност во друштва во група - подружници	014		-	-
2. Должнички хартии од вредност кои ги издале друштва во група - подружници и заеми на друштва во група - подружници	015		-	-
3. Акции, удели и останати сопственички инструменти во придружени друштва	016		-	-
4. Должнички хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	017		-	-
5. Останати финансиски вложувања во друштва во група – подружници	018		-	-
6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	019		-	-
7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	020		16.846.092	17.922.598
III. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+025+030+035+040)	021	2.4	971.891.995	865.276.096
1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (023+024)	022	2.4.1	256.871.695	175.428.388
1.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	023		2.292.770	61.435.544

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)			во денари	
Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
1.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	024		254.578.925	113.992.844
2. Финансиски вложувања расположливи за продажба (026+027+028+029)	025	2.4.2	179.156.332	159.147.708
2.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	026		-	-
2.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	027		-	-
2.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	028		16.725.000	22.506.100
2.4 Акции и удели во инвестициски фондови	029		162.431.332	136.641.608
3. Финансиски вложувања за тргување (031+032+033+034)	030	2.4.3	87.865.573	-
3.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031		-	-
3.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032		-	-
3.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	033		77.884.001	-
3.4 Акции и удели во инвестициски фондови	034		9.981.572	-
4. Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035	2.4.4	447.998.395	530.700.000
4.1 Дадени депозити	036		447.998.395	530.700.000
4.2 Заеми обезбедени со хипотека	037		-	-
4.3 Останати заеми	038		-	-
4.4 Останати пласмани	039		-	-
5. Деривативни финансиски инструменти	040		-	-
IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	041		-	-
V. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	2.5	92.005.302	117.907.501
1. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервата за преносна премија	043		75.676.157	97.529.550
2. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто математичката резерва	044		-	-
3. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	045		16.329.145	20.377.951
4. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	046		-	-
5. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто еквизационата резерва	047		-	-

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)			во денари	
Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
6. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто останатите технички резерви	048		-	-
7. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви за осигурување на живот каде ризикот од вложувањето е на товар на осигуреникот	049		-	-
Г. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	050		-	-
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА (052+053)	051	2.6	3.604.680	58.476
1. Одложени даночни средства	052		-	-
2. Тековни даночни средства	053		3.604.680	58.476
Ѓ. ПОБАРУВАЊА (055+059+063+067)	054	2.7	265.053.775	310.195.105
I. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (056+057+058)	055		251.167.070	295.580.676
1. Побарувања од осигуреници	056		251.167.070	295.580.676
2. Побарувања од посредници	057		-	-
3. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058		-	-
II. ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (060+061+062)	059		-	-
1. Побарувања по основ на премија за соосигурување и реосигурување	060		-	-
2. Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	061		-	-
3. Останати побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	062		-	-
III. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (064+065+066)	063		13.886.705	14.614.429
1. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	064		7.070.287	9.231.487
2. Побарувања по основ на финансиски вложувања	065		4.612.584	3.456.812
3. Останати побарувања	066		2.203.834	1.926.130
IV. ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	067		-	-
Е. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА (069+072+077)	068		24.282.275	29.839.896
I. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЈИШТЕ И ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ) (070+071)	069	2.8	9.428.165	12.426.095
1. Опрема	070		8.591.802	11.589.732
2. Останати материјални средства	071		836.363	836.363

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)			во денари	
Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
II. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (073+074+075+076)	072	2.9	14.854.110	17.413.801
1. Парични средства во банка	073		14.673.574	17.087.778
2. Парични средства во благајна	074		180.536	326.023
3. Издвоени парични средства за покривање на математичката резерва	075		-	-
4. Останати парични средства и парични еквиваленти	076		-	-
III. ЗАЛИХИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	077		-	-
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (079+080+081)	078	2.10	123.418.397	140.267.680
1. Претходно пресметани приходи по основ на камати и наемнини	079		-	-
2. Одложени трошоци на стекнување	080		99.203.124	116.414.656
3. Останати пресметани приходи и одложени трошоци	081		24.215.273	23.853.024
З. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТО РАБОТЕЊЕ	082		-	-
S. ВКУПНА АКТИВА (А+Б+В+Г+Д+Г+Е+Ж+З)	083		1.499.544.819	1.483.723.370
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	084	4	265.240.893	239.515.726
ПАСИВА			-	-
А. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (086+090+091+095+101-102+103-104)	085	2.11	481.728.197	476.234.701
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ (087+088+089)	086	2.11	195.326.080	195.326.080
1. Запишан капитал од обични акции	087		195.326.080	195.326.080
2. Запишан капитал од приоритетни акции	088		-	-
3. Запишан а неуплатен капитал	089		-	-
II. ПРЕМИИ ЗА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	090		-	-
III. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (092+093+094)	091	2.11	9.563.798	6.029.980
1. Материјални средства	092		-	-
2. Финансиски вложувања	093		9.563.798	6.029.980
3. Останати ревалоризациони резерви	094		-	-
IV. РЕЗЕРВИ (096+097+098-099+100)	095	2.11	183.967.436	169.721.475
1. Законски резерви	096		183.967.436	169.721.475
2. Статутарни резерви	097		-	-
3. Резерви за сопствени акции	098		-	-

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)			во денари	
Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
4. Откупени сопствени акции	099		-	-
5 Останати резерви	100		-	-
V. НЕРАСПРЕДЕЛЕНА НЕТО ДОБИВКА	101		90.911.205	62.419.283
VI. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	102			
VII. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103		1.959.678	42.737.883
VIII. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	104		-	-
Б. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	105		-	-
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (107+108+109+110+111+112)	106	2.12	929.983.816	902.099.686
I. Бруто резерви за преносни премии	107		474.496.895	487.956.862
II. Бруто математичка резерва	108		-	-
III. Бруто резерви за штети	109		423.615.776	386.176.602
IV. Бруто резерви за бонуси и попусти	110		31.871.145	27.966.222
V. Бруто еквилизациона резерва	111		-	-
VI. Бруто останати технички резерви	112		-	-
Г. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	113		-	-
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ (115+116)	114		-	-
1. Резерви за вработени	115		-	-
2. Останати резерви	116		-	-
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ (118+119)	117	2.13	1.467.359	4.393.442
1. Одложени даночни обврски	118		-	-
2. Тековни даночни обврски	119		1.467.359	4.393.442
Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	120		-	-
Ж. ОБВРСКИ (122+126+130)	121	2.14	52.421.020	48.388.027
I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (123+124+125)	122		2.752.312	31.976
1. Обврски спрема осигуреници	123		2.665.812	31.976
2. Обврски спрема застапници и посредници	124		-	-

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)			во денари	
Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
3. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	125		86.500	-
II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (127+128+129)	126		5.821.877	12.225.047
1. Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	127		5.821.877	12.225.047
2. Обврски по основ на учество во надомест на штети	128		-	-
3. Останати обврски од работи на соосигурување и реосигурување	129		-	-
III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (131+132+133)	130		43.846.831	36.131.004
1. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	131		19.430.274	15.218.097
2. Обврски по основ на финансиски вложувања	132		-	-
3. Останати обврски	133		24.416.557	20.912.907
3. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА	134	2.15	33.944.427	52.607.514
S. НЕТЕКОВНИ ОБВРСКИ ВО ВРСКА СО НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	135		-	-
И. ВКУПНА ПАСИВА А+Б+В+Г+Д+Ѓ+Е+Ж+З+S	136	4	1.499.544.819	1.483.723.370
J. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	137		265.240.893	239.515.726

Овие финансиски извештаи се разгледани и одобрени од Надзорен одбор на Друштвото на 19 март 2020 година.

Потпишани во име на Друштвото од:

Г-ѓа Марија Томеска
Претседател на Управен одбор

Г-ѓа Павлина Велкова
Директор на сектор за сметководство

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех)

За годината која заврши на ден 31.12.2019 година

во денари

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (201+210+223а+224+225)	200		933.712.946	897.281.647
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА (202+203+204-205-206-207+208+209))	201	3.1	864.567.954	840.763.007
1. Бруто полисирана премија за осигурување	202		1.013.068.759	1.067.959.881
2. Бруто полисирана премија за соосигурување	203		-	-
3. Бруто полисирана премија за реосигурување/ретроцесија	204		-	-
4. Бруто полисирана премија предадена во соосигурување	205		-	-
5. Бруто полисирана премија предадена во реосигурување/ретроцесија	206		140.107.379	210.336.583
6. Промена во бруто резервата за преносна премија	207		(13.459.967)	80.640.209
7. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за соосигурување	208		-	-
8. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за реосигурување	209		(21.853.393)	63.779.918
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (211+212+216+217+218+219+223)	210	3.2	42.460.011	26.344.676
1. Приходи од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	211		-	-
2. Приходи од вложувања во земјиште и градежни објекти (213+214+215)	212		-	-
2.1 Приходи од наемнини	213		-	-
2.2 Приходи од зголемување на вредноста на земјиште и градежни објекти	214		-	-
2.3 Приходи од продажба на земјиште и градежни објекти	215		-	-
3. Приходи од камати	216		20.120.746	18.858.752
4. Позитивни курсни разлики	217		642.182	16.717
5. Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност)	218		4.318.680	-
6. Реализирани добивки од продажба на финансиски имот - капитална добивка (220+221+222)	219		14.997.877	4.281.443
6.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	220		14.462.944	4.281.443
6.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	221		534.933	-
6.3 Останати финансиски вложувања	222		-	-
7. Останати приходи од вложувања	223		2.380.526	3.187.764

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за сепфатна добивка (Биланс на успех) (продолжува)			во денари	
Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	223a		14.898.329	18.312.565
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	224	3.3	5.831.550	6.577.333
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	225	3.4	5.955.102	5.284.066
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (227+235+245+248+251+261+271+274+275)	226		923.237.946	842.197.003
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (228-229-230-231+232-233-234)	227	3.5	410.163.945	375.636.008
1. Бруто исплатени штети	228		387.658.977	355.794.956
2. Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	229		7.873.841	6.430.414
3. Бруто исплатени штети – дел за соосигурување	230		-	-
4. Бруто исплатени штети – дел за реосигурување/ретроцесија	231		11.109.171	14.899.131
5. Промени во бруто резервите за штети	232		37.439.174	31.471.468
6. Промени во бруто резервите за штети – дел за соосигурување	233		-	-
7. Промени во бруто резервите за штети – дел за реосигурување	234		(4.048.806)	(9.699.129)
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (236+239+242)	235	3.6	3.904.923	6.240.332
1. Промени во математичката резерва, нето од реосигурување (237-238)	236		-	-
1.1 Промени во бруто математичката резерва	237		-	-
1.2 Промени во бруто математичката резерва - дел за соосигурување/реосигурување	238		-	-
2. Промени во еквализационата резерва, нето од реосигурување (240-241)	239		-	-
2.1. Промени во бруто еквализационата резерва, нето од реосигурување	240		-	-
2.2 Промени во бруто еквализационата резерва - дел за соосигурување/реосигурување	241		-	-
3. Промени во останатите технички резерви, нето од реосигурување (243-244)	242		3.904.923	6.240.332
3.1 Промени во останатите бруто технички резерви	243		3.904.923	6.240.332
3.2 Промени во останатите бруто технички резерви – дел за соосигурување и реосигурување	244		-	-
III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКАТА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИОНИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (246-247)	245		-	-
1. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	246		-	-

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за сепфатна добивка (Биланс на успех) (продолжува)			во денари	
Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
2. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот – дел за соосигурување и реосигурување	247		-	-
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (249+250)	248	3.7	37.543.931	34.806.479
1. Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	249		7.025.420	6.216.671
2. Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	250		30.518.511	28.589.808
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (252+256)	251		425.063.498	381.495.988
1. Трошоци за стекнување (253+253а+254+255)	252	3.8	192.779.225	168.023.115
1.1 Провизија	253		62.659.539	61.446.419
1.2 Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	253а		92.387.750	86.336.406
1.3 Останати трошоци за стекнување	254		20.520.404	23.878.415
1.4 Промена во одложените трошоци за стекнување (+/-)	255		17.211.532	-3.638.125
2. Административни трошоци (257+258+259+260)	256	3.9	232.284.273	213.472.873
2.1 Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	257		5.984.141	7.957.110
2.2 Трошоци за вработените (258а+258б+258в+258г+258д)	258		63.640.473	59.534.769
2.2.1 Плати и надоместоци	258а		37.654.238	37.781.190
2.2.2 Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	258б		4.156.077	3.587.220
2.2.3 Придонеси од задолжително социјално осигурување	258в		15.370.165	14.973.921
2.2.4 Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	258г		-	-
2.2.5 Останати трошоци за вработени	258д		6.459.993	3.192.438
2.3 Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	259		12.486.972	12.405.389
2.4 Останати административни трошоци (260а+260б+260в)	260		150.172.687	133.575.605
2.4.1 Трошоци за услуги	260а		85.470.281	76.821.305
2.4.2 Материјални трошоци	260б		7.104.175	7.460.042
2.4.3 Трошоци за резервирање и останати трошоци од работењето	260в		57.598.231	49.294.258
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (262+263+264+265+266+270)	261		4.091.619	20.323
1. Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	262		-	-
2. Трошоци за камати	263		1.931	12.061

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за сепфатна добивка (Биланс на успех) (продолжува)			во денари	
Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
3. Негативни курсни разлики	264		1.179.601	8.262
4. Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност)	265		895.295	-
5. Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба (267+268+269)	266		71.719	-
5.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	267		-	-
5.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	268		71.719	-
5.3 Останати финансиски вложувања	269		-	-
6. Останати трошоци од вложувања	270		1.943.073	-
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (272+273)	271	3.10	32.843.772	36.269.946
1. Трошоци за превентива	272		-	-
2. Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	273		32.843.772	36.269.946
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	274	3.11	6.681.442	3.050.425
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈКИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	275	3.12	2.944.816	4.677.502
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ (200-226)	276		10.475.000	55.084.644
XI. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ (226-200)	277		-	-
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	278	3.13	8.515.322	12.346.761
XIII. ОДЛОЖЕН ДАНОК	279		-	-
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (276-278-279)	280		1.959.678	42.737.883
XV. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (277-278-279)	281		-	-
XVI. ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА/(ЗАГУБА)			1.959.678	42.737.883
Добивка/(загуба) од повторно мерење на финансиски средства расположливи за продажба			3.533.818	(1.099.656)
Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка			-	-
ДОБИВКА/(ЗАГУБА) КОЈА ИМ ПРИПАЌА НА АКЦИОНЕРИТЕ			5.493.496	41.638.227

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за паричните текови

за периодот 01.01.2019 до 31.12.2019 година

во денари

ПОЗИЦИЈА	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4
А. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (301+302+303+304+305)			
	300	1.116.121.581	1.063.084.379
1. Премија за осигурување и соосигурување и примени аванси	301	1.071.530.802	1.040.155.749
2. Премија за реосигурување и ретроцесија	302	-	-
3. Приливи од учество во надомест на штети	303	11.109.171	14.899.131
4. Примени камати од работи на осигурување	304	-	-
5. Останати приливи од деловни активности	305	33.481.608	8.029.499
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (307+308+309+310+311+312+313+314)			
	306	1.050.178.649	1.010.055.757
1. Исплатени штети. договорени суми на осигурување. учество во надомест на штети од соосигурување и дадени аванси	307	384.938.641	357.208.009
2. Исплатени штети и учество во надомест на штети од реосигурување и ретроцесија	308	-	-
3. Премија за соосигурување. реосигурување и ретроцесија	309	146.510.549	211.088.293
4. Надоместоци и други лични расходи	310	158.781.633	144.602.196
5. Останати трошоци за спроведување на осигурување	311	342.812.272	290.774.372
6. Платени камати	312	1.931	12.061
7. Данок на добивка и останати јавни давачки	313	13.911.103	3.015.060
8. Останати одливи од редовни активности	314	3.222.520	3.355.766
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (300-306)			
	315	65.942.932	53.028.622
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (306300)			
	316	-	-
Б. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ВЛОЖУВАЊА			
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (318+319+320+321+322+323+324+325)			
	317	175.709.750	30.901.851
1. Приливи по основ на нематеријални средства	318	-	-
2. Приливи по основ на материјални средства	319	-	-
3. Приливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	320	-	-
4. Приливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници. придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	321	-	-
5. Приливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	322	60.284.609	6.254.218
6. Приливи по основ на останати финансиски пласмани	323	97.164.549	4.281.443
7. Приливи од дивиденди и останати учества во добивка	324	1.238.691	1.149.200
8. Приливи од камати	325	17.021.901	19.216.990

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за паричните текови (продолжува)	Број на позиција	во денари	
		Износ	
ПОЗИЦИЈА		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (327+328+329+330+331+332+333+334)	326	244.212.373	87.037.170
1. Одливи по основ на нематеријални средства	327	1.163.617	1.059.195
2. Одливи по основ на материјални средства	328	2.008.895	1.496.315
3. Одливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	329	-	-
4. Одливи по основ на вложувања во друштва во група – подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	330	-	-
5. Одливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	331	140.586.081	-
6. Одливи по основ на останати финансиски пласмани	332	100.453.780	84.481.660
7. Одливи од дивиденди и останати учества во добивка	333	-	-
8. Одливи од камати	334	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (317-326)	335	-	-
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (326-317)	336	68.502.623	56.135.319
V. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ		-	-
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (338+339+340)	337	-	-
1. Приливи по основ на зголемување на акционерскиот капитал	338	-	-
2. Приливи по основ на примени краткорочни и долгорочни кредити и заеми	339	-	-
3. Приливи по основ на останати долгорочни и краткорочни обврски	340	-	-
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (342+343+344)	341	-	-
1. Одливи по основ на отплата на краткорочни и долгорочни кредити и заеми и останати обврски	342	-	-
2. Одливи по основ на откуп на сопствени акции	343	-	-
3. Одливи по основ на исплата на дивиденда	344	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (337-341)	345	-	-
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (341-337)	346	-	-
Г. ВКУПНО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (300+317+337)	347	1.291.831.331	1.093.986.230
Д. ВКУПНО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (306+326+341)	348	1.294.391.022	1.097.092.927
Ѓ. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (347-348)	349	-	-
Е. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (348-347)	350	2.559.691	3.106.697
Ж. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТОКОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД	351	17.413.801	20.520.498
З. ЕФЕКТ ОД ПРОМЕНА НА КУРСОТ НА СТРАНСКИ ВАЛУТИ ВРЗ ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	352	-	-
С. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД (349-350+351+352)	353	14.854.110	17.413.801

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за промени во капиталот

Во денари	Акционерски капитал	Премии на емитиран и акции	Законски резерви	Статут. резерв и	Резерви		Вкупно резерви	Откупени сопствен и акции	Ревалоризац. резерва	Нераспредел. добивка или пренесена загуба	Добивка /загуба за тековната година	Вкупно капитал и резерви
					Резерви за сопствени акции	Останати резерви						
Состојба на 1 јануари 2018	195.326.080		167.363.866	-	-	-	167.363.866	-	7.129.636	57.704.065	7.072.827	434.596.474
Промена во сметководствените политики	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2018 година – исправено	195.326.080		167.363.866	-	-	-	167.363.866	-	7.129.636	57.704.065	7.072.827	434.596.474
Добивка или загуба за 2018 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42.737.883	42.737.883
Добивка или загуба за тековната 2018 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	42.737.883	42.737.883
Несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	(1.099.656)	-	-	(1.099.656)
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од фин.вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	3.181.787	-	-	3.181.787
Реализирани добивки/загуби од фин.вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	(4.281.443)	-	-	(4.281.443)
Останати несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сопственички промени во капиталот	-	-	2.357.609	-	-	-	2.357.609	-	-	4.715.218	(7.072.827)	-
Зголемување / Намалување на акционерскиот капитал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати уплати од страна на сопствениците	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останата распределба на сопствениците	-	-	2.357.609	-	-	-	2.357.609	-	-	4.715.218	(7.072.827)	-
Состојба на 31.12.2018	195.326.080	-	169.721.475	-	-	-	169.721.475	-	6.029.980	62.419.283	42.737.883	476.234.701

Финансиски извештаи
31 декември 2019 година

Извештај за промени во капитал (продолжува)	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Законски резерви	Резерви			Откупени сопствени акции	Ревалоризациона резерва	Нераспределена добивка или пренесена загуба	Добивка/загуба за тековната година	Вкупно капитал и резерви
				Статутарни резерви	Резерви за сопствени акции	Останати резерви					
Во денари											
Состојба на 1 јануари 2019	195.326.080	-	169.721.475	-	-	-	-	6.029.980	62.419.283	42.737.883	476.234.701
Промена во сметководствените политики	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2019 година – исправено	195.326.080	-	169.721.475	-	-	-	-	6.029.980	62.419.283	42.737.883	476.234.701
Добивка или загуба за 2019 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.959.678	1.959.678
Добивка или загуба за тековната 2019 година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.959.678	1.959.678
Несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	3.533.818	-	-	3.533.818
Нереализирани добивки/загуби од мат. сред	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од фин. вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	17.996.762	-	-	17.996.762
Реализирани добивки/загуби од фин. влож. расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	(14.462.944)	-	-	(14.462.944)
Останати несопственички промени во капиталот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сопственички промени во капиталот	-	-	14.245.961	-	-	-	-	-	28.491.922	(42.737.883)	-
Зголемување / Намалување на акционерскиот капитал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати уплати од страна на сопствениците	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останата распределба на сопствениците	-	-	14.245.961	-	-	-	-	-	28.491.922	(42.737.883)	-
Состојба на 31.12. 2019	195.326.080	-	183.967.436	-	-	-	-	9.563.798	90.911.205	1.959.678	481.728.197

Белешки кон финансиските извештаи

1. Општи информации и обелоденувања

1.1 Општи информации

ЕУРОЛИНК Осигурување АД Скопје („Друштвото“) е акционерско друштво регистрирано и со седиште во Република Северна Македонија.

Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е:

Никола Кљусев бр, 2

1000 Скопје

Република Северна Македонија

Друштвото е 100% во сопственост на GOFI - GROUP OF FINANCE AND INVESTMENT SA, Switzerland, странски правен субјект регистриран во Швајцарија кој е матична компанија на Друштвото.

Друштвото е регистрирано за вршење на 18 класи на неживотно осигурување. Друштвото ги врши своите активности на територија на Република Северна Македонија и со состојба на 31 декември 2019 година вработува 217 лица (2018: 222 лица).

1.2 Применети сметководствени политики и методи на вреднување

Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени за подготовка на овие финансиски извештаи. Утврдувањето на сметководствените политики на Друштвото се заснова на признаени, познати и практични искуства, на одредбите на Законот за супервизија на осигурување, Меѓународните стандарди за финансиско известување согласно Правилникот за водење на сметководство¹, Правилникот за вреднување на ставките на билансот на состојба и изготвување на деловните биланси издаден од Агенцијата за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија, како и интерните правилници на Друштвото.

Основа за подготовка

Друштвото ја води својата сметководствена евиденција и ги составува своите финансиски извештаи во согласност со Законот за трговски друштва, Законот за супервизија на осигурувањето и подзаконската регулатива пропишана од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија. Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2019 и 2018 година.

---

¹ Овој Правилник го содржи консолидираниот текст на Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), вклучувајќи ги и Меѓународните сметководствени стандарди (МСС) и Толкувањата заедно со нивните придружни документи како што се издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди на 1 јануари 2009 година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Основа за подготовка (продолжува)

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во македонски денари. Известувачка и функционална валута на Друштвото е македонски денар (МКД).

Онаму каде што е неопходно, презентацијата за претходна година е прилагодена согласно промените на тековната година.

1.2.1 Користење на проценки и расудувања

Изготвувањето на финансиските извештаи бара од Друштвото да прави расудувања, проценки и претпоставки кои влијаат на примената на политиките и прикажаните износи на средствата и обврските, приходите и расходите.

Проценките и со нив поврзаните претпоставки се засноваат на минато искуство и различни други фактори за кои се смета дека се разумни земајќи ги предвид околностите и претставуваат основа за искажување на сметководствената вредност на средствата и обврските, чија вредност не може да се утврди на друг начин. Реалните состојби може да се разликуваат од овие проценки.

Проценките и претпоставките постојано се прегледуваат. Измените на сметководствените проценки се признаваат во периодот во кој е извршена измена на проценката, доколку измената влијае само на тој период или се признаваат и во идните периоди доколку измената влијае и на идните периоди.

Расудувањата направени од страна на Раководството кои имаат значително влијание врз финансиските извештаи и проценките со значителен ризик од материјални корекции во следната година се објаснети во Белешка 1.3.

1.2.2 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Северна Македонија кои важат на денот на нивното настанување.

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Извештајот за финансиска состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претварањето на износите во странска валута, се вклучени во Извештајот за сеопфатна добивка во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештајот за финансиска состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	2019 МКД	2018 МКД
1 ЕУР	61.4856	61.4950
1 УСД	54.9518	53.6887
1 ГБП	72.1577	68.1234
1 ЦХФ	56.5593	54.7742

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.3 Нематеријални средства

Нематеријалните средства кои се однесуваат на набавен софтвер за потребите на Друштвото се искажани според набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување доколку постојат.

Последователните издатоци се капитализираат само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите останати издатоци се признаваат во добивките и загубите како трошоци како што настануваат.

Амортизација

Амортизацијата на нематеријалните средства се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот употребен век на траење од денот кога се расположливи за употреба.

Годишната стапка на амортизација согласно проценетиот век на употреба, за тековниот и претходниот период за софтверот изнесува 25%.

1.2.4 Материјални средства

Признавање и мерење

Материјалните средства се искажани според набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување доколку постојат.

Набавната вредност ги вклучува трошоците кои што се директно поврзани со стекнувањето на средството.

Кога делови од ставките на материјалните средства имаат различен корисен век, тие се евидентираат како одделни ставки (главни компоненти) на недвижностите и опремата.

Добивките и загубите од продажбите на материјалните средства се определуваат споредувајќи ги надоместите од продажбата со сегашната вредност на недвижностите и опремата и се признаваат на нето основа како “останати приходи” од дејноста во добивките и загубите.

Последователни издатоци

Издатоците направени за замена на дел од материјалните средства се додаваат на сметководствената вредност на средството кога е веројатно дека ќе има идни економски користи за Друштвото и трошоците на истиот може да се измерат веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Трошоците на секојдневното одржување на материјалните средства се признаваат во тековните добивки и загуби како трошоци како што настануваат.

Амортизација

Амортизацијата на материјалните средства се пресметува по пропорционална метода на начин да се отпише набавната вредност на средствата во текот на нивниот корисен век на траење. Средствата земени под наем се амортизираат по пократкиот период од периодот на траење на наемот и проценетиот корисен век на средствата, освен доколку е веројатно дека Друштвото ќе се стекне со сопственост на крај на периодот на наем.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

Материјални средства (продолжува)

Годишните стапки на амортизација согласно проценетиот век на употреба, за тековниот и претходниот период се како што следи:

Компјутери	25 %
Мебел, опрема, возила и останати средства	10-25 %

Методите на амортизација, корисниот век на траење и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секој датум на известување.

1.2.5 Оштетување на нефинансиски средства

Сметководствените вредности на нефинансиските средства на Друштвото, се разгледуваат на секој датум на известување со цел да се определи дали постојат објективни докази за оштетување. Ако постои ваква индикација, се проценува износот на средството кој би бил наплатлив.

Загуба поради оштетување се признава доколку сметководствената вредност на дадено средство или неговата единица која генерира пари го надминува неговиот надоместлив износ. Единицата која генерира пари е најмалата група на средства која може да се идентификува како таква која генерира парични приливи од континуирана употреба кои што во голем степен се независни од парични приливи од други средства или групи на средства. Загубите поради оштетување се признаваат во добивката или загубата. Загубите поради оштетување признаени во однос на единиците кои генерираат пари се распределуваат на средствата на единиците (група на единици) на пропорционална основа.

Надоместувачкиот износ на дадено средство или на единицата која генерира пари претставува повисокиот износ од неговата објективна вредност намалена за трошоците за продажба на средството и неговата употребна вредност. При проценката на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството.

Загубата поради оштетување признаена во минатите периоди се проценува на секој датум на известување заради утврдување на индикации дека загубата е намалена или можеби веќе не постои. Загубата поради оштетување се анулира доколку постои промена во оценките користени за утврдување на надоместувачкиот износ. Загубата поради оштетување се анулира само до износот до кој сметководствената вредност на средството не ја надминува сметководствената вредност која би била определена, нето од амортизацијата, кога не би била признаена загуба поради оштетување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.6 Финансиски инструменти

Класификација на финансиските средства

Финансиските средства се класифицираат во четири категории, зависно од целта за која биле стекнати, како што следи:

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби се финансиски инструменти кои што се стекнати со цел со истите да се тргува или кои при почетното признавање од страна на Друштвото се класифицирани како средства по објективна вредност преку добивки и загуби. Со состојба на 31 декември 2019 Друштвото ги класифицира хартиите од вредност чиј издавач е земја или правен субјект во земја членка на ЕУ или OECD во оваа категорија.

Финансиски средства чувани до доспевање се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата и со фиксен период на доспевање кои Друштвото има намера и можност да ги чува до периодот на доспевање. Со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година Друштвото ги класифицира државните обврзници и записи како финансиски средства чувани до доспевање.

Кредити и побарувања се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата коишто не котираат на официјалните пазари, освен оние коишто Друштвото има намера да ги продаде во краток рок, оние коишто при почетното признавање Друштвото ги класифицирало како средства по објективна вредност преку добивки и загуби или расположливи за продажба или оние за кои Друштвото нема да биде во можност да го поврати почетното вложување што не е резултат на кредитното вложување. Со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година Друштвото ги класифицира парите и паричните еквиваленти, побарувањата од осигуреници и останатите побарувања од непосредни работи, орочените депозити во домашни банки, средствата од реосигурување и вложувањата во заеднички контролирани ентитети како кредити и побарувања.

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативни финансиски инструменти кои се, или класифицирани во оваа категорија или не се класифицирани во било која од останатите категории. Со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година Друштвото ги класифицира вложувањата во акции и удели во инвестициски фондови како финансиски средства расположливи за продажба.

Класификација, почетно признавање и последователно мерење на финансиските обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорениот ангажман. Финансиските обврски по амортизирана набавна вредност се состојат од обврски кон реосигурители, обврски по основ на осигурување, обврски за финансиски наем и останати обврски.

Истите се евидентирани по нивна објективна вредност намалена за трансакциските трошоци и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Обврските за финансиски наем иницијално се евидентирани по нивната објективна вредност. Последователно обврските за финансиски наем се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

Финансиски инструменти (продолжува)

Почетно признавање

Друштвото почетно ги признава кредитите и побарувањата и депозитите на денот кога тие се настанати. Сите останати финансиски средства и обврски почетно се признаваат на датумот на тргување на кој што Друштвото станува странка на договорните одредби за инструментот.

Сите финансиски средства, освен финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби, почетно се мерат по нивната објективна вредност зголемена за трансакционите трошоци коишто можат директно да се препишат на стекнувањето на финансиското средство.

Депризнавање

Друштвото ги депризнава финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг.

Доколку на пренесените финансиски средства Друштвото оствари камата и истата ја задржи, каматата се признава како посебно средство или обврска.

Друштвото ги депризнава финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во извештајот за финансиска состојба само кога Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се нетираат и нето износот се прикажува во добивките и загубите само доколку тоа е дозволено со стандардите, или за одредени добивки и загуби кои што произлегуваат од групи на слични трансакции, како што се активностите за тргување.

Последователно мерење на финансиски средства

По почетното признавање, Друштвото ги мери расположливите-за-продажба финансиски средства по нивната објективна вредност без било какви намалувања за трансакционите трошоци кои може да настанат при нивната продажба.

Објективната вредност на финансиските средства кои котираат на активниот пазар се базира на нивната куповна цена на денот на извештајот на финансиската состојба.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

Финансиски инструменти (продолжува)

Последователно мерење на финансиските средства (продолжува)

Доколку пазарот на кој котира финансиското средство не е активен, Друштвото ја утврдува објективната вредност на средството со примена на техники за вреднување. Техниките за вреднување вклучуваат употреба на нормални, комерцијални трансакции помеѓу запознаени, подготвени страни, ако се достапни, референца на тековната објективна вредност на друг инструмент кој е во суштина ист, анализа на дисконтирани парични текови и алтернативни модели на одредување на цената. Доколку вредноста на сопственичките инструменти не може соодветно да се измери, тие се мерат по набавна вредност.

Вложувањата чувани-до-доспевање и кредитите и побарувањата се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата намалени за евентуалните загуби поради оштетување.

Нереализираните добивки и загуби кои произлегуваат од промените на објективната вредност на средствата расположливи-за-продажба се признаваат во сеопфатната добивка, освен загубите од оштетување, кои се признаваат во добивките и загубите во периодот во кој се јавуваат.

При продажба или оштетување на финансиските средства расположливи-за-продажба кумулативните добивки и загуби кои претходно биле признаени во сеопфатната добивка се признаваат во добивките и загубите. Во случај кога финансиските средства расположливи за продажба носат камата, каматата пресметана со методот на ефективна камата се признава во добивките и загубите.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуба се мерат според нивната објективна вредност и сите промени се евидентираат во Билансот на успех преку нереализираните добивки или загуби во зависност од настанатата промена.

Ефектите од продажбата на финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуба се евидентираат преку реализираните добивки или загуби во Билансот на успех.

1.2.7 Оштетување на финансиските средства

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

Друштвото редовно врши вреднување на ставките од билансот на состојба (Извештајот за финансиска состојба) согласно Правилникот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси, Законот за трговски друштва и согласно Правилникот за водење сметководство.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

Оштетување на финансиски инструменти (продолжува)

Друштвото ги класифицира своите побарувања во соодветни групи по основ на премија за осигурување, побарувања по основ на регрес и останати побарувања во зависност од времето на доцнење во исполнување на обврските од страна на должникот, сметано од денот на доспевање на побарувањето и останати побарувања. Врз основа на таа класификација, Друштвото утврдува соодветна исправка на вредност – Посебна резерва на побарувањата на следниот начин:

Група на побарување	Период на доцнење во исплатата на обврската од страна на должникот	Исправка на вредност (во % од вкупната вредност на поединечното побарување)
А	до 30 дена	0%
Б	од 31 до 60 дена	10%-30%
В	од 61 до 120 дена	31%-50%
Г	од 121 до 270 дена	51%-70%
Д	од 271-365 дена	71%-90%
Ѓ	подолго од 365 дена	100%

Друштвото пресметува исправка на вредноста од 100% на оние побарувања од правни лица против кои е покрената стечајна постапка, како и за оние договори за осигурувања (полиси) каде договорениот рок на доспевање е утврден по датумот на истек на договорот.

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство расположливо за продажба. Значително или пролонгирано опаѓање на објективната вредност под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба – измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во тековните добивки или загуби. Доколку, во последователниот период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради оштетување во тековните добивки или загуби, загубата поради оштетување се анулира преку добивки или загуби. Секое последователно зголемување на објективната вредност на оштетени расположливи-за-продажба сопственички хартии од вредност, не се анулира низ билансот на успех, туку се признава како останата сеопфатна добивка.

1.2.8 Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричниот еквивалент го сочинуваат паричните средства во благајна и депозитите по видување, кај кои постои незначителен ризик од промените во нивната објективна вредност.

Паричните средства и паричните еквиваленти се евидентираат во билансот на состојба по амортизирана набавна вредност.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.9 Користи за вработените

Планови за дефинирани придонеси

Друштвото плаќа придонеси во пензиските фондови во согласност со барањата на македонските закони.

Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платите на вработените се уплаќаат во пензиските фондови, кои што се одговорни за исплата на пензиите.

Друштвото нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови, Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во тековните добивки и загуби.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие.

Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како бонус или како удел во добивката и доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

1.2.10 Тековен и одложен даночен расход

Тековниот даночен расход, по стапка од 10%, се пресметува на добивката за периодот која се утврдува како разлика помеѓу вкупните приходи и вкупните расходи зголемена за непризнаените расходи за даночни цели корегирани за даночниот кредит и на помалку искажани приходи. Даночната основа се намалува за износот на приходите од дивиденди остварени со учество во капиталот на друг обврзник - резидент на Република Северна Македонија, под услов да се оданочени кај обврзникот кој врши исплата на дивиденда. Даночните обврзници кои ќе вршат исплати на задржаните добивки остварени во периодот од 2009 до 2013 година за дивиденди и други распределби од добивката имаат обврска да пресметаат и платат данок на добивка.

Одложениот даночен расход се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен расход се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот даночен расход се признава во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.11 Наем

Утврдувањето дали еден договор претставува или содржи наем се базира на суштината на договорот во зависност дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на специфичното средство или средства или договорот пренесува право за употреба на средството.

Друштвото како наемопримач

Финансискиот наем кој на Друштвото суштински му ги пренесуваат ризиците и бенефитите поврзани за сопственост на предметот на наем се капитализираат во моментот на отпочнувањето на наемот по објективна вредност на возилото/опремата кое е предмет на наем или ако е пониска, тогаш по сегашната вредност на минималните плаќања за наемот. Плаќањата за наемот се распределени помеѓу финансиските давачки и намалувањето на обврските за наемот со цел да се постигне константна каматна стапка за останатиот износ на обврската. Финансиските давачки се наплаќаат директно од приходот.

Средства под наем се амортизираат според пократкиот од проценетиот работен век на средството и периодот на наемот, освен ако не постои реална сигурност дека Друштвото ќе стекне сопственост над средството до крајот на периодот на наемот. Плаќањата на оперативниот наем се признаваат како трошок во тековните добивки или загуби по праволиниска метода во текот на периодот на наемот.

1.2.12 Резервирања

Резервирање се признава во извештајот за финансиска состојба кога Друштвото како резултат на минат настан има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери и е веројатно дека ќе има одлив од Друштвото за подмирување на обврската. Друштвото не ги утврдува резервациите користејќи дисконтна стапка пред оданочување.

1.2.13 Акционерски капитал, резерви и плаќања за дивиденди

Обични акции

Обичните акции се класификувани како капитал.

Откуп на сопствени акции

Кога Друштвото откупува сопствени акции, износот на платениот надомест, вклучувајќи ги и директните зависни трошоци, се признаваат како промени во капиталот.

Откупените акции се класифицираат како сопствени акции и претставуваат одбитна ставка од вкупниот капитал. Кога сопствените акции последователно се продаваат, добиениот износ се признава како зголемување во капиталот и вишокот или кусокот од трансакцијата се пренесува на/од премија од акции. Друштвото нема реализирано откуп на сопствени акции.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

Акционерски капитал, резерви и плаќања за дивиденди (продолжува)

Резерви

Резервите, кои се состојат од ревалоризациони и задолжителни резерви се создадени во текот на периодите врз основа на добивки/загуби од ревалоризација на финансиските средства расположливи за продажба, во случај со ревалоризациони резерви како и по пат на распределба на акумулираните добивки врз основа на законската регулатива и одлуките на раководството и акционерите на Друштвото.

Дивиденди

Дивидендите се признаваат како обврски во периодот кога се објавени.

1.2.14 Приходи

Заработени премии од договори за осигурување

Бруто полисираните премии го рефлектираат работењето во текот на годината и не вклучуваат даноци по основ на премии.

Приходи од вложувања

Приходот од вложувања се состои од приходи од камати и дивиденди, нето добивки од финансиските средства класификувани како финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, како и остварени добивки од финансиските средства класификувани како расположливи-за-продажба.

Приходи од провизии и надомести

Приходите од провизии и надомести претставуваат приходи добиени од реосигурителите врз основ на договорите за реосигурување со лизгачка скала и договорена провизија, како и приходи од провизии по основ решавање на услужни штети. Приходите од провизии и надомести се признаваат кога соодветната услуга ќе се изврши.

1.2.15 Расходи

Трошоци за запишани премии

Трошоците за запишани премии се составени од сите директни и индиректни трошоци кои произлегуваат од склучените договори за осигурување како што се провизиите за агенти, брокери и останати дистрибутивни канали како и останати трошоци вклучени во продажбата.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

Расходи (продолжува)

Трошоци за бонуси и попусти

Трошоците за бонуси претставуваат трошоци за постигнат добар технички резултат согласно условите во склучените договори за осигурување.

Трошоците за попусти ги опфаќаат комерцијалните попусти поради остварена добра деловна соработка и попустите за плаќање во рок согласно склучениот договор за осигурување. Покрај овие попусти, овие трошоци ги опфаќаат и трошоците за одобрени попусти кои произлегуваат од склучени договори за лојалност (договори каде договорувачот се обврзува дека во период од три години ќе ги обновува договорите за осигурување). Одобрените попусти по овие договори се признаваат согласно периодот на признавање на приходот од премија односно согласно траењето на скаденцата на овие договори за осигурување.

Расходи од закупнини

Плаќањата по основ на закупнини се признаваат како расход во добивките и загубите според пропорционална метода во времетраење на наемот. Примените попусти се признаваат во добивките и загубите како составен дел на вкупните трошоци од наемот.

Трошоци на финансирање

Трошоците на финансирање се состојат од финансиските трошоци за финансискиот наем и добивките и загубите од курсни разлики на монетарните средства и обврски во странска валута.

1.2.16 Класификација на договорите за осигурување

Договори за осигурување се договори со кои Друштвото прифаќа значителен ризик од осигурување од другата договорна страна (осигуреникот), согласувајќи се да го обештети осигуреникот доколку се случи определен неизвесен иден настан (осигуран настан). Ризикот од осигурување се разликува од финансискиот ризик. Финансискиот ризик е ризик од можни идни промени на една или повеќе од специфицираните каматни стапки, цените на хартиите од вредност, цените на добрата, курсевите на странски валути, индексот на цените или стапките, кредитниот рејтинг или кредитниот индекс или друга променлива компонента, која се менува во случај на нефинансиска променлива која што не се однесува на договорната страна. Осигурителните договори можат да носат и финансиски ризик.

Доколку еден договор се класифицира како договор за осигурување тој останува класифициран како договор за осигурување се додека сите права и обврски од истиот не згаснат или истечат.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.17 Договори за осигурување

Општи договори за осигурување

Премии

Бруто полисираните премии го рефлектираат работењето во текот на годината и не вклучуваат даноци или обврски по основ на премии.

Заработениот дел од премиите се признава како приход. Премиите се заработени од датумот на склучување на договорот за осигурување до крајот на периодот на известување, врз основа на моделот *pro rata temporis*. Пренесената премија на реосигурителот се признава како трошок во согласност со методот *pro rata temporis* во истиот сметководствен период како и директно поврзаната премија за соодветното осигурување.

Резерва за преносна премија

Резервата за преносна премија се состои од делот за бруто полисирани премии кој се проценува дека ќе се заработи во следната година, пресметан за секој поодделен договор за осигурување, користејќи го про-рата методот.

За договорите за осигурување кај кои висината на осигурителното покритие (ризик) се зголемува или намалува линеарно за времетраењето на договорот, резервите за преносни премии може да се пресметуваат посебно за секој поединечен договор по метод поинаков од про-рата методот.

Друштвото во пресметките за резервите за преносна премија го користи единствено про-рата методот за секој поединечен договор за осигурување.

Штети

Настанатите штети ги опфаќаат трошоците за подмирување на решени штети кои што произлегуваат од настани покриени со договорите за осигурување, трошоците за резерви на штети и надоместот од реосигурителите по основ учество во решени штети и резерви за настанати и пријавени штети.

Бруто исплатените штети сметководствено се признаваат во моментот на решавање на штетите и се признаваат во износот кој ќе биде исплатен при подмирувањето на штетата. Во износот на бруто исплатени штети се вклучени трошоците за извид и проценка при обработката на штетите.

Резервите за настанати пријавени и непријавени штети ги опфаќаат резервите за штети кои што се издвојуваат во висина на проценетите обврски кои Друштвото е должно да ги подмири, врз основа на договорите за осигурување каде што осигурениот настан се појавил до крајот на пресметковниот период, без оглед дали истиот е пријавен до крајот на пресметковниот период. Резервите за нерешените штети не се дисконтираат.

Предвидените надомести од реосигурителот по основ учество во решени штети и учество во резерва за настанати и пријавени штети се прикажани поединечно како средства. Надоместите од реосигурителот и останати надомести се проценуваат на ист начин како и пријавените штети.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

Договори за осигурување (продолжува)
Општи договори за осигурување (продолжува)

Друштвото предвидува учество на реосигурувачот во резерва за настанати, но непријавени штети и истите ги искажува како средства во билансите.

Раководството смета дека бруто резервите за штети и поврзаното со нив учество на реосигурителот се објективно презентирани врз основа на податоците моментално достапни. Сепак, конечната обврска ќе варира како резултат на последователни информации и настани и може да резултира со корекции на резервирањето износ. Корекциите на резервите за штети настанати во претходните години се рефлектираат во финансиските извештаи за периодот во кој корекциите се направени и посебно се обелоденети, доколку се материјални. Применетите методи и направените проценки, се проверуваат редовно.

Премиите за реосигурување се признаваат како трошок конзистентно со основата за признавање на премиите од со нив поврзаните договори за осигурување. За основниот осигурителен бизнис, премиите од реосигурување се признаваат како расход во текот на периодот покриен со реосигурувањето, во согласност со очекуваното однесување на реосигурениот ризик.

Друштвото за осигурувањата на имот, осигурувањата од одговорност кон трети лица и каско осигурување има обезбедено генерални договори за реосигурување од типот XOL (непропорционални договори за реосигурување од типот вишок на штета). За осигурување од незгода, Друштвото има обезбедено Treaty пропорционален Договор за реосигурување за лимитиран број на клиенти. Дополнително, за поголеми клиенти/ризици, Друштвото обезбедува договори за реосигурувања за кои целосно се цедира ризикот.

Резерва за преносна премија - дел од реосигурување

Овој вид на резерва се состои од делот од премијата предадена во реосигурување кој се одложува како трошок во следната година, пресметан за секој поодделен договор за реосигурување, користејќи го про-рата методот.

Одложени трошоци за стекнување

Трошоците настанати при склучувањето на општите договори за осигурување, кои се одложуваат, вклучуваат директни трошоци како што се провизиите и индиректните трошоци како на пример трошоци поврзани со обработка на понуди и издавањето на полисите.

Кај општите договори за осигурување одложените трошоци за стекнување претставуваат пропорција од трошоците за запишани премии која кореспондира со пропорцијата на бруто полисираната премија која не е заработена на датумот на билансот на состојба.

Во текот на 2019 година, Агенцијата за супервизија на осигурување донесе Правилник за изменување и дополнување на правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување, објавен во Службен весник на Република Северна Македонија на 16 август 2019 (бр. 170/2019).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

Договори за осигурување (продолжува)
Општи договори за осигурување (продолжува)

Согласно оваа подзаконска регулатива, друштвата за осигурување кои применуваат сметководствени политики на признавање, последователно мерење и обелоденување на трошоците за стекнување кои се разликуваат од барањата содржани во Прилог 3 Упатство за пополнување на финансиските извештаи од овој правилник, се должни да обезбедат идна примена на променети сметководствени политики најдоцна со состојбата на одложените трошоци за стекнување на 01.01.2021 година.

Врз основа на споменатиот правилник, Друштвото изврши пресметка на одложените трошоци за стекнување на 31.12.2019 година и ги процени ефектите од целосна примена на барањата на правилникот во однос на признавањето на одложени трошоци за стекнување во апроксимативен износ од 40,000 илјади Денари. Со состојба на 31 декември 2019 година Друштвото изврши делумно прилагодување кон Упатството за примена на контниот план за друштвата за осигурување и реосигурување (Службен весник на РСМ 170/2019) во однос на пресметката на одложените трошоци за стекнување.

Имено, во пресметката на одложените трошоци за стекнување со состојба на 31.12.2019 Друштвото ги елиминираше од пресметката следните трошоци кои беа земени предвид во досегашните пресметки пред 2019 година:

- Трошоци за наем – физички лица
- Трошоци за режија и одржување на деловен простор
- Трошоци за членство во НБО и АСО
- Трошоци за маркетинг, надворешна репрезентација и спонзорства
- Трошоци за противпожарен придонес и безбедност во сообраќајот.

Врз основа на делумното прилагодување извршено под споменатиот датум, Друштвото евидентираше негативно движење во Билансот на успех за годината што завршува на 31.12.2019 во износ од 17.211 илјади Денари. Според планот на Друштвото, преостанатото прилагодување ќе биде спроведено во финансиските извештаи на Друштвото за 2020 година најдоцна до 01.01.2021 година, кога се очекува Друштвото да биде во потполност усогласено со одредбите на Упатството за примена на контниот план за друштвата за осигурување и реосигурување.

Тест за соодветност на обврската

Тестовите за соодветност на обврската за резервите за преносни премии се прават за да се утврди дали резервите за преносни премии по договорите за осигурување се доволни за подмирување на обврските во наредниот пресметковен период кои ќе произлезат од очекувани идни штети и очекувани идни трошоци за штети.

Недостатокот се признава во добивките и загубите за тековната година. При пресметката се користи претпоставка за непроменет развој на штети во наредниот пресметковен период.

Побарувања и обврски од осигурување

Износите кои се должат на, и побаруваат од страна на осигурениците, агентите и други побарувања претставуваат финансиски инструменти и се вклучуваат во побарувања и обврски од осигурување, а не во резервите по договорите за осигурување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

1.2.18 Трансакции со поврзани страни

Согласно Законот за супервизија на осигурување поврзани лица се сметаат две или повеќе правни и физички лица кои се меѓусебно поврзани на следните начини:

- а) управувачко или капитално, или на кој било друг начин, при што тие заедно ја определуваат нивната деловна политика или работат во координација едни со други за да обезбедат вообичаени комерцијални предности;
- б) кога едно лице значително влијае на донесувањето на финансиски и деловни одлуки на другото лице;
- в) работењето или резултатите од работењето на едното лице значително влијаат врз работењето на другото лице. Лицата се поврзани и на тој начин што едно правно или физичко лице има учество во друго правно лице.

Поврзани лица вклучуваат:

- а) членови на потесно семејство;
- б) членови на орган на управување, надзорен орган или прокуррист, како и членови на нивното потесно семејство;
- в) лица вработени врз база на договор за работа со посебни услови, како и членови на нивното потесно семејство;
- г) на начин што едно лице, односно лица кои се сметаат за поврзани лица заедно директно или индиректно имаат учество во друго лице;
- д) на начин што во двете лица учество има исто лице, односно лица кои се сметаат за поврзани.

1.2.19 Настани по датумот на известување

Оние настани по датумот на известување кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Друштвото на датумот на известување (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние настани по датумот на известување кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

1.3 Сметководствени проценки и претпоставки

При примена на сметководствените политики кон овие финансиски извештаи, Раководството на Друштвото врши проценки и прави претпоставки за евидентираните износи на средства и обврски кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засноваат на минато искуство и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните период.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)
Сметководствени проценки и претпоставки (продолжува)

Клучни извори на несигурност во оценките

Подолу се презентирани оценките и претпоставките во врска со обврските по основ на осигурување како и обелоденување на факторите на ризик кои произлегуваат од овие договори.

Резерви по договори за осигурување

Претпоставките кои влијаат на прикажаните износи на средства и обврски од осигурување се користат за да се утврди резервата по договори за осигурување, која е доволна за да се покријат обврските кои можат да произлезат од договорите за осигурување, доколку тие можат да се предвидат.

Земајќи ја во предвид неизвесноста при утврдувањето на резервацијата на нерешени штети, возможно е дека крајниот резултат ќе се разликува од оригинално утврдената обврска.

Во секој случај, отстапувањата во износите на резервите за пријавени но сеуште нерешени штети утврдени како обврска (Reported but not settled - RBNS), со износите на штетите при нивно решавање, се нивелираат со дополнителни резервации за настанати, но непријавени штети (Incurred, but not reported - IBNR).

Општи договори за осигурување

На датумот на билансот на состојба се одредуваат резерви за очекуваните конечни трошоци за подмирување на сите штети кои настанале се до тој датум, без оглед дали се пријавени или не, вклучувајќи ги и трошоците за решавање на штетите, намалени за износите кои се веќе исплатени.

Резервите за штети не се дисконтираат за временската вредност на парите.

Изворите на податоци употребени како влезни информации за градење на претпоставките се типични и интерни за Друштвото, притоа применувајќи детални анализи кои се прават најмалку еднаш годишно.

Претпоставките се проверуваат со цел да се утврди дали се конзистентни со информациите од пазарот или други објавени информации.

Друштвото обрнува посебно внимание на тековните трендови.

Секоја пријавена штета се проценува поодделно, земајќи ги предвид условите во кои настанала штетата, информациите достапни од проценителите на штети и минатите искуства за големината на слични штети. Проценките по поодделните предмети редовно се прегледуваат и се ажурираат со нови информации.

Проценувањето на резервите се разликуваат кај различните класи на осигурување од повеќе причини, вклучувајќи ги следниве:

- Разлики во условите на договорите за осигурување,
- Различна сложеност на штетите,
- Разлики во тежината на секоја штета,
- Разлики во периодот помеѓу настанувањето и пријавувањето на штетите.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Применети сметководствени политики и методи на вреднување (продолжува)

Сметководствени проценки и претпоставки (продолжува)
Општи договори за осигурување (продолжува)

Кај одредени класи на осигурување може да постои значајна временска разлика од моментот на пријавување на штетата до моментот на разрешување на истата, така да не може со сигурност да се знаат конечните трошоци на датумот на билансот на состојба.

Клучниот статистички метод кој се применува е методот на верижно скалило - (Chain Ladder Method) кој користи историски податоци за проценување на очекуваниот исход за идните обврски кои произлегуваат од договорите за осигурување по основ настанати непријавени штети и резерви за повторно отворени штети.

Примената на историски податоци подразбира дека начинот на развој на штетите ќе се повторува и во иднина. Поради тоа што ова не е секогаш така, методите на проценка се менуваат во зависност од условите. Причините може да бидат:

- Економски, правни, политички и социјални трендови (кои резултираат со, на пример разлики во очекуваното ниво на инфлација),
- Промена во портфолиото на договорите за осигурување,
- Влијанието на големите загуби.

Штетите од општите договори за осигурување се плаќаат по настанување на штетата.

Договорите се склучуваат на кратки рокови, најчесто за период од една година, при што Друштвото има обврски по сите настанати осигурани настани за времетраењето на договорот.

Претпоставки

Клучна претпоставка при оценките на Друштвото е искуството со развојот на штетите во минатото. Ова вклучува претпоставки за просечните трошоци за штети, трошоците за решавање на штетите, факторот на инфлацијата и бројот на штети во секоја година. При утврдувањето до која мера влијаат надворешните фактори, како што се судските одлуки и законската регулатива врз оценките се користи расудување.

Во текот на 2019 година немаше промена во претпоставките при утврдувањето на резервите по договорите за осигурување, а кои би биле материјални за финансиските извештаи.

Оштетување кај финансиски средства

Оштетувањето на побарувањата се мери врз основа на проценка на ризик од потенцијални загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски, применувајќи ги релевантните одлуки на Раководството. При проценка на соодветноста на загубата поради оштетување на спорните побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање на клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на паричните средства. Раководството на Друштвото смета дека признаените резервирања соодветствуваат на проценетите потенцијални загуби од оштетувања на побарувањата.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

1.4 Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици

Цели на управување со ризикот и политики за намалување на ризикот од осигурување

Управувањето со ризикот од осигурување е клучен за работењето на Друштвото. Целта е да се одберат средства чии рокови и износи на доспевање ќе бидат усогласени со очекуваните парични одливи по основ на настанатите штети по договорите за осигурување.

Осигурителната активност на Друштвото претставува покривање на штети на лица или правни субјекти – осигуреници на Друштвото, што произлегуваат од осигурени настани. Друштвото е изложено на неизвесноста поврзана со времето на настанување, зачестеноста и обемот на штетите што произлегуваат од договорите за осигурување.

Друштвото управува со ризиците од осигурување преку поставување на лимити на суми на осигурување, процедури за одобрување при прием на ризици во осигурување, ценовни тарифи, процедури за пријава, процена и решавање на штети и централизирано управување со реосигурувањето.

Политика на преземање ризик

Политиката на Друштвото при склучување договори за осигурување е постигнување дисперзија на ризикот, со што би се обезбедило избалансирано портфолио кое се базира на широко портфолио со исти или слични ризици во текот на повеќегодишен период, со што се изедначува резултатот, односно се ублажува променливоста на истиот.

Политиката на Друштвото за склучување на договори за осигурување е презентирана во годишниот план за работа, во кој се утврдени класите за осигурување, како и индустриските сектори во кои Друштвото е подготвено да превзема ризици. Сите договори за осигурување е по природа годишни и Друштвото има право да одбие обнова или продолжување на истите, а воедно има право на условите на договорите неговото продолжување.

Политика на реосигурување

Друштвото реосигурува дел од договорите за осигурување со цел контрола на изложеноста кон штетни настани и со цел заштита на изворите на капитал.

Друштвото склучува комбинација од пропорционални и непропорционални договори за реосигурување за да ја намали нето изложеноста на ризикот од осигурување. Исто така, Друштвото обезбедува и факултативно реосигурување за одредени специфични осигурени ризици. Факултативните договори претходно се одобруваат и трошоците по истите се следат на редовна основа.

Друштвото редовно ја следи финансиската состојба на реосигурувачите и периодично ги проверува договорите за реосигурување. Раководството на Друштвото ги определува минималните безбедносни критериуми за прифатливо реосигурување и следи дали при склучување на договорите за реосигурување истите се запазени. Исто така, раководството на Друштвото редовно ја следи успешноста на Програмата за реосигурување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Политика на реосигурување (продолжува)

Друштвото склучува договори за реосигурување со неповрзани реосигурувачи со цел контрола на изложеноста од загуби како резултат на настанување на еден штетен настан.

Усогласеност на средствата и обврските

Средствата кои ги покриваат техничките резерви се оние кои на Друштвото му служат за покривање на идни обврски кои произлегуваат од договорите за осигурување и можните загуби во однос на оние ризици за кои Друштвото е должно да издвои средства за техничките резерви.

Друштвото активно управува со својата финансиска позиција користејќи пристап со кој се балансира квалитетот, дисперзија, ликвидноста и повратот на вложувањата, земајќи ги во предвид лимитите одредени во Законот за супервизија на осигурувањето.

Во табелата во продолжение е презентирано усогласувањето на средствата со обврските согласно законските барања, во врска со средствата што ги покриваат техничките резерви:

во денари	2019	2018
Средства		
Депозити во банки и парични средства	445.852.505	488.013.801
Обврзници и др ХВ за кои гарантира РСМ	256.871.695	175.428.388
ХВ расположиви за продажба	179.156.332	159.147.708
Финансиски вложувања за тргување	87.865.573	-
	969.746.105	822.589.897
Обврски (нето технички резерви)		
Резерви за преносни премии нето од делот на	398.820.738	390.427.312
Резерви за бонуси и попусти	31.871.145	27.966.222
Резерви за штети нето од делот на реосигурители	407.286.631	365.798.651
	837.978.514	784.192.185
Усогласеност на средства и обврски	131.767.591	38.397.712

Средствата кои ги покриваат техничките резерви со пресметани согласно Правилникот за видови и карактеристики на средствата кои ги покриваат техничките резерви и средствата кои ја покриваат математичката резерва, како и детално пласирање и ограничување на тие вложувања и нивно вреднување.

Согласно барањата на Законот за супервизија на осигурувањето, вложувањата во депозити во банки не смеат да надминат 60% од вкупните средства кои ги покриваат техничките резерви, а износот на пари и парични еквиваленти не смее да надминува 3% од вкупните средства кои ги покриваат техничките резерви. Исто така, обврзниците или другите хартии од вредност издадени и гарантирани од Република Северна Македонија не смеат да надминат 80% од вкупните средства кои ги покриваат техничките резерви. Понатаму, од хартиите од вредност класифицирани како расположливи за продажба, уделите и акциите на инвестициските фондови кои се регистрирани во Република Северна Македонија не смеат да надминат 20%, додека акциите со кои се тргува на регулиран пазар во Република Северна Македонија не смеат да надминат 25% од вкупните средства кои ги покриваат техничките резерви. Хартиите од вредност класифицирани како финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби директно се однесуваат на законските барања за капитал каде е предвидено дека капиталот на Друштвото во секое време треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргина на солвентност.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Усогласеност на средства и обврски (продолжува)

Исто така, согласно регулативата, од средствата кои ги покриваат техничките резерви на Друштвото, вкупните депозити на едно осигурително друштво во една банка не смеат да надминат 25%, како и вкупните удели во еден инвестициски фонд не смеат да надминат 10%. На 31 декември 2019 и 2018 година Друштвото е усогласено со пропишаните барања.

Осигурување на лица од последици на несреќен случај (незгода)

Карактеристики

Во рамките на овој вид на осигурување се регулираат односите помеѓу осигурувачот и осигуреникот во случај на смрт од последици на несреќен случај, траен инвалидитет (инвалидитет) од последици на несреќен случај, повремена неспособност за работа (дневен надомест) и влошено здравје кое бара лекарска помош (трошоци за лекување).

Управување со ризикот

Основните ризици во оваа класа на осигурување се поврзани со дејноста на потенцијалните осигуреници, возраста, полот. Најголемиот ризик произлегува од самата природа на оваа класа на осигурување која што е непредвидлива и се случува неочекувано.

Настанот што предизвикува штета најчесто се случува ненадејно при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата може да биде пријавена со одложен рок, а нејзиното решавање ќе биде завршено по завршувањето на лекувањето и комплетирање на документацијата. Соодветно, осигурување на лица од последици на несреќен случај (незгода) се класифицира како долгорочно поради одложување на временските рокови.

Одговорност кон трети лица

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување од одговорност кон трети лица. Согласно овие договори надомест се исплатува за настанување на осигуран настан. Истиот може да биде од материјална или нематеријална природа. Периодот на решавање на материјалните штети е пократок во однос на периодот на решавање на нематеријалните штети поради самата природа на овој тип на штети.

Најголем дел од договорите за осигурување кај кои што е настаната материјална штета од одговорност кон трети лица не се предмет на значајна комплексност така што крајниот исход е помалку неизвесен. Кај нематеријалните штети времетраењето на процесот на исплата на штетата од датумот на пријавување на штета до датумот на решавање на истата зависи од повеќе фактори како што се природата на покритието и условите на полисата.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Одговорност кон трети лица (продолжува)

Управување со ризикот

Управувањето со ризикот од договори за осигурување од одговорност кон трети лица се прави главно преку изборот на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Друштвото ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Друштвото се предмет на осигурување.

Главен ризик кај нематеријалните штети кои произлегуваат од договорите за осигурување од одговорност е трендот на судовите да одредуваат високо ниво на надомест што значајно варира помеѓу предмети и различни судови.

Имот

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување на имот што се наоѓа на територијата на Република Северна Македонија. Договорите за осигурување на имот до одредени лимити го заштитуваат осигуреникот од загуба или штета на неговиот имот.

Настанот што предизвикува штета на градежни објекти или друг имот најчесто се случува ненадејно (како што е пожар или кражба) при што причината за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде брзо пријавена и може да биде решена без одложување. Соодветно имотното осигурување се класификува како краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

Управување со ризикот

Главните ризици поврзани со овие договори е ризикот од осигурување, ризикот од дејствувањата на конкуренцијата и искуството со штети (вклучувајќи го и променливото настанување на природни непогоди).

Ризикот од овие осигурувања е Друштвото да го потцени ризикот кој го осигурува. Ризикот од секоја поодделна полиса ќе варира во зависност од повеќе фактори како што се локацијата, воспоставените сигурносни мерки и карактеристиките на имотот. За осигурувањето на имот на физички лица се очекува голем број од имотите да бидат изложени на слични ризици. Меѓутоа, ова не важи за деловните објекти.

Голем број од деловните објекти претставуваат специфична комбинација на локација, вид на работење и воспоставени сигурносни мерки. Пресметката на премијата е пропорционална со ризикот овие полиси да бидат субјективни и со тоа и поризични. Друштвото го реосигурува ризикот од штета над утврдениот износ на самопридржај на Друштвото.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Каско осигурување на моторни возила

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување на возила на територијата на Република Северна Македонија. Брзото плаќање го заштитува осигуреникот од загубата на вредноста на физичка штета на возилото и на имотот во моментот на случување на штетниот настан.

Управување со ризикот

Генерално гледано овие штети се помалку комплексни и е потребен пократок период за да се разрешат, така што тие носат умерен ризик. Друштвото редовно ги следи трендовите и соодветно реагира на промените на надоместот за овој вид на штети, судските парници и зачестеноста на пријавување на штети.

Зачестеноста на овие штети зависи од неповолните временски услови. Исто така тие зависат и од цената на горивото и економските активности, кои што влијаат на сообраќајните активности.

Здравствено осигурување

Карактеристики

Друштвото склучува договори за доброволно здравствено осигурување на осигуреници на територијата на Република Северна Македонија. Доброволното здравствено осигурување ги покрива сите медицински трошоци на осигуреникот, кои вклучуваат, но не се лимитирани на следниве осигурени ризици: болничко лекување во приватни клиники, амбулантско лекување во болнички или специјалистички здравствени установи, препишани лекови и превентивни прегледи.

Управување со ризикот

Настанот што предизвикува штета како причина за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде пријавена и може да биде решена без одлагање.

Управувањето со ризикот од договори за доброволно здравствено осигурување се прави главно преку изборот на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Друштвото ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Друштвото се предмет на осигурување.

Општа одговорност

Карактеристики

Друштвото склучува договори за осигурување од одговорност на територијата на Република Северна Македонија. Осигурувањето од одговорност ја покрива законската одговорност на осигуреникот за причинета штета, со смрт, повреда на телото или здравјето како и оштетување или уништување на предмети на трето лице, предизвикани од ненадеен и неочекуван штетен настан.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Општа одговорност (продолжува)

Управување со ризикот

Ризикот од секоја поодделна полиса ќе варира во зависност од повеќе фактори како што се локацијата, воспоставените сигурносни мерки и карактеристиките на имотот и видот на дејност на субјектот. Управувањето со ризикот од договори за осигурување од одговорност се прави главно преку изборот на ризик, соодветна стратегија за инвестирање, проценка и реосигурување. Друштвото ги следи и реагира на промените на општите економски и комерцијални услови во опкружувањето во кое работи за да се осигура дека само оние ризици кои се во согласност со критериумите на Друштвото се предмет на осигурување.

Туристичка помош

Карактеристики

Друштвото врз основа на договорот за осигурување, а во зависност од видот на осигурителното покритие, обезбедува услуги наведени во полисата, кои произлегуваат од осигурените случаи што ќе настанат во странство и се поврзани со патувањето во странство, и тоа здравствена помош и осигурување, помош при патување и осигурување, осигурување од незгода, осигурување на багаж, деловна помош и осигурување, отказ на патување, дополнително осигурување за ски пакет (со доплата на премија), дополнително осигурување од спортска незгода (со доплата на премија).

Управување со ризикот

Зачестеноста на овие штети директно е поврзана со патувањата на осигурените лица, а бројот на пријавени штети е поголем во летните месеци.

Настанот што предизвикува штета како причина за штета лесно се определува. Во овој случај штетата ќе биде пријавена и може да биде решена без одлагање. Соодветно патничкото осигурување се класифицира како краткорочно, што значи дека зголемувањето на трошоците и повратот на вложувањето се од помало значење.

Развој на штети

Run off анализа, засебно за резервата за настанати и пријавени штети и резервата за настанати непријавени штети, како и на кумулативна основа, се прави во согласност со Правилникот за минимални стандарди за пресметка на технички резерви, кој стапи на сила на 01 јануари 2011 година.

Концентрација на ризикот од осигурување

Главен аспект на ризикот од осигурување со кој се соочува Друштвото е концентрацијата на ризик која може да постои доколку се случи одреден штетен настан кој би можел значително да влијае врз обврските на Друштвото. Ова може да произлезе од еден договор за осигурување или повеќе помали, но поврзани договори кои би можеле да предизвикаат значителни обврски за Друштвото. Важен аспект на концентрација на ризикот од осигурување е дека може да настане со кумулирање на ризиците од повеќе поодделни класи на осигурување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Географска и секторска концентрација

Ризиците на кои е изложено Друштвото се лоцирани во Република Северна Македонија.

Раководството верува дека Друштвото не е изложено на значителна концентрација кон ниту една група на осигуреници од социјален, професионален, старосен или друг аспект. Овие ризици се управуваат и преку склучување на договори за реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување, како што се – реосигурување на вишок на лимит за следните класи на осигурување: имот и одговорност кон трети лица како и целосно реосигурување за поединечни класи на осигурување кое обезбедува заштита од вкупниот ризик. Друштвото редовно ја следи програмата за реосигурување, како и трошоците и користите од истата.

Каматен ризик

Изложеноста на Друштвото на каматен ризик првенствено произлегува од портфолиото на вложувања во должнички хартии од вредност.

Обврските од договорите за осигурување се краткорочни и каматниот ризик се намалува преку вложување во должнички инструменти кои во најголем дел се со фиксна камата (државни записи и обврзници).

Краткорочните обврски за осигурување и реосигурување не се директно чувствителни на промената на пазарните каматни стапки бидејќи се некаматносни.

Структурата на средствата и обврските е дадена според преостаната рочност на датумите на известување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

во денари	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка	до 1 месец	Инструменти со фиксна каматна стапка				Некаматно-носни
				1 – 3 месеци	3 – 12 месеци	1 - 5 години	над 5 години	
Средства								
Должнички хартии од вредност	256.871.695	-	-	-	2.292.770	54.688.015	199.890.910	-
ХВ за тргување	87.865.573	-	-	-	-	-	-	87.865.573
ХВ расположиви за продажба	179.156.332	-	-	-	-	-	-	179.156.332
Орочени депозити	447.998.395	50.000.000	68.500.000	-	30.498.395	299.000.000	-	-
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	16.846.092	16.846.092	-	-	-	-	-	-
Побарување од осигуреници и останати побарувања од непосредни работи	251.167.070	-	-	-	-	-	-	251.167.070
Парични средства и парични средства од реосигурување	14.854.110	-	-	-	-	-	-	14.854.110
	92.005.302	-	-	-	-	-	-	92.005.302
Обврски								
Обврски	(52.421.020)	-	-	-	-	-	-	(52.421.020)
	1.294.343.549	66.846.092	68.500.000	-	32.791.165	353.688.015	199.890.910	572.627.367

во денари	Вкупно	Инструменти со променлива каматна стапка	до 1 месец	Инструменти со фиксна каматна стапка				Некаматно-носни
				1 – 3 месеци	3 - 12 месеци	1 - 5 години	над 5 години	
Средства								
Должнички хартии од вредност	175.428.388	-	-	20.000.906	41.434.638	4.285.317	109.707.527	-
ХВ расположиви за продажба	159.147.708	-	-	-	-	-	-	159.147.708
Орочени депозити	530.700.000	69.700.000	-	-	81.000.000	380.000.000	-	-
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	17.922.598	17.922.598	-	-	-	-	-	-
Побарување од осигуреници и останати побарувања од непосредни работи	295.580.676	-	-	-	-	-	-	295.580.676
Парични средства и парични средства од реосигурување	17.413.801	17.087.778	-	-	-	-	-	326.023
	117.907.501	-	-	-	-	-	-	117.907.501
Обврски								
Обврски	(48.388.027)	-	-	-	-	-	-	(48.388.027)
	1.265.712.645	104.710.376	-	20.000.906	122.434.638	384.285.317	109.707.527	524.573.881

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Каматен ризик (продолжува)

Анализа на сензитивноста на каматни стапки

Анализата на сензитивноста е одредена врз основа на изложеноста на Друштвото на промена на каматните стапки на финансиските инструменти на денот на билансот на состојба. Со состојба на 31 декември 2019 година, доколку каматните стапки се 200 основни поени повисоки/пониски, а останатите променливи се константни, добивката пред оданочување на Друштвото за годината која завршува на 31 декември 2019 година ќе биде зголемена/намалена за приближно 19.774.762 денари (2018: 17.663.974 денари).

Кредитен ризик

Друштвото е изложено на кредитен ризик, што претставува ризик договорната страна да не биде во можност да ги плати износите во целост во моментот на нивното доспевање. За да ја контролира изложеноста кон кредитниот ризик, Друштвото редовно врши кредитна проценка на финансиската состојба на овие странки.

Побарувања по основ на осигурување

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога осигурениците нема да ги исполнат своите финансиски обврски што произлегуваат од договорите за осигурување. Изложеноста на Друштвото на кредитен ризик изнесува максимално до износот на сметководствената вредност на побарувањата по основ на премија и останатите побарувања. Побарувањата по основ на премии се од голем број на клиенти и се на нормална комерцијална основа, така што концентрацијата на кредитен ризик е минимална. Друштвото редовно ги следи побарувањата по основ на премии, со што изложеноста кон кредитен ризик е контролирана. Анализата на старосната структура на доспеаните побарувања од купувачите за неплатени премии е дадена во Белешка 2.7.

Средства од реосигурување

Друштвото е изложено на кредитен ризик и преку средствата од реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување со првокласни реосигурители и концентрацијата на ризик се избегнува преку следењето на политиката на Друштвото преку поставените лимити кои се ревидираат секоја година. Раководството на Друштвото редовно прави оценка на кредитоспособноста на реосигурителите за да може да ја ажурира стратегијата за реосигурување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Хартии од вредност расположливи за продажба, хартии од вредност кои се чуваат до доспевање и орочени депозити

Друштвото е изложено на кредитен ризик кај хартиите од вредност расположливи за продажба и хартиите од вредност кои се чуваат до доспевање во однос на можната ненаплатливост од другите странки.

Сепак земајќи во предвид дека Друштвото вложува во државни записи, државни обврзници, инвестициски фондови, котирани друштва и орочени депозити во домашни банки, како и во странски хартии од вредност не се очекува овие вложувања да не се надоместат.

Максимална изложеност на кредитен ризик

Максималната изложеност на Друштвото на кредитен ризик е ограничена на евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датумот на финансиските извештаи, кои се прикажани во следната табела:

во денари	2019	2018
Финансиски вложувања расположливи за продажба	179.156.332	159.147.708
Должнички хартии од вредност чувани до достасување	256.871.695	175.428.388
Орочени депозити	447.998.395	530.700.000
Вложувања во зеднички контролирани ентитети	16.846.092	17.922.598
Средства од реосигурување	92.005.302	117.907.501
Побарување од осигуреници останати побарувања од непосредни работи	265.053.775	310.195.105
Парични средства и парични еквиваленти	14.854.110	17.413.801
	1.272.785.701	1.328.715.101

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Валутен ризик

Друштвото е изложено на ризик во однос на ефектите на движењата на нивото на девизните курсеви кои се одразува врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Друштвото не користи финансиски инструменти за заштита од ризикот бидејќи ваквиот вид на инструменти не се во вообичаена употреба во Република Северна Македонија.

31 декември 2019	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	Други	во денари Вкупно
Вкупно средства	1.096.480.663	347.311.933	54.490.692	1.256.372	5.159	1.499.544.819
Нематеријални средства	2.442.303	-	-	-	-	2.442.303
Вложувања	690.238.082	253.088.603	44.155.030	1.256.372	-	988.738.087
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	-	92.005.302	-	-	-	92.005.302
Финансиски вложувања кај кои осигуреникот го презема инвестицискиот ризик (договори за осигурување)	-	-	-	-	-	-
Одложени и тековни даночни средства	3.604.680	-	-	-	-	3.604.680
Побарувања	265.053.775	-	-	-	-	265.053.775
Останати средства	11.723.426	2.218.028	10.335.662	-	5.159	24.282.275
Активни временски разграничувања	123.418.397	-	-	-	-	123.418.397
Вкупно обврски	1.493.722.942	5.821.877	-	-	-	1.499.544.819
Капитал и резерви	481.728.197	-	-	-	-	481.728.197
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви	929.983.816	-	-	-	-	929.983.816
Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот	-	-	-	-	-	-
Останати резерви	-	-	-	-	-	-
Одложени и тековни даночни обврски	1.467.359	-	-	-	-	1.467.359
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	-	-	-	-	-	-
Обврски од непосредни работи на осигурување, соосигурување и реосигурување, и останати обврски	46.599.143	5.821.877	-	-	-	52.421.020
Пасивни временски	33.944.427	-	-	-	-	33.944.427
Разлика - неусогласена	(397.242.279)	341.490.056	54.490.692	1.256.372	5.159	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Валутен ризик (продолжува)

31 декември 2018	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	Други	во денари Вкупно
Вкупно средства	1.098.757.159	384.937.932	23.408	-	4.871	1.483.723.370
Нематеријални средства	2.256.018	-	-	-	-	2.256.018
Вложувања	616.349.612	266.849.082	-	-	-	883.198.694
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	-	117.907.501	-	-	-	117.907.501
Финансиски вложувања кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик (договори за осигурување)	-	-	-	-	-	-
Одложени и тековни даночни средства	58.476	-	-	-	-	58.476
Побарувања	310.195.105	-	-	-	-	310.195.105
Останати средства	29.630.268	181.349	23.408	-	4.871	29.839.896
Активни временски разграничувања	140.267.680	-	-	-	-	140.267.680
Вкупно обврски	1.471.498.323	12.225.047	-	-	-	1.483.723.370
Капитал и резерви	476.234.701	-	-	-	-	476.234.701
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви	902.099.686	-	-	-	-	902.099.686
Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик	-	-	-	-	-	-
Останати резерви	-	-	-	-	-	-
Одложени и тековни даночни обврски	4.393.442	-	-	-	-	4.393.442
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	-	-	-	-	-	-
Обврски од непосредни работи на осигурување, соосигурување и реосигурување, и останати обврски	36.162.980	12.225.047	-	-	-	48.388.027
Пасивни временски	52.607.514	-	-	-	-	52.607.514
Разлика - неусогласена	(372.741.164)	372.712.885	23.408	-	4.871	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Ризик на ликвидност

Најголем ризик на ликвидност со кој се соочува Друштвото се дневните потреби од расположливи парични средства за исплата на обврските за штети од договорите за осигурување.

Друштвото поседува/одржува високо ниво на средства во секој момент, за исплата на доспеаните обврските за плаќање како и потенцијалните обврски за плаќање како што допеваат.

Анализата на доспеаноста на средствата и според нивниот преостанат период до денот на нивната договорена доспеаност е како што следи (во денари):

31 декември 2019	до 1 година	1-3 години	3-5 год.	5-10 год.	10-15 год.	15-20 год.	20 и повеќе год.	Вкупно
Вкупно средства	906.677.499	221.442.303	154.688.015	-	147.540.910	-	69.196.092	1.499.544.819
Нематеријални средства	-	2.442.303	-	-	-	-	-	2.442.303
Вложувања	398.313.070	219.000.000	154.688.015	-	147.540.910	-	69.196.092	988.738.087
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	92.005.302	-	-	-	-	-	-	92.005.302
Финансиски вложувања кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик (договори за осигурување)	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени и тековни даночни средства	3.604.680	-	-	-	-	-	-	3.604.680
Побарувања	265.053.775	-	-	-	-	-	-	265.053.775
Останати средства	24.282.275	-	-	-	-	-	-	24.282.275
Активни временски разграничувања	123.418.397	-	-	-	-	-	-	123.418.397
Вкупно капитал и обврски	1.120.251.303	-	-	-	-	-	379.293.516	1.499.544.819
Капитал и резерви	102.434.681	-	-	-	-	-	379.293.516	481.728.197
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви	929.983.816	-	-	-	-	-	-	929.983.816
Бруто тех. резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го презема инвестицискиот ризик	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени и тековни даночни обврски	1.467.359	-	-	-	-	-	-	1.467.359
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на	-	-	-	-	-	-	-	-
Обврски од непосредни работи на осигурување,	52.421.020	-	-	-	-	-	-	52.421.020
Пасивни временски разграничувања	33.944.427	-	-	-	-	-	-	33.944.427
Разлика - неусогласена рочна структура	(213.573.804)	221.442.303	154.688.015	-	147.540.910	-	(310.097.424)	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Ризик на ликвидност (продолжува)

31 декември 2018	до 1 година	1-3 години	3-5 год.	5-10 год.	10-15 год.	15-20 год.	20 и повеќе год.	Вкупно
Вкупно средства	907.045.810	426.541.335	-	55.697.527	43.840.000	-	50.598.698	1.483.723.370
Нематеријални средства	-	2.256.018	-	-	-	-	-	2.256.018
Вложувања	308.777.152	424.285.317	-	55.697.527	43.840.000	-	50.598.698	883.198.694
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	117.907.501	-	-	-	-	-	-	117.907.501
Финансиски вложувања кај Одложени и тековни даночни средства	-	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања	58.476	-	-	-	-	-	-	58.476
Останати средства	310.195.105	-	-	-	-	-	-	310.195.105
Активни временски разграничувања	29.839.896	-	-	-	-	-	-	29.839.896
Активни временски разграничувања	140.267.680	-	-	-	-	-	-	140.267.680
Вкупно капитал и обврски	1.118.675.815	-	-	-	-	-	365.047.555	1.483.723.370
Капитал и резерви	111.187.146	-	-	-	-	-	365.047.555	476.234.701
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-	-
Бруто технички резерви	902.099.686	-	-	-	-	-	-	902.099.686
Бруто тех. резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го презема инвестицискиот ризик	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени и тековни даночни обврски	4.393.442	-	-	-	-	-	-	4.393.442
Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	-	-	-	-	-	-	-	-
Обврски од непосредни работи на осигурување,	48.388.027	-	-	-	-	-	-	48.388.027
Пасивни временски разграничувања	52.607.514	-	-	-	-	-	-	52.607.514
Разлика - неусогласена рочна структура	(211.630.005)	426.541.335	-	55.697.527	43.840.000	-	(314.448.857)	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Управување со капиталот

Агенцијата за супервизија на осигурувањето е главен регулатор кој ја следи адекватноста на капиталот на Друштвото во целина.

Капитал на Друштвото

Капиталот на Друштвото согласно законските барања е составен од основен и дополнителен капитал и е пресметан на следниот начин:

При пресметка на основниот капитал на Друштвото се земаат предвид следните ставки:

- Уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатениот акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции,
- Резерви на друштвото (законски и статутарни) кои не произлегуваат од договорите за осигурување,
- Пренесена нераспределена добивка,
- Нераспределена добивка од тековната година (по одбивање на даноците и останати придонеси, како и дивидендата предвидена за исплата), доколку износот на добивка е потврден од овластен ревизор.

Следните ставки претставуваат одбитни ставки при пресметка на основниот капитал на Друштвото за осигурување:

- Сопствени акции, доколку ги поседува Друштвото за осигурување,
- Долгорочни нематеријални средства,
- Пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година.

Друштвото за осигурување е должно во резервите на сигурност да издвои најмалку една третина од остварената добивка искажана во годишната сметка, ако добивката не се користи за покривање на загубите од претходните години, се додека резервите на сигурност на Друштвото не достигнат најмалку 50% од остварената просечна премија на осигурување во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка.

При пресметка на дополнителниот капитал на Друштвото за осигурување се земаат во предвид следниве ставки:

- уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции;
- субординирани должнички инструменти;
- хартии од вредност со неопределен рок на доспевање.

При пресметка на капиталот на Друштвото, дополнителниот капитал се зема во износ не повеќе од 50% од основниот капитал.

При пресметка на капиталот на Друштвото за осигурување, износот на основниот и дополнителниот капитал ќе се намали за следниве ставки:

- Вложувања на Друштвото за осигурување во акции или субординирани должнички инструменти издадени од друго друштво за осигурување или друга финансиска институција кај кои Друштвото има удел од повеќе од 10%, како и други вложувања во тие субјекти, кои се вклучени во пресметката на капиталот на тие субјекти,
- Вложувања на Друштво во акции или субординирани должнички инструменти, издадени од друштва за осигурување или финансиски институции освен оние наведени погоре, кои се во износ поголем од 10% од капиталот на друштвото за осигурување пресметан пред одбивање на ставките наведени погоре.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Управување со капиталот (продолжува)

Гарантен фонд на Друштвото

Според барањата на Законот за супервизија на осигурувањето Гарантниот фонд не смее да биде понизок од една третина од потребното ниво на маргина на солвентност на Друштвото. Исто така, гарантниот фонд не смее да биде понизок од Евра 3.000.000 доколку Друштвото врши работи на осигурување во сите класи на осигурување во групата на неживотно осигурување. Со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година Друштвото е во согласност со овие законски барања.

Потребна маргина на солвентност

Капиталот на друштвото за осигурување кое врши работи на неживотно осигурување и/или реосигурување во секое време треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност на друштвото за осигурување кое се пресметува со примена на методот - стапка на премија или методот – стапка на штети, во зависност од тоа кој ќе даде повисок резултат.

Маргината на солвентност за годината што завршува на 31 декември 2019 изнесува 169.127.869 денари (2018: 173.394.760 денари).

Политика на Раководството на Друштвото е да одржи стабилност на капиталот на Друштвото за да ги одржи довербата на инвеститорите и пазарот и да го поддржи идниот развој на бизнисот. Раководството на Друштвото го следи повратот на капиталот, дефинирано како добивка од редовно работење. Друштвото исто така го има во предвид влијанието кое нивото на капиталот го има на повратот на акционерите како и потребата да одржува сооднос помеѓу повисоките поврати и сигурноста обезбедено од цврстата позиција на капиталот.

Друштвото не е изложено на надворешни влијанија врз промените на капиталот, Во текот на годината немаше материјално значајни промени во пристапот на Друштвото за управување со капиталот.

Анализа на сензитивност

Друштвото го има проценето влијанието на промената на одредени клучни варијабли врз добивката за годината, капиталот и коефициентот на покриеност.

Споредбено со тековната позиција на капиталот, добивката за годината, капиталот, коефициентот на покриеност и солвентност со сопствениот капитал на 31 декември 2019 година и 31 декември 2018 година се презентирани во табелата подолу.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Анализа на сензитивност (продолжува)

	Добивка за годината	Капитал и резерви	Потребно ниво на маргина на солвентност	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриен.
31 декември 2019					
Тековна позиција на капиталот	1.959.678	481.728.197	169.127.869	285%	
Принос од вложувања (+2%)	21.734.440	501.502.959	169.127.869	297%	12%
Принос од вложувања (-2%)					
5% зголемување на настанати штети	(17.815.084)	461.953.435	169.127.869	273%	(24%)
5% намалување на настанати штети	(18.548.519)	461.220.000	169.127.869	273%	0%
2% зголемување на админ трошоци и провизија за осигурување	22.467.875	502.236.394	169.127.869	297%	24%
2% намалување на админ трошоци и провизија за осигурување	(3.939.198)	475.829.321	169.127.869	281%	(16%)
	7.858.554	487.627.073	169.127.869	288%	7%
			Потребно ниво на маргина на солвентност	Коефициент на покриеност	Промена на коефициент на покриен.
31 декември 2018					
Тековна позиција на капиталот	42.737.883	476.234.701	173.394.760	275%	
Принос од вложувања (+2%)	60.401.857	493.898.675	173.394.760	285%	10%
Принос од вложувања (-2%)	25.073.909	458.570.727	173.394.760	264%	(20%)
5% зголемување на настанати штети	26.882.823	460.379.641	173.394.760	266%	1%
5% намалување на настанати штети	58.592.943	492.089.761	173.394.760	284%	18%
2% зголемување на админ трошоци и провизија за осигурување	37.239.497	470.736.315	173.394.760	271%	(12%)
2% намалување на админ трошоци и провизија за осигурување	48.236.269	481.733.087	173.394.760	278%	6%

Резултатите од сите симулации покажуваат добро ниво на капитализираност на Друштвото. Најзначајно влијание врз добивката за годината, капиталот и коефициентот на покриеност има потенцијалната промена на проносите од вложувања.

При извршувањето на овие анализи претпоставка е дека останатите фактори се константни, а се менува само една варијабла. Треба да се нагласи дека информациите презентирани во табелата погоре се подготвени со примена на детерминистички пристап, така што не постои корелација помеѓу клучните варијабли и анализата не може да се пренесе на нив.

Каде што се смета дека варијаблиите се нематеријални, не е проценето влијанието на незначајните промени на овие варијабли, Одредени варијабли може да не бидат материјални во моментот, но доколку се промени нивото на материјалност на одредна варијабла, треба да се направи проценка на влијанието на таа варијабла во иднина.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Објективна вредност

Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективната вредност во билансот на состојба во согласност со хиерархијата на објективната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиски средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котираны цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во Извештајот за финансиската позиција се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи:

2019 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски вложувања расположливи за продажба	16.725.000	162.431.332	-	179.156.332
Финансиски вложувања за тргување	87.865.573	-	-	87.865.573
2018 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски вложувања расположливи за продажба	22.506.100	136.641.608	-	159.147.708

Финансиските вложувања расположливи за продажба се состојат од вложувања во акции на друштва котираны на Македонската Берза и удели во инвестициски фондови. Евидентирани се по нивната објективна вредност врз основа на нивната пазарна цена на датумот на известување.

Финансиските вложувања за тргување се состојат од вложувања во хартии од вредност чиј издавач е земја или странски правен субјект од земја членка на Европската унија или ОЕЦД, кои што се стекнати со цел да се тргува, а кои при почетното признавање од страна на Друштвото се класифицирани како средства по објективна вредност преку добивки и загуби.

Евидентирани се по нивната објективна вредност врз основа на нивната пазарна цена на датумот на известување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Објективна вредност (продолжува)

Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективната вредност
 Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние
 финансиски средства и обврски кои во Билансот на состојба не се евидентирани
 според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	Вкупна евидентирана вредност	2019 Вкупна објективна вредност	Вкупна евидентирана вредност	2018 Вкупна објективна вредност
Средства				
Должнички хартии од вредност чувани до достасување	256.871.695	262.013.704	175.428.388	185.691.046
Орочени депозити	447.998.395	447.998.395	530.700.000	530.700.000
Вложувања во зеднички контролирани ентитети	16.846.092	16.846.092	17.922.598	17.922.598
Средства од реосигурување	92.005.302	92.005.302	117.907.501	117.907.501
Побарување од осигуреници останати побарувања од непосредни работи	265.053.775	265.053.775	310.195.105	310.195.105
Парични средства и парични еквиваленти	14.854.110	14.854.110	17.413.801	17.413.801
	1.093.629.369	1.098.771.378	1.169.567.393	1.179.830.051
Обврски	52.421.020	52.421.020	48.388.027	48.388.027
Обврски	52.421.020	52.421.020	48.388.027	48.388.027

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Објективна вредност (продолжува)

Финансиски инструменти по категории

	Кредити и побарувања	Чувани до доспевање	Расположиви за продажба	Вложувања за тргување	Вкупно
31 декември 2019					
Средства според Извештајот за финансиска состојба					
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	179.156.332	-	179.156.332
Должнички хартии од вредност чувани до доспеаност	-	256.871.695	-	-	256.871.695
Депозити, заеми и останати пласмани	447.998.395	-	-	-	447.998.395
Финансиски вложувања за тргување Вложувања во заеднички контролирани ентитети	-	-	-	87.865.573	87.865.573
Средства од реосигурување	16.846.092	-	-	-	16.846.092
Побарувања од осигуреници и останати побарувања од непосредни работи	92.005.302	-	-	-	92.005.302
Парични средства и еквиваленти	265.053.775	-	-	-	265.053.775
	14.854.110	-	-	-	14.854.110
	836.757.674	256.871.695	179.156.332	87.865.573	1.360.651.274
Обврски според Извештајот за финансиска состојба					
Обврски			Обврски по обј.вр.преку добивки и загуби	Остан. финансиски обврски	Вкупно обврски
			-	52.421.020	52.421.020
			-	52.421.020	52.421.020

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 Управување со ризик од осигурување и финансиски ризици (продолжува)

Објективна вредност (продолжува)

Финансиски инструменти по категории (продолжува)

	Кредити и побарувања	Чувани до доспевање	Расположиви за продажба	Вложувања за тргување	Вкупно
31 декември 2018					
Средства според Извештајот за финансиска состојба					
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	159.147.708	-	159.147.708
Должнички хартии од вредност чувани до доспеаност	-	175.428.388	-	-	175.428.388
Депозити, заеми и останати пласмани	530.700.000	-	-	-	530.700.000
Финансиски вложувања за тргување	-	-	-	-	-
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	17.922.598	-	-	-	17.922.598
Средства од реосигурување	117.907.501	-	-	-	117.907.501
Побарувања од осигуреници и останати побарувања од непосредни работи	310.195.105	-	-	-	310.195.105
Парични средства и еквиваленти	17.413.801	-	-	-	17.413.801
	994.139.005	175.428.388	159.147.708	-	1.328.715.101
Обврски според Извештајот за финансиска состојба					
Обврски			Обврски по обј.вр.преку добивки и загуби	Остан. финан. обврски	Вкупно обврски
			-	48.388.027	48.388.027
			-	48.388.027	48.388.027

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2. Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиската состојба (Биланс на состојба)

2.1 Нематеријални средства

	Софтвер	Вкупно
Набавна вредност		
На 01 јануари 2018	19.626.608	19.626.608
Зголемување	1.059.195	1.059.195
На 31 декември 2018	20.685.803	20.685.803
Зголемување	1.163.616	1.163.616
На 31 декември 2019	21.849.419	21.849.419
Исправка		
На 01 јануари 2018	17.215.285	17.215.285
Амортизација за годината	1.214.500	1.214.500
На 31 декември 2018	18.429.785	18.429.785
Амортизација за годината	977.331	977.331
На 31 декември 2019	19.407.116	19.407.116
Нето евидентирана вредност		
На 31 декември 2018	2.256.018	2.256.018
На 31 декември 2019	2.442.303	2.442.303

2.2 Земјиште, градежни објекти и останати материјални средства

На 31 декември 2019 и 2018 година, Друштвото нема евидентирано вложувања во земјиште, градежни објекти и останати материјални средства.

2.3 Вложувања во заеднички контролирани ентитети

На 31 декември 2019 година, вложувањата во заеднички контролирани ентитети во износ од 16.846.092 денари (2018: 17.922.598 денари) се однесуваат на основачки удел во Националното Биро за Осигурување во согласност со барањата на Законот за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија. Националното Биро за Осигурување е непрофитна организација основана од страна на сите домашни осигурителни компании чија цел е да го заштити интересот на нејзините членови при меѓународно осигурување на моторни возила и да ги претставува членовите пред меѓународните осигурителни компании. Вложувањата во заеднички контролирани ентитети претставуваат вложени каматоносни депозити кои се чуваат на посебни сметки во банки. Националното Биро за Осигурување е обврзано да не ги вложува и да го врати депозитот на секој член при престанување на неговото работење со осигурување на моторни возила.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.4 Останати финансиски вложувања

	2019	2018
Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (нето вредност)	256.871.695	175.428.388
Финансиски вложувања расположливи за продажба-акции	16.725.000	22.506.100
Финансиски вложувања расположливи за продажба - инвестициски фондови	162.431.332	136.641.608
Депозити, заеми и останати пласмани	447.998.395	530.700.000
Финансиски вложувања за тргување - акции, удели и останати сопственички инструменти	77.884.001	-
Финансиски вложувања за тргување - акции и удели во инвестициски фондови	9.981.572	-
	971.891.995	865.276.096

2.4.1 Должнички хартии од вредност кои се чуваат до достасување

	2019	2018
Државни обврзници	257.099.835	176.796.126
Акумулирана амортизација	(228.140)	(1.367.738)
	256.871.695	175.428.388
Котирани	256.871.695	175.428.388
Некотирани	-	-
	256.871.695	175.428.388
Државни обврзници со рок на достасување до една година	2.520.910	62.046.009
Акумулирана амортизација	(228.140)	(610.465)
Должнички хартии од вредност со рок на достасување до 1 година	2.292.770	61.435.544
Државни обврзници со рок на достасување над една година	254.578.925	114.750.117
Акумулирана амортизација	-	(757.273)
Должнички хартии од вредност со рок на достасување над 1 година	254.578.925	113.992.844

2.4.2 Акции, удели и останати сопственички инструменти расположливи за продажба

	2019	2018
Сопственички хартии од вредност	16.725.000	22.506.100
Удели во инвестициски фондови	162.431.332	136.641.608
	179.156.332	159.147.708
Котирани	16.725.000	22.506.100
Некотирани	162.431.332	136.641.608
	179.156.332	159.147.708

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Останати финансиски вложувања (продолжува)
Акции, удели и останати сопственички инструменти расположливи за продажба (продолжува)

Промени во објективната вредност на вложувањата

На 31 декември 2019 година, Друштвото изврши повторна преоценка на евидентираниите вредности на своите вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба, по пат на нивна споредба со цените на котација на Македонската Берза на хартии од вредност на датумот на известување.

Во текот на 2019 година Друштвото евидентираше корекција (зголемување) во нето износ од 18.531.695 денари (белешка 2.11) (2018: зголемување од 3.181.787 денари) на евидентираната вредност на вложувањата до нивната објективна вредност, кој износ е признаен како останата сеопфатна добивка во рамките на ревалоризационите резерви кои претставуваат дел од капиталот на Друштвото. Исто така, во текот на 2019 година Друштвото евидентираше реализирани добивки од продажба на финансиски вложувања расположливи за продажба (удели во инвестициски фондови, акции и хартии од вредност за тргување) во износ од 14.997.877 денари (белешка 2.11) (2018: реализирана добивка од 4.281.443 денари), евидентирано како намалување во рамките на ревалоризационата резерва и како реализирана добивка во рамките на извештајот за сеопфатна добивка (биланс на успех), соодветно (белешка 3.2).

2.4.3 Финансиски вложувања за тргување

	2019	2018
Акции, удели и останати сопственички инструменти	77.884.001	-
Удели во инвестициски фондови	9.981.572	-
	87.865.573	-

Друштвото во 2019 година, почнувајќи од третиот квартал од 2019 година, евидентира финансиски инструменти, чиј издавач е земја или странски правен субјект од земја членка на Европската унија или ОЕЦД, кои што се стекнати со цел да се тргува, а кои при почетното признавање од страна на Друштвото се класифицирани како средства по објективна вредност преку добивки и загуби. Портфолиото е составено од хартии од вредност и тоа: акции, удели во инвестициски фондови, а во најголем дел се состои од инструментот ЕТФ или индексен фонд. Заклучно со 31 декември 2019 Друштвото има купено 17 различни ЕТФ-и во вкупна висина на портфолио од 65.944.102 денари, диверзифицирани валутно, географски и секторски. Во рамки на ова портфолио, заклучно до крајот на годината, Друштвото евидентираше и нереализирана добивка од сведување на објективна вредност на хартиите од вредност во висина од 4.318.680 денари (Белешка 3.2).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Останати финансиски вложувања (продолжува)

2.4.4 Депозити, заеми и останати пласмани

	2019	2018
Орочени депозити во домашни банки (доспеваат до една година)	128.998.395	110.700.000
Орочени депозити во домашни банки (доспеваат над една година)	319.000.000	420.000.000
	447.998.395	530.700.000

Депозитите со доспевање до една година од датумот на известување носат камата по стапка од 2,1% до 3,0% на годишно ниво (2018: од 2,05% до 3,30% на годишно ниво).

Депозитите со допевање над една година од датумот на известување и носат камата по стапка од 1,64% до 3,00% на годишно ниво (2018: од 1,90% до 3,00% на годишно ниво).

2.5 Дел за соосигурување и реосигурување во бруто технички резерви

	2019	2018
Бруто резерви за преносна премија		
Состојба на 01 јануари	97.529.550	33.749.632
Движење во тековна година (Белешка 3.1)	(21.853.393)	63.779.918
Состојба на 31 декември	75.676.157	97.529.550
Бруто резерви за штети		
Состојба на 01 јануари	20.377.951	30.077.080
Движење во тековна година (Белешка 3.5)	(4.048.806)	(9.699.129)
Состојба на 31 декември	16.329.145	20.377.951
Дел за реосигурување во бруто технички резерви	92.005.302	117.907.501

2.6 Одложени и тековни даночни средства

	2019	2018
Побарувања за повеќе платен персонален данок	81.582	58.476
Побарувања за повеќе платен данок на добивка	3.523.098	-
	3.604.680	58.476

2.7 Побарувања

Побарувањата во долната табела се прикажани во бруто износ намалени за исправката на вредноста на побарувањата од договори за осигурување во согласност со Правилникот за вреднување на ставките од билансот на состојба и изготвување на деловните биланси и измените и дополнувањата, донесени од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето. Согласно Правилникот, исправка на недоспеани побарувања се пресметува за субјекти за кои има покренато стечајна постапка и истата е во висина од 100% од износот на побарувањето без оглед на периодот на доцнење во исполнување на обврската, како и за оние побарувања кај кои договорениот рок на доспевање утврден во договорот (полисата) за осигурување е утврден после датумот на истекот на скаденцата. Со состојба на 31 декември Друштвото евидентира исправка на недоспеани побарувања во износ од 2.088.302 денари.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Побарувања (продолжува)

	2019	2018
Побарувања од осигуреници	334.351.426	373.771.266
Исправка на вредност на побарувања од осигуреници	(83.184.356)	(78.190.590)
	251.167.070	295.580.676
Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	-	-
Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	39.223.115	40.073.076
Исправка на вредност на останати побарувања од непосредни работи на осигурување	(32.152.828)	(30.841.589)
	7.070.287	9.231.487
Побарувања за финансиски вложувања (побарувања по камати од депозити и државни обврзници, побарувања од дивиденди, побарувања од вложувања од НБО итн.)	4.612.584	3.456.812
Побарувања од вработени и останати побарувања	3.536.253	2.685.041
Исправка на вредност на останати побарувања	(1.332.419)	(758.911)
	6.816.418	5.382.942
	265.053.775	310.195.105

Анализата на старосната структура на побарувања од осигуреници со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година е како што следи:

	2019			2018		
	Побарува- ња	Состојба на исправка на вредност	Сегашна вредност на побарува- ње	Побарува- ња	Состојба на исправка на вредност	Сегашна вредност на побарување
до 30 дена	24.726.369	(127.932)	24.598.437	23.018.304	(1.008.634)	22.009.670
31-60 дена	14.326.312	(1.542.648)	12.783.664	12.056.290	(1.337.087)	10.719.203
61-120 дена	16.842.035	(5.377.899)	11.464.136	15.924.662	(5.096.517)	10.828.145
121-270 дена	18.881.967	(9.919.398)	8.962.569	15.993.986	(8.251.803)	7.742.183
271 - 365 дена	5.296.957	(3.822.467)	1.474.490	6.239.294	(4.454.614)	1.784.680
над 365 дена	60.305.710	(60.305.710)	-	55.751.913	(55.751.913)	-
Доспеани побарувања	140.379.350	(81.096.054)	59.283.296	128.984.449	(75.900.568)	53.083.881
Недоспеани побарувања	193.972.076	(2.088.302)	191.883.774	244.786.817	(2.290.022)	242.496.795
	334.351.426	(83.184.356)	251.167.070	373.771.266	(78.190.590)	295.580.676

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Побарувања (продолжува)

Анализата на движењето на вкупната исправка на вредност за 2019 и 2018 година е како што следи:

	2019	2018
На 1 јануари	109.791.090	117,203,370
Трошок за годината (Белешка 3.11 и 3.12)	9.798.774	11.249.606
Ослободување на исправка на вредност за годината (Белешка 3.11)	(1.174.605)	(4.412.715)
Траен отпис на претходно целосно резервирани побарувања	(1.745.656)	(14.249.171)
На 31 декември	116.669.603	109.791.090

На 31 декември 2019 година, Друштвото изврши преценка на наплатливоста на салдото на побарувања на премија од осигуреници и останати побарувања, врз чија основа изврши отпис поради ненаплатливост на истите во износ од 1.745.656 денари (2018: 14.249.171 денари).

2.7.1 Останати побарувања од непосредни работи на осигурување

Со состојба на 31 декември 2019 година Друштвото утврди исправка и на сите останати побарувања од непосредни работи на осигурување (белешка 2.7). Нивната структура е како што следи:

	2019	2018
Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	39.223.115	40.073.076
Исправка на вредност на останати побарувања од непосредни работи на осигурување	(32.152.828)	(30.841.589)
	7.070.287	9.231.487
Побарувања од регреси	29.582.000	28.188.657
Исправка на побарувања од регреси	(26.881.332)	(25.060.785)
	2.700.668	3.127.872
Побарувања УГ штети	2.386.583	4.560.281
Исправка на побарувања од УГ штети	(931.308)	(1.688.868)
	1.455.275	2.871.413
Побарувања провизии реосигурување	403.520	81.639
Исправка на побарувања од провизии за реосигурување	(193.152)	(81.639)
	210.368	-
Побарувања по основ на цесии и останати побарувања	5.021.955	5.567.277
Исправка на побарувања од непосредни работи	(4.147.037)	(4.010.295)
	874.918	1.556.982
Останати побарувања од ГФ	1.829.057	1.675.222
Исправка на останати побарувања од ГФ	-	-
	1.829.057	1.675.222

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Побарувања (продолжува)

Анализата на старосната структура на побарувања од непосредни работи на осигурување со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година е како што следи:

		2019			2018		
		Состојба на	Сегашна	Побарува-	Состојба на	Сегашна	
Побарува-ња		исправка на	вредност на	ња	исправка на	вредност на	
		вредност	побарува-		вредност	побарување	
			ње				
до 30							
дена	2.061.781	-	2.061.781	2.714.813	-	2.714.813	
31-60							
дена	238.719	(23.872)	214.847	46.676	(4.668)	42.008	
61-120							
дена	421.634	(130.707)	290.927	1.115.544	(345.819)	769.725	
121-270							
дена	3.688.179	(1.880.971)	1.807.208	2.858.812	(1.457.994)	1.400.818	
271 - 365							
дена	163.870	(116.347)	47.523	1.866.152	(1.324.969)	541.183	
над 365							
дена	30.000.931	(30.000.931)	-	27.708.139	(27.708.139)	-	
Доспеани							
побарува-							
ња	36.575.114	(32.152.828)	4.422.286	36.310.136	(30.841.589)	5.468.547	
Недоспе-							
ани							
побарува-							
ња	2.648.001	-	2.648.001	3.762.940	-	3.762.940	
	39.223.115	(32.152.828)	7.070.287	40.073.076	(30.841.589)	9.231.487	

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
(продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.8 Материјални средства кои служат за вршење на дејноста

На 31 декември 2019 година

	Компјутери и телеком. опрема	Мебел и канцеларска опрема	Инвестиции во туѓ имот	Патнички возила	Останати средства	Вкупно
На 1 јануари 2019 година нето од акумулирана амортизација	3.709.190	705.789	-	5.730.058	2.281.058	12.426.095
Набавки	1.621.654	114.953	-	255.849	16.423	2.008.879
Отпис на набавна вредност	(7.301.482)	(3.009.582)	-	-	(866.345)	(11.177.409)
Отпис на акумулирана амортизација	7.301.482	3.009.582	-	-	866.345	11.177.409
Трошок за амортизација	(2.148.146)	(262.295)	-	(2.282.565)	(313.803)	(5.006.809)
На 31 декември 2019 година нето од акумулирана амортизација	3.182.698	558.447	-	3.703.342	1.983.678	9.428.165

На 1 јануари 2019

Набавна вредност	26.765.912	10.726.252	-	24.665.624	5.316.984	67.474.772
Акумулирана амортизација	(23.056.722)	(10.020.463)	-	(18.935.567)	(3.035.926)	(55.048.678)
Нето сметководствена вредност	3.709.190	705.789	-	5.730.057	2.281.058	12.426.095

На 31 декември 2019 година

Набавна вредност	21.086.084	7.831.623	-	24.921.474	4.467.062	58.306.243
Акумулирана амортизација	(17.903.388)	(7.273.176)	-	(21.218.132)	(2.483.384)	(48.878.078)
Нето сметководствена вредност	3.182.698	558.447	-	3.703.342	1.983.678	9.428.165

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Материјални средства кои служат за вршење на дејност (продолжува)

**На 31 декември 2018
година**

	Компјутери и телеком. опрема	Мебел и канцеларска опрема	Инве- стиции во туѓ имот	Патнички возила	Останати средства	Вкупно
На 1 јануари 2018 година нето од акумулирана амортизација	4.671.754	919.099	-	9.640.131	2.441.406	17.672.390
Набавки	1.121.821	129.404	-	84.638	160.452	1.496.315
Отпис на набавна вредност	(602.109)	-	-	-	-	(602.109)
Отпис на акумулирана амортизација	602.109	-	-	-	-	602.109
Трошок за амортизација	(2.084.385)	(342.714)	-	(3.994.711)	(320.800)	(6.742.610)
На 31 декември 2017 година нето од акумулирана амортизација	3.709.190	705.789	-	5.730.058	2.281.058	12.426.095

На 1 јануари 2018

Набавна вредност	26.246.200	10.596.848	286.455	24.580.986	5.156.532	66.867.021
Акумулирана амортизација	(21.574.445)	(9.677.749)	(286.455)	(14.940.856)	(2.715.126)	(49.194.631)
Нето сметководствена вредност	4.671.755	919.099	-	9.640.130	2.441.406	17.672.390

**На 31 декември 2018
година**

Набавна вредност	26.765.912	10.726.252	-	24.665.624	5.316.984	67.474.772
Акумулирана амортизација	(23.056.721)	(10.020.463)	-	(18.935.567)	(3.035.926)	(55.048.677)
Нето сметководствена вредност	3.709.191	705.789	-	5.730.057	2.281.058	12.426.095

Залог врз опрема

На 31 декември 2019 и 2018 година Друштвото нема дадена опрема под залог.

2.9 Парични средства и останати парични еквиваленти

	2019	2018
Парични средства во банка	14.673.574	17.087.778
Благајна	180.536	326.023
Останати парични средства и парични еквиваленти	-	-
	14.854.110	17.413.801

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.10 Активни временски разграничувања

Со состојба на 31 декември 2019 година, активните временски разграничувања во износ од 123.418.397 денари се состојат од одложени трошоци за стекнување во износ од 99.203.124 денари и останати пресметани приходи во износ од 24.215.273 денари (2018: 140.267.680 денари од кои 116.414.656 денари за одложени трошоци за стекнување и 23.853.024 денари за останати пресметани приходи). Истите се намалени за 17.2 милиони денари поради имплементирање на промените во подзаконската регулатива наведени во делот 1.2.17 од овие финансиски извештаи.

Одложени трошоци за стекнување

	2019	2018
Одложени трошоци за премија – стекнување (состојба)	67.883.643	86.730.371
Одложени трошоци за премија – брокери (состојба)	31.319.481	29.684.285
Состојба на 31 декември	99.203.124	116.414.656

Останати пресметани приходи и одложени трошоци

	2019	2018
Пресметани приходи за провизија од реосигурување	7.359.960	4.532.118
Одложени трошоци - фактури	4.116.042	1.108.639
Одложени трошоци - Надзорен одбор	1.760.214	7.515.614
Одложени трошоци за попусти-пакет доверба	8.972.153	8.932.595
Останати одложени трошоци	2.006.904	1.764.058
	24.215.273	23.853.024

2.11 Капитал и резерви

На 31 декември 2019 година акционерскиот капитал се состои од 3.200 (2018: 3.200) обични акции со номинална вредност од Евра 1,000 по акција, односно 195.326.080 денари. Имателот на обични акции има право на дивиденда кога ќе биде објавена. Со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година акционерската структура на Друштвото е како што следи:

	% од акциите со право на глас
GOFI - GROUP OF FINANCE AND INVESTMENT SA, Switzerland	100%
	100%

Со состојба на 31 декември 2019 година, сите 3.200 обични акции се ставени како залог за одобрен кредит на подружница на акционерот од страна на домашна банка, во која акционерот се јавува како заложен должник. Следствено, заложниот должник да не може да ги отуѓува акциите по било кој основ ниту да располага со нив како удел или друго вложување во друго трговско друштво ниту да става залог на акциите, ниту да става плодуюживање или послуга, освен без претходна согласност на банката давател на кредит.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба)
 (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Капитал и резерви (продолжува)

Законски резерви

Резерва на сигурност

Според законската регулатива Друштвото треба да пресметува и издвојува една третина од нето добивката за годината за резерва на сигурност (доколку добивката не се користи за покривање на загуби од претходни години), се додека нивото на резервите не достигне износ кој е најмалку еднаков на 50% од остварената просечна премија на осигурување во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка.

Резервите на сигурност се наменети за покривање на обврските од договорите за осигурување во подолг временски период.

Со состојба 31 декември 2019 година вкупните законски резерви изнесуваат 183.967.436 денари (2018: 169.721.475 денари).

Ревалоризациона резерва

Ревалоризационата резерва за финансиски средства расположливи за продажба го вклучува кумулативниот нето ефект од промените во објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба се до моментот на нивното депризнавање или оштетување. Со состојба на 31 декември 2019 состојбата на ревалоризационата резерва го зголемува капиталот на Друштвото и изнесува 9.563.798 денари (2018: зголемување за 6.029.980 денари).

	2019	2018
Почетна состојба	6.029.980	7.129.636
Реализирани добивки од фин.вложувања расположливи за продажба (белешка 2.4.2 и 3.2)	(14.997.877)	(4.281.443)
Нереализирани добивки/(загуби) од фин.вложувања расположливи за продажба (белешка 2.4.2)	18.531.695	3.181.787
	9.563.798	6.029.980

Нераспределена нето добивка

Со состојба на 31 декември 2019 година, Друштвото има нераспределена добивка од 90.911.205 денари (2018: 62.419.283 денари).

Во текот на 2019 и 2018 година, Друштвото нема исплатено дивиденда.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.12 Бруто технички резерви

Со состојба на 31 декември 2019 година, бруто технички резерви на Друштвото се состојат од следниве видови на резерви: бруто резерви за преносни премии, резерви за штети и резерви за бонуси и попусти.

	2019			2018		
	Бруто	Реосигурување	Нето	Бруто	Реосигурување	Нето
Состојба на 1 јануари	902.099.686	(117.907.501)	784.192.185	783.747.676	(63.826.712)	719.920.964
Движење на бруто резерви за штети	37.439.174	4.048.806	41.487.980	31.471.468	9.699.129	41.170.597
Движење на преносна премија	(13.459.967)	21.853.393	8.393.426	80.640.210	(63.779.918)	16.860.292
Резерви за бонуси и попусти	3.904.923	-	3.904.923	6.240.332	-	6.240.332
Сосотојба на 31 декември	929.983.816	(92.005.302)	837.978.514	902.099.686	(117.907.501)	784.192.185
Резерви за штети и за бонуси и попусти	Бруто	Реосигурување	Нето	Бруто	Реосигурување	Нето
Состојба на 01 јануари	414.142.824	(20.377.951)	393.764.873	376.431.023	(30.077.080)	346.353.943
Движење на резерви за настанати, пријавени штети	(150.235)	3.962.327	3.812.092	46.966.591	11.220.659	58.187.250
Движење на резерви на директни трошоци	1.945	-	1.945	278	-	278
Движење на резерви на индиректни трошоци	141.381	-	141.381	46.070	-	46.070
Движење на резерви за настанати, но непријавени штети	37.446.083	86.479	37.532.562	(15.541.470)	(1.521.530)	(17.063.000)
Резерви за бонуси и попусти	3.904.923	-	3.904.923	6.240.332	-	6.240.332
Состојба на 31 декември	455.486.921	(16.329.145)	439.157.776	414.142.824	(20.377.951)	393.764.873
Преносна премија	Бруто	Реосигурување	Нето	Бруто	Реосигурување	Нето
Состојба на 01 јануари	487.956.862	(97.529.550)	390.427.312	407.316.653	(33.749.632)	373.567.021
Полисирана премија во тековна година	1.013.068.759	(140.107.379)	872.961.380	1.067.959.881	(210.336.583)	857.623.298
Трошоци за бонуси и попусти	(37.543.931)	-	(37.543.931)	(34.806.479)	-	(34.806.479)
Заработената премија во тековната година	(988.984.795)	161.960.772	(827.024.023)	(952.513.193)	146.556.665	(805.956.528)
Сосотојба на 31 декември	474.496.895	(75.676.157)	398.820.738	487.956.862	(97.529.550)	390.427.312

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Бруто технички резерви (продолжува)

Движење во преносната премија и резервите за штети и бонуси и попусти во 2019 година:

	Осигурување од незгода	Здравствено осигурување	Осигурување на моторни возила	Осигурување на воздухоплови	Осигурување на пловни објекти	Осигурување на стока во превоз	Осигурување на имот од пожар	Други осигурувања на имот	Одговорност кон трети лица	Одговорност воздухоплови	Одговорност пловни објекти	Општа одговорност	Гаранции	фин туристичка загуби	Осигурување на туристичка помош	Вкупно
Резервирања за преносна премија	41.154.606	27.841.369	46.180.923	3.901.493	41.054	1.965.595	40.389.285	66.708.274	203.338.092	1.449.724	188.618	30.526.641	75.010	125.354	10.610.857	474.496.895
Преносна премија за реосигурителот	(418.967)	(4.381.152)	(695.649)	(3.901.493)	-	(197)	(9.519.533)	(42.530.992)	-	(1.149.357)	-	(13.078.817)	-	-	-	(75.676.157)
Нето преносна премија (намалена за прен премија за реосигурителот)	40.735.639	23.460.217	45.485.274	-	41.054	1.965.398	30.869.752	24.177.282	203.338.092	300.367	188.618	17.447.824	75.010	125.354	10.610.857	398.820.738
Резерви за штети	50.334.447	10.861.206	36.168.824	-	-	179.832	22.295.590	8.142.664	285.379.223	-	-	4.426.317	-	-	5.827.673	423.615.776
Резерви за бонуси и попусти	31.871.145	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31.871.145
Промена во резерви за штети - IBNR, дел за реосигурување	(1.850.895)	-	-	-	-	-	(9.976.497)	-	-	-	-	-	-	-	-	(11.827.392)
Промена во резерви за штети - RBNS	(2.094.904)	(231.672)	-	-	-	-	(1.838.177)	-	-	-	-	(337.000)	-	-	-	(4.501.753)
Нето резерви за штети (намалена за пренесениот дел на реосигурителот)	78.259.793	10.629.534	36.168.824	-	-	179.832	10.480.916	8.142.664	285.379.223	-	-	4.089.317	-	-	5.827.673	439.157.776
	118.995.432	34.089.751	81.654.098	-	41.054	2.145.230	41.350.668	32.319.946	488.717.315	300.367	188.618	21.537.141	75.010	125.354	16.438.530	837.978.514

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Извештајот за финансиска состојба (Биланс на состојба) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Бруто технички резерви (продолжува)

Движење во преносната премија и резервите за штети и бонуси и попусти во 2018 година:

	Осигурување од незгода	Здравствено осигурување	Осигурување на моторни возила	Осигурување на воздухоплови	Осигурување пловни објекти	Осигурување стока во превоз	Осигурување на имот од пожар	Други осигурувања на имот	Одговорност кон трети лица	Одговорност воздухоплови	Одговорност пловни објекти	Општа одговорност	Фин. загуби	Туристичка помош	Вкупно
Резервирања за преносна премија	43.823.760	19.668.780	43.789.909	1.672.534	26.141	814.338	44.168.940	96.330.281	198.169.872	821.596	156.333	27.457.557	160.367	10.896.454	487.956.862
Преносна премија за реосигурителот	(21.942)	(4.221.257)	(689.759)	(1.672.534)	-	(267)	(8.016.379)	(70.730.188)	-	(782.715)	-	(11.394.509)	-	-	(97.529.550)
Нето преносна премија (намалена за прен премија за реосигурителот)	43.801.818	15.447.523	43.100.150	-	26.141	814.071	36.152.561	25.600.093	198.169.872	38.881	156.333	16.063.048	160.367	10.896.454	390.427.312
Резерви за штети	45.166.295	2.648.318	34.092.776	-	162	695.688	17.422.043	9.552.630	267.350.642	-	-	4.197.985	-	5.050.063	386.176.602
Резерви за бонуси и попусти	27.966.222	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27.966.222
Промена во резерви за штети - IBNR, дел за реосигурување	(4.363.036)	-	-	-	-	-	(7.550.835)	-	-	-	-	-	-	-	(11.913.871)
Промена во резерви за штети - RBNS, дел за реосигурување	(642.422)	-	-	-	-	-	(1.854.850)	(5.011.097)	(105.711)	-	-	(850.000)	-	-	(8.464.080)
Нето резерви за штети (намалена за пренесениот дел на реосигурителот)	68.127.059	2.648.318	34.092.776	-	162	695.688	8.016.358	4.541.533	267.244.931	-	-	3.347.985	-	5.050.063	393.764.873
	111.928.877	18.095.841	77.192.926	-	26.303	1.509.759	44.168.919	30.141.626	465.414.803	38.881	156.333	19.411.033	160.367	15.946.517	784.192.185

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

2.13 Одложени и тековни даночни обврски

	2019	2018
Одложени даночни обврски	-	-
Тековни даночни обврски	1.467.359	4.393.442
	1.467.359	4.393.442

2.14 Обврски

Друштвото евидентираше обврски од непосредни работи на осигурување

	2019	2018
Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	5.821.877	12.225.047
Обврски спрема осигуреници	2.665.812	31.976
Обврски од непосредни работи во осигурување	86.500	-
Обврски по основ на нето плати, придонеси за плати и други обврски за вработени	13.972.080	13.197.887
Обврски спрема добавувачи	8.842.312	5.494.898
Останати обврски од непосредни работи на осигурување		
- обврски кон ГФ	3.188.985	2.514.821
- обврски за провизии по основ на застапување	4.362.670	3.774.181
- обврски за противпожарен придонес и др. законски обврски	3.768.819	2.561.080
- обврски по основ на бонуси и попусти кои зависат и не зависат од резултатот	6.921.346	5.550.555
- останати обврски	1.188.454	817.460
Останати обврски	1.602.165	2.220.122
	52.421.020	48.388.027

2.15 Пасивни временски разграничувања

	2019	2018
Однапред пресметани трошоци за реосигурување	23.480.548	46.695.578
Однапред пресметани трошоци за брокери	4.713.370	1.824.169
Останати однапред пресметани трошоци	5.750.509	4.087.767
	33.944.427	52.607.514

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3. Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештај за сеопфатна добивка)

3.1 Заработена премија

Реализирани премии со состојба на 31 декември 2019 година

	Бруто полисирана премија за осигурување	Промена во бруто резерви за преносна премија	Бруто полисирана премија предадена на реосигурител ите	Промена во бруто резерва за преносна премија - дел за реосигурување (Белешка 2.5)	Нето приходи од премија од осигурување
Осигурување од незгода	133.591.698	2.669.154	(6.019.756)	397.025	130.638.121
Здравствено осигурување	86.765.538	(8.172.589)	(10.562.967)	159.895	68.189.877
Осигурување на моторни возила	94.217.531	(2.391.014)	(1.970.784)	5.890	89.861.623
Осигурување на воздухоплови	7.235.086	(2.228.958)	(7.235.086)	2.228.958	-
Осигурување на пловни објекти	105.817	(14.913)	-	-	90.904
Осигурување на стока во превоз	5.739.603	(1.151.256)	(72.136)	(70)	4.516.141
Осигурување на имот од пожар	100.120.981	3.779.654	(53.600.523)	1.503.154	51.803.266
Други осигурувања на имот	66.510.431	29.622.007	(12.007.118)	(28.199.196)	55.926.124
Одговорност на трети лица	410.191.670	(5.168.220)	(10.382.934)	-	394.640.516
Одговорност воздухоплови	2.647.377	(628.128)	(2.308.537)	366.642	77.354
Одговорност пловни објекти	340.840	(32.286)	-	-	308.554
Општа одговорност	67.521.627	(3.069.084)	(35.947.538)	1.684.309	30.189.314
гаранции	135.000	(75.010)	-	-	59.990
Финансиски загуби	293.083	35.013	-	-	328.096
Осигурување на туристичка помош	37.652.477	285.597	-	-	37.938.074
Вкупно	1.013.068.759	13.459.967	(140.107.379)	(21.853.393)	864.567.954

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Реализирани премии со состојба на 31 декември 2018 година

	Бруто полисирана премија за осигурување	Промена во бруто резерви за преносна премија	Бруто полисирана премија предадена на реосигурителите	Промена во бруто резерва за преносна премија - дел за реосигурување	Нето приходи од премија од осигурување
Осигурување од незгода	133.482.478	2.592.760	(4.108.609)	(277.391)	131.689.238
Здравствено осигурување	67.115.256	(9.210.734)	(8.032.522)	537.444	50.409.444
Осигурување на моторни возила	94.391.407	(619.823)	(1.387.142)	(816)	92.383.626
Осигурување на воздухоплови	4.773.236	211.236	(4.773.236)	(166.890)	44.346
Осигурување на пловни објекти	69.766	78.025	-	-	147.791
Осигурување на стока во превоз	4.765.370	(669.763)	(97.508)	267	3.998.366
Осигурување на имот од пожар	107.947.810	(9.512.973)	(53.185.946)	(243.130)	45.005.761
Други осигурувања на имот	139.130.876	(58.735.616)	(90.741.533)	60.135.661	49.789.388
Одговорност на трети лица	411.044.175	714.456	(9.575.840)	-	402.182.791
Одговорност воздухоплови	1.922.616	191.673	(2.275.694)	218.335	56.930
Одговорност пловни објекти	297.360	(30.005)	-	-	267.355
Општа одговорност	66.486.829	(4.699.979)	(36.158.553)	3.576.438	29.204.735
Финансиски загуби	370.823	25.568	-	-	396.391
Осигурување на туристичка помош	36.161.879	(975.034)	-	-	35.186.845
Вкупно	1.067.959.881	(80.640.209)	(210.336.583)	63.779.918	840.763.007

3.2 Приходи од вложувања

	2019	2018
Приходи од вложувања		
Приходи од камати од државни обврзници и државни записи	6.149.994	4.177.465
Приходи од камати од орочени депозити во банки	13.576.323	14.184.388
Приходи од камати од тековни сметки во банки	-	30
Приходи од камати по дадени заеми	-	40.167
Приходи од камати од Гарантен Фонд	394.429	456.702
	20.120.746	18.858.752
Позитивни курсни разлики		
Позитивни курсни разлики	642.182	16.717
	642.182	16.717
Останати приходи од вложувања		
Дисконт на државни обврзници	1.141.835	2.038.564
Приходи од дивиденди	1.238.691	1.149.200
	2.380.526	3.187.764
Нереализирани добивки од сведување на објективна вредност на вложувања за тргување	4.318.680	-
Реализирани добивки од продажба на вложувања (инвестициски фондови) расположливи за продажба и вложувања за тргување	14.997.877	4.281.443
	42.460.011	26.344.676

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.3 Останати осигурително технички приходи, намалени за реосигурување

	2019	2018
Приходи од Гарантен Фонд од реализирани регресни побарувања и надомест за обработка на штети	3.853.604	4.371.892
Приходи од друштва за обработка на штети - услужни штети	1.117.053	759.550
Останато	860.893	1.445.891
	5.831.550	6.577.333

3.4 Останати приходи

	2019	2018
Приходи од камати и судски трошоци од наплатени побарувања по судски пат	2.423.074	2.166.268
Останати приходи	3.532.028	3.117.798
	5.955.102	5.284.066

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.5 Настанати штети

	2019	Бруто 2018	Реосигурување		2019	Нето 2018
			2019	2018		
Настанати, исплатени штети во тековната година	387.658.977	355.794.956	11.109.171	14.899.131	376.549.806	340.895.825
Промени во резервите за настанати, пријавени штети	(6.909)	47.012.938	(3.962.327)	(11.220.659)	3.955.418	58.233.597
Промени во резервите за настанати, но непријавени штети	37.446.083	(15.541.470)	(86.479)	1.521.530	37.532.562	(17.063.000)
Приходи од регресни побарувања	(7.873.841)	(6.430.414)	-	-	(7.873.841)	(6.430.414)
Настанати штети (нето трошоци за штети)	417.224.310	380.836.010	7.060.365	5.200.002	410.163.945	375.636.008

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Настанати штети (продолжува)

Анализа на настанати штети со состојба на 31 декември 2019 година

	Вкупно исплатени штети	Промени во брuto резервите за штети	Учество на реосигури елите во исплатени штети	Учество на реосигури телите во промените во резервите за штети	Приход од брuto реализиран и регресни пбарувања	Нето
Осигурување од незгода	89.293.000	5.168.152	(1.616.346)	1.059.659	-	93.904.465
Здравствено осигурување	38.863.874	8.212.888	(643.084)	(231.672)	-	46.202.006
Осигурување на моторни возила	53.461.814	2.076.048	-	-	(3.356.398)	52.181.464
Осигурување на воздухоплови	-	-	-	-	-	-
Осигурување на пловни објекти	-	(162)	-	-	-	(162)
Осигурување на стока во превоз	1.130.862	(515.856)	-	-	-	615.006
Осигурување на имот од пожар	12.773.634	4.873.547	(5.888.514)	(2.408.989)	-	9.349.678
Други осигурувања на имот	11.428.545	(1.409.966)	(1.063.858)	5.011.097	-	13.965.818
Одговорност на трети лица	161.052.216	18.028.581	-	105.711	(4.517.443)	174.669.065
Одговорност воздухоплови	-	-	-	-	-	-
Одговорност пловни објекти	-	-	-	-	-	-
Општа одговорност	7.639.878	228.332	(1.897.369)	513.000	-	6.483.841
кредити	-	-	-	-	-	-
финансиски загуби	-	-	-	-	-	-
Осигурување на туристичка помош	12.015.154	777.610	-	-	-	12.792.764
Вкупно	387.658.977	37.439.174	(11.109.171)	4.048.806	(7.873.841)	410.163.945

Анализа на настанати штети со состојба на 31 декември 2018 година

	Вкупно исплатени штети	Промени во брuto резервите за штети	Учество на реосигури лите во исплатени штети	Учество на реосигури елите во промените во резервите за штети	Приход од брuto реализиран и регресни пбарувања	Нето
Осигурување од незгода	82.006.176	1.625.759	(8.379.953)	2.746.868	-	77.998.850
Здравствено осигурување	20.224.033	2.109.407	-	-	-	22.333.440
Осигурување на моторни возила	56.231.267	4.763.235	-	-	(932.212)	60.062.290
Осигурување на воздухоплови	-	-	-	-	-	-
Осигурување на пловни објекти	-	(799)	-	-	-	(799)
Осигурување на стока во превоз	15.892	471.110	-	-	-	487.002
Осигурување на имот од пожар	9.689.653	(394.433)	(6.334.236)	2.252.261	-	5.213.245
Други осигурувања на имот	7.883.198	(10.341.479)	-	5.000.000	-	2.541.719
Одговорност на трети лица	163.192.896	32.296.303	-	-	(5.481.334)	190.007.865
Одговорност воздухоплови	-	-	-	-	-	-
Одговорност пловни објекти	-	-	-	-	-	-
Општа одговорност	3.526.104	779.985	(184.942)	(300.000)	-	3.821.147
кредити	-	-	-	-	(16.868)	(16.868)
финансиски загуби	-	-	-	-	-	-
Осигурување на туристичка помош	13.025.737	162.380	-	-	-	13.188.117
Вкупно	355.794.956	31.471.468	(14.899.131)	9.699.129	(6.430.414)	375.636.008

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.6 Промена во останати технички резерви, нето од реосигурување

Согласно Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви, Друштвото издвојува резерви за бонуси и попусти во висина еднаква на сумите кои осигурениците имаат право да ги примат врз основа на право на учество на добивка, како и други права кои произлегуваат од договорите за осигурување, право на делумно намалување на премии (попусти) и право на враќање на дел од премијата. Со состојба на 31 декември 2019 Друштвото евидентираше промена во останати бруто технички резерви во износ од 3.904.923 денари (2018: 6.240.332 денари).

3.7 Трошоци за бонуси и попусти, нето од реосигурување

Во тек на 2019 година вкупните трошоци за бонуси и попусти изнесуваат 37.543.931 денари од кои 7.025.420 денари се трошоци за бонуси (добра деловна соработка) и 30.518.511 денари се трошоци за попусти (навремено плаќање на премијата) (2018: 34.806.479 денари од кои трошоците за бонуси изнесуваат 6.216.671 денари и трошоци за попусти 28.589.808 денари).

3.8 Нето трошоци за спроведување на осигурувањето

Трошоци за стекнување

	2019	2018
Плати за вработени – продажба	92.387.750	86.336.406
Провизија	62.659.539	61.446.419
Реклама	11.440.130	12.995.988
Печатени полиси	2.142.508	2.112.047
Надворешна репрезентација	6.937.766	8.770.380
Промена во одложени трошоци за стекнување	17.211.532	(3.638.125)
	192.779.225	168.023.115

Во продолжение е прикажана промената во одложените трошоци за стекнување за годините кои што завршуваат на 31 декември 2019 и 2018 година:

	2019	2018
Одложени трошоци за премија – аквизиција (движење)	(18.846.728)	(1.771.139)
Одложени трошоци за премија – брокери (движење)	1.635.196	5.409.264
Движење на одложените трошоци за полисирана премија	(17.211.532)	3.638.125

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.9 Административни трошоци

	2019	2018
Трошоци за вработените	63.640.473	59.534.769
-плати администрација	57.180.480	56.342.331
-останати трошоци за вработени	6.459.993	3.192.438
Закупнина	29.719.518	28.827.706
Закупнина за средства за работа	550.484	625.514
Трошоци за надоместоци на членови на органи на управување	42.284.336	34.528.948
Телефонски трошоци	8.952.790	6.768.971
Спонзорства и репрезентација	13.966.752	12.493.381
Амортизација на материјални и нематеријални средства	5.984.141	7.957.110
Трошоци за услуги од физички лица	12.486.972	12.405.389
Надомест за користење на сопствено возило	7.074.386	6.726.952
Комунални услуги	3.859.354	3.586.723
Трошоци за обезбедување	3.322.219	3.323.987
Банкарски услуги	4.251.649	3.644.000
Канцелариски материјали	1.838.816	2.263.104
Трошоци за премија за осигурување (менаџерско осигурување, здравствено осигурување за НО, УО и сл)	14.971.923	13.277.814
Трошоци за одржување	5.597.843	5.149.652
Трошоци за адвокати, нотарски услуги и извршители	2.957.154	2.857.513
Трошоци за превоз и службени патувања	2.619.631	2.385.101
Останати административни трошоци	8.205.832	7.116.240
Административни трошоци	232.284.273	213.472.873

Трошоци за вработените

Трошоците за плата во Друштвото се евидентираат поделено, односно делот од платите во продажба се дел од трошоците за стекнување, додека платите за вработените во администрацијата и во процена и ликвидација на штети се прикажуваат како административни трошоци.

Обврските по основ на нето плати и придонеси на Друштвото се прикажани во вкупен износ.

	2019	2018
Нето плати	99.201.403	95.871.972
Придонеси и даноци	50.366.827	46.806.765
	149.568.230	142.678.737

3.10 Останати осигурителни технички трошоци, намалени за реосигурување

	2019	2018
Трошоци за исплата на штети од Гарантен Фонд по НН возила	12.215.162	13.751.172
Противпожарен придонес	4.578.286	6.415.049
Надомест за здравствено осигурување	4.109.772	4.102.660
Надомест за Агенција за супервизија на осигурување	7.235.747	6.764.762
Трошоци за Национално биро за осигурување	3.247.958	3.533.045
Судски трошоци за регресни постапки од Национално биро за осигурување	1.145.124	1.344.767
Останати трошоци	311.723	358.491
	32.843.772	36.269.946

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.11 Вредносно усогласување на побарувања по основ на премија

	2019	2018
Ослободување на исправка на вредноста на побарувања од осигуреници (Белешка 2.7)	(1.174.605)	(4.412.715)
Наплатено отпишано побарување	-	-
Исправка на вредност на побарувања од осигуреници (Белешка 2.7)	7.856.047	7.463.140
	6.681.442	3.050.425

3.12 Останати расходи, вклучувајќи и вредносни усогласувања

	2018	2017
Исправка на вредноста на останати побарувања од непосредни работи на осигурување (Белешка 2.7)	1.942.727	3.786.466
Останати финансиски расходи	1.002.089	891.036
	2.944.816	4.677.502

3.13 Даночен расход

	2019	2018
Тековен даночен трошок (данок на добивка)	8.515.322	12.346.761
Одложен данок на добивка	-	-
	8.515.322	12.346.761

Во продолжение е усогласувањето на вкупниот даночен расход со билансот на успех за годините што завршуваат на 31 декември 2019 и 2018 година:

	2019	2018
Добивка пред оданочување	10.475.000	55.084.644
еодбитни трошоци за даночни цели	85.229.137	79.708.362
Даночна основица	95.704.137	134.793.006
Намалување на даночна основа		
- Дивиденди	989.357	1.149.200
- Износ на вратен дел од заем за кои во предходниот период е зголемена даночната основа	-	7.920.903
- Износ на извршени вложувања од добивката (реинвестирана)	2.797.513	2.255.296
Даночна основица со намалување	85.153.215	123.467.607
Пресметан данок на добивка по стапка од 10%	8.515.322	12.346.761
Пресметан данок на добивка по стапка од 10%	8.515.322	12.346.761
Ефективна даночна стапка	86,29%	22,41%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

3.14 Заработка по акција

Основната заработка по акција е пресметана така што нето добивката за годината која припаѓа на обичните акционери се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината:

	2019	2018
Заработувачка која припаѓа на акционерите	1.959.678	42.737.883
Намалено за: дивиденди за приоритетните акции	-	-
Нето добивка која припаѓа на имателите на обични акции	1.959.678	42.737.883
Пондериран просечен број на обични акции	3.200	3.200
Основна заработка по акција (денари по акција)	612	13.356

4. Вон билансна евиденција

Со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година структурата на вонбилансната евиденција е како што следи:

	2019	2018
Нереализирани регресни побарувања	49.849.105	39.769.911
Дадени банкарски гаранции	10.738.985	13.364.320
Резервации по штето - ГФ	41.650.164	38.232.805
Резервации по приходи - пакет доверба и попуст пакет доверба	163.002.639	148.148.690
	265.240.893	239.515.726

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

5. Побарувања и обврски од друштва во група - подружници, придружни друштва и заеднички контролирани ентитети

Трансакции со Гофи групација

Акционерот на Друштвото GOFI - GROUP OF FINANCE AND INVESTMENT SA, SWITZERLAND, воедно е акционер и во други правни субјекти, вклучувајќи друштва и финансиски институции, кои заедно ја претставуваат “Гофи Групација”.

Состојбата на 31 декември 2019 година и трансакциите со поврзани лица во текот на годината биле како што следи:

	Клучен раководен кадар	Останати поврзани лица	Вкупно
Вкупно средства	909.248	96.114.067	97.023.315
Побарувања	909.248	6.376.687	7.285.935
Побарувања од осигуреници по основ на премија за осигурување	366.298	697.061	1.063.359
Останати побарувања	542.950	5.679.626	6.222.576
Вложувања	-	78.998.395	78.998.395
Дадени депозити	-	78.998.395	78.998.395
Вонбилансна евиденција	-	10.738.985	10.738.985
Гаранции и други облици на емство	-	10.738.985	10.738.985
Вкупно обврски	2.588.587	13.032.291	15.620.878
Обврски	2.588.587	2.293.306	4.881.893
Обврски спрема осигуреници по основ на штети, суми на осигурување и други договорени износи	-	15.079	15.079
Останати обврски	2.588.587	2.278.227	4.866.814
Вонбилансна евиденција	-	10.738.985	10.738.985
Гаранции и други облици на емство	-	10.738.985	10.738.985
Вкупно приходи	843.402	10.811.915	11.655.317
Вкупно расходи	-	77.795.257	77.795.257
Краткорочни користи за клучен раководен кадар	42.586.286	-	42.586.286

Состојбата на 31 декември 2018 година и трансакциите со поврзани лица во текот на годината биле како што следи:

	Клучен раководен кадар	Останати поврзани лица	Вкупно
Вкупно средства	1.319.653	236.732.876	238.052.529
Побарувања	1.319.653	16.668.556	17.988.209
Побарувања од осигуреници по основ на премија за осигурување	412.056	239.215	651.271
Останати побарувања	907.597	16.429.341	17.336.938
Вложувања	-	206.700.000	206.700.000
Дадени депозити	-	206.700.000	206.700.000
Вонбилансна евиденција	-	13.364.320	13.364.320
Гаранции и други облици на емство	-	13.364.320	13.364.320
Вкупно обврски	2.612.799	13.364.320	15.977.119
Обврски	2.612.799	-	2.612.799
Останати обврски	2.612.799	-	2.612.799
Вонбилансна евиденција	-	13.364.320	13.364.320
Гаранции и други облици на емство	-	13.364.320	13.364.320
Вкупно приходи	848.892	13.748.016	14.596.908
Вкупно расходи	-	65.686.825	65.686.825
Краткорочни користи за клучен раководен кадар	36.971.720	-	36.971.720

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Побарувања и обврски од друштва во група - подружници, придружни друштва и заеднички контролирани ентитети (продолжува)

Трансакции со Национално биро за осигурување

	2019	2018
Вложувања во заеднички контролирани ентитети	16.846.092	17.922.598
Побарувања од Национално Биро за Осигурување	1.829.057	1.675.222
Приходи од вложувања	394.429	456.702
Приходи за обработка на штети	427.425	482.775
Приходи од реализирани регресни побарувања	3.426.179	3.889.117
Трошоци	16.608.244	18.628.984

6. Податоци за коефициент на штети, коефициентот на трошоци и комбиниран коефициент на штети - по класи на осигурување

Согласно Правилникот за минимални стандарди за пресметка на техничките резерви издаден од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија, Друштвото ги пресметува коефициентот на штети, коефициентот на трошоци и комбинираниот коефициент.

Коефициент на штети

Годишен коефициент на штета по класа на осигурување претставува сооднос меѓу настанатите штети и нето заработената премија за одредена класа на осигурување, искажан како децимален број заокружен на четири децимали. Во следната табела е прикажан коефициентот на штети за 2019 година.

Годишен коефициент на штети за период 01.01.2019-31.12.2019		Коефициент на штети со ефект на реосигурување	Коефициент на штети без ефект на реосигурување
незгода	1	74,9%	72,2%
здравствено	2	67,8%	59,9%
каска моторни возила	3	61,8%	60,5%
каска шински возила	4	0,0%	0,0%
каска воздухоплови	5	0,0%	0,0%
каска пловни објекти	6	-0,2%	-0,2%
карго	7	13,6%	13,4%
имот од пожар и др.опасн.	8	18,0%	17,0%
имот останато	9	25,0%	10,4%
АО (вкупно)	10	45,4%	44,2%
одговорност воздухоплови	11	0,0%	0,0%
одговорност пловни објекти	12	0,0%	0,0%
општа одговорност	13	21,5%	12,2%
кредити	14	0,0%	0,0%
гаранции	15	0,0%	0,0%
финансиски загуби	16	0,0%	0,0%
правна заштита	17	0,0%	0,0%
туристичка помош	18	33,7%	33,7%
Вкупно		48,8%	41,8%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Податоци за коефициент на штети, коефициент на трошоци и комбиниран коефициент на штети-по класи на осигурување (продолжува)

Годишен коефициент на трошоци за период 01.01.2019-31.12.2019		Коефициент на штети со ефект на реосигурување	Коефициент на штети без ефект на реосигурување
незгода	1	47,6%	46,3%
здравствено	2	49,6%	45,3%
каска моторни возила	3	53,0%	52,3%
каска шински возила	4	0,0%	0,0%
каска воздухоплови	5	0,0%	0,0%
каска пловни објекти	6	0,0%	63,1%
карго	7	55,0%	55,5%
имот од пожар и др.опасн.	8	51,2%	29,9%
имот останато	9	66,6%	40,2%
АО (вкупно)	10	52,9%	52,9%
одговорност воздухоплови	11	0,0%	0,0%
одговорност пловни објекти	12	44,5%	44,5%
општа одговорност	13	58,0%	37,1%
кредити	14	0,0%	46,5%
гаранции	15	0,0%	0,0%
финансиски загуби	16	0,0%	0,0%
правна заштита	17	0,0%	0,0%
туристичка помош	18	55,5%	55,5%
Вкупно		52,9%	46,5%

Годишен комбиниран коефициент за период 01.01.2019-31.12.2019		Коефициент на штети со ефект на реосигурување	Коефициент на штети без ефект на реосигурување
незгода	1	122,5%	118,5%
здравствено	2	117,3%	105,2%
каска моторни возила	3	114,8%	112,8%
каска шински возила	4	0,0%	0,0%
каска воздухоплови	5	0,0%	0,0%
каска пловни објекти	6	-0,2%	62,9%
карго	7	68,6%	68,9%
имот од пожар и др.опасн.	8	69,3%	46,9%
имот останато	9	91,6%	50,6%
АО (вкупно)	10	98,3%	97,1%
одговорност воздухоплови	11	0,0%	0,0%
одговорност пловни објекти	12	44,5%	44,5%
општа одговорност	13	79,4%	49,3%
кредити	14	0,0%	46,5%
гаранции	15	0,0%	0,0%
финансиски загуби	16	0,0%	0,0%
правна заштита	17	0,0%	0,0%
туристичка помош	18	89,2%	89,2%
Вкупно		101,7%	88,3%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
 (Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Податоци за коефициент на штети, коефициент на трошоци и комбиниран коефициент на штети-по класи на осигурување (продолжува)

Годишен коефициент на штети за период		Коефициент на штети со ефект на реосигурување	Коефициент на штети без ефект на реосигурување
01.01.2018-31.12.2018			
незгода	01	74,9%	72,2%
здравствено	02	67,8%	59,9%
каска моторни возила	03	61,8%	60,5%
каска шински возила	04	0,0%	0,0%
каска воздухоплови	05	0,0%	0,0%
каска пловни објекти	06	-0,2%	-0,2%
карго	07	13,6%	13,4%
имот од пожар и др.опасн.	08	18,0%	17,0%
имот останато	09	25,0%	10,4%
АО (вкупно)	10	45,4%	44,2%
одговорност воздухоплови	11	0,0%	0,0%
одговорност пловни објекти	12	0,0%	0,0%
општа одговорност	13	21,5%	12,2%
кредити	14	0,0%	0,0%
гаранции	15	0,0%	0,0%
финансиски загуби	16	0,0%	0,0%
правна заштита	17	0,0%	0,0%
туристичка помош	18	33,7%	33,7%
Вкупно		48,8%	41,8%

7. Потенцијални и преземени обврски

Судски спорови

Друштвото во своето работење има регистрирано судски спорови каде што е тужено. Со оглед на неможност прецизно да се предвиди, односно утврди крајниот исход од сите нерешени или потенцијални судски спорови, раководството верува дека крајниот ефект од овие спорови нема да има материјално влијание врз резултатите на Друштвото.

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Друштвото подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на раководството на Друштвото и на датумот на овие извештаи не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Потенцијални и преземени обврски (продолжува)

Согласно измените во законот за данок на добивка во 2019 година и Правилникот за формата и содржината на извештајот за трансферни цени (Службен весник на РСМ бр. 59/2019), Друштвото има обврска да изготви извештај за трансферни цени за 2019 година најдоцна до 30 септември 2020 година. До датумот на овој извештај, Друштвото нема изготвено извештај за трансферни цени во согласност со законската регулатива. Друштвото спроведува редовна проценка на потенцијалните даночни ефекти што се очекува да произлезат од новите барања за трансферни цени. Раководството на Друштвото оценува дека таквите износи што можат да се појават нема да имаат никаков материјален ефект врз финансиските извештаи и пријавените даноци.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

Пензиски планови

Друштвото нема дефинирано планови за надомести при пензионирање или опции за надоместување базирани на акции со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година. Раководството смета дека сегашната вредност на идните обврски кон вработените во врска со надоместите при пензионирање и јубилејни награди не е од материјално значење за финансиските извештаи со состојба на 31 декември 2019 и 2018 година.

8. Настани по датумот на известување

Советот на експерти на Агенцијата за супервизија на осигурување на последната седница одржана на 27 февруари, постапувајќи по барањето на Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft AG од Грац, Република Австрија за добивање согласност за стекнување на квалификувано учество во Акционерско друштвото за осигурување ЕУРОЛИНК Скопје, донесе Решение за издавање согласност за стекнување на квалификувано учество во друштво за осигурување.

Според оваа Решение, кое влегува во сила во денот на донесување, на Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft AG со седиште на ул. Herrngasse бр.18-20, 8010 Грац, Република Австрија и се дава согласност да стекне акции, кои претставуваат вкупен кумулативен износ кој надминува 75% од вкупно издадените акции со право на глас во Акционерското друштвото за осигурување ЕУРОЛИНК Скопје.

Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft AG треба да ја изврши трансакцијата за стекнување на акциите во рок од 60 дена од денот на добивање на ова решение и за тоа да ја известат Агенцијата за супервизија на осигурување во рок од 5 (пет) работни дена од денот на стекнувањето на акциите.

По 31 декември 2019 година – датумот на известување, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, освен горенаведените, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Информации и обелоденувања кон Билансот на успех (Извештајот за сеопфатна добивка) (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година
(Сите износи се изразени во денари, освен доколку не е поинаку наведено)

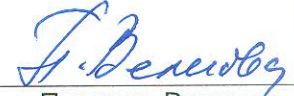
9. Одобравање на финансиските извештаи

Финансиските извештаи за годината што завршува на 31 декември 2019 година (вклучувајќи ги и компаративните податоци) се разгледани и одобрени од Надзорниот одбор на Друштвото на седницата одржана на ден 19 март 2020 година.

Марија Томеска

Председател на Управен
одбор

Павлина Велкова

Директор на сектор за
сметководство

Еуролинк Осигурување А.Д., Скопје
Прилози

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Прилог 1 Годишна сметка

Ред бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
14.	Вложувања во акции, удели и сопственички хартии од вредност во подружници	016		
15.	Вложувања во акции, удели и сопственички хартии од вредност во придружени друштва и заеднички контролирани друштва	017		
16.	Должнички хартии од вредност издадени од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани друштва	018		
17.	Побарувања по дадени заеми на подружници, придружени друштва и заеднички контролирани друштва	019		
18.	Останати финансиски вложувања во подружници, придружени друштва и заеднички контролирани друштва	020		
			16,846,092	17,922,598
19.	111.ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+034+035)	021		
			971,891,995	865,276,096
20.	Вложувања во хартии од вредност (023+026+030)	022		
			523,893,600	334,576,096
21.	Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до достасаност (024+025)	023		
			256,871,695	175,428,388
21.а	Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	024		
			2,292,770	61,435,544
21.б	Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	025		
			254,578,925	113,992,844
22.	Вложувања во хартии од вредност расположиви за продажба (027+028+029)	026		
			179,156,332	159,147,708
22.а	Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	027		
22.б	Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	028		
22.в	Акции, удели и останати сопственички инструменти	029		
			179,156,332	159,147,708
23.	Вложувања во хартии од вредност според објективната вредност преку добивката или загубата (031+032+033)	030		
			87,865,573	
23.а	Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031		
23.б	Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032		
23.в	Акции, удели и останати сопственички инструменти	033		
			87,865,573	
24.	Деривативни финансиски инструменти	034		
25.	Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035		
			447,998,395	530,700,000

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
25.а.	Депозити	036	447,998,395	530,700,000
25.б.	Дадени заеми обезбедени со хипотека	037		
25.в.	Останати дадени заеми	038		
25.г.	Останати пласмани	039		
26.	IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	040		
27.	Г. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТРИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	041		
28.	Д. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	92,005,302	117,907,501
28.а.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за преносни премии	043	75,676,157	97,529,550
28.б.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто математичката резерва	044		
28.в.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви за осигурување на живот каде осигуреникот го презема инвестицискиот ризик	045		
28.г.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	046	16,329,145	20,377,951
28.д.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	047		
28.ѓ.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто еквилизационата резерва (законски пропишана резерва за несигурно утврдена штета)	048		
28.д.	Дел за соосигурување и реосигурување во бруто останати осигурително технички резерви	049		
29.	Ѓ.ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	050		
30.	Е.ПОБАРУВАЊА (052+056+057)	051	268,658,455	310,253,581
31.	1.ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (053+054+055)	052	251,167,070	295,580,676
31.а.	Побарувања од осигуреници	053	251,167,070	295,580,676
31.б.	Побарувања од застапници и од посредници	054		
31.в.	Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	055		
32.	11.ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ	056		

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
33.	111.ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (058+059+060+061)	057	17,491,385	14,672,905
34.	Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058	7,070,287	9,231,487
35.	Побарувања по основ на вложувања	059	4,612,584	3,456,812
36.	Тековни даночни средства	060	3,604,680	58,476
37.	Останати побарувања	061	2,203,834	1,926,130
38.	Ж.ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	062	14,854,110	17,413,801
39.	З.ЗАЛИХИ	063		
40.	С.СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	064		
41.	И.ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	065	123,418,397	140,267,680
42.	ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+004+013+041+042+050+051+062+063+064+065)	066	1,499,544,819	1,483,723,370
43.	Ј. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	067	265,240,893	239,515,726
44.	ПАСИВА: А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (069+070-071-072+073+074+079-080+081-082)	068	481,728,197	476,234,701
45.	І. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	069	195,326,080	195,326,080
46.	11.ПРЕМИИ НА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	070		
47.	Ш.СОПСТВЕНИ АКЦИИ (-)	071		
48.	ІV. ЗАПИШАН, НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ (-)	072		
49.	V. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА	073	9,563,798	6,029,980
50.	VI. РЕЗЕРВИ (075+076+077+078)	074	183,967,436	169,721,475
50.а.	Законски резерви	075	183,967,436	169,721,475
50.б.	Резерви за сопствени акции	076		
50.в.	Статутарни резерви	077		
50.г.	Останати резерви	078		
51.	VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	079	90,911,205	62,419,283
52.	VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	080		
53.	IX. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	081		
			1,959,678	42,737,883

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	ИЗНОС	
			Тековна година	Претходна година
			4	5
1	2	3		
54.	X. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	082		
55.	XI. ГЛАВНИНА НА СОПСТВЕНИЦИТЕ НА МАТИЧНОТО ДРУШТВО	083		
56.	XII. НЕКОНТРОЛИРАНО УЧЕСТВО	084		
57.	Б.СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	085		
58.	В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (087+088+089+090+091+092)	086		
			929,983,816	902,099,686
58.а.	Бруто резерви за преносни премии	087	474,496,895	487,956,862
58.б.	Бруто математичка резерва	088		
58.в.	Бруто резерви за штети	089	423,615,776	386,176,602
58.г.	Бруто резерви за бонуси и попусти	090	31,871,145	27,966,222
58.д.	Бруто еквилизациона резерва	091		
58.ѓ.	Бруто останати осигурително технички резерви	092		
59.	Г.БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	093		
60.	Д. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И НЕИЗВЕСНОСТИ (095+096)	094		
60.а.	Резервирања за пензиски планови, отпремнини и слични обврски кон вработените	095		
60.б.	Останати резервирања за ризици и неизвесности	096		
61.	Ѓ.ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	097		
62.	Е.ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	098		
63.	Ж. ОБВРСКИ (100+104+105)	099		
			53,888,379	52,781,469
64.	И. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (101+102+103)	100		
			2,752,312	31,976
64.а.	Обврски спрема осигуреници	101		
			2,665,812	31,976
64.б.	Обврски спрема застапници и посредници	102		
64.в.	Останати обврски од непосредни работи на осигурување	103		
			86,500	
65.	II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ	104		
			5,821,877	12,225,047
66.	III. ОСТАНИ ОБВРСКИ (106+107+108+109+110)	105		
			45,314,190	40,524,446

Ред. бр.	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	ИЗНОС	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
67.	Обврски по основ на финансиски вложувања	106		
68.	Останати обврски од непосредни работи на осигурување	107	19,430,274	15,218,097
69.	Обврски кон вработените	108	13,972,080	13,197,887
70.	Тековни даночни обврски	109	1,467,359	4,393,442
71.	Останати обврски	110	10,444,477	7,715,020
72.	3. ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ) КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	111		
73.	S. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	112	33,944,427	52,607,514
74.	ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (068+085+086+093+094+097+098+099+111+112)	113	1,499,544,819	1,483,723,370
75.	И.ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	114	265,240,893	239,515,726

Лице одговорно за составување на образецот:

Име и презиме Павлина Велкова

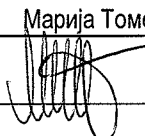
Број од регистарот на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија: 0100365

Потпис

Во Скопје

На ден 12.02.2020 година

Во Скопје На ден 12.02.2020 година	Име и презиме на законски застапник на друштвото: Марија Томеска Потпис
---------------------------------------	---

1 2 3			4 5 6 7 8 9 10 11								1 2 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26													
Вид работа			Идентификационен број (ЕМБС)								Резервни кодекси													
Период			Контролор																					

Назив на друштвото Еуролинк Осигурување АД Скопје
 Адреса, седиште и телефон ул. Никола Кљусев бр.2 Скопје тел. 32-89-303
 Адреса за е-пошта eurolink@eurolink.com.mk
 Вид на работа Неживотно осигурување
 Единствен даночен број 4030002461596

**БИЛАНС НА УСПЕХ
(ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА)**

за периодот од 01.01.2019 до 31.12.2019

(во денари)

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
1.	А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+211+234+235)	201	933,712,946	897,281,647
2.	I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА) (203+204+205-206-207-208+209+210)	202	864,567,954	840,763,007
3.	Бруто полисирана премија за осигурување	203	1,013,068,759	1,067,959,881
4.	Бруто полисирана премија за соосигурување	204		
5.	Бруто полисирана премија за реосигурување /ретроцесија	205		
6.	Бруто полисирана премија пренесена во соосигурување	206		
7.	Бруто полисирана премија пренесена во реосигурување/ретроцесија	207	140,107,379	210,336,583
8.	Промена во резервата за преносна премија	208	-13,459,967	80,640,209
9.	Промена во бруто резервата за преносна премија-дел за соосигурување	209		
10.	Промена во бруто резервата за преносна премија-дел за реосигурување	210	-21,853,393	63,779,918
11.	II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (212+219+228)	211	42,460,011	26,344,676
12.	Приходи од вложувања во друштва во група (213+214+215+216+217+218)	212		
13.	Приходи од камати од друштва во група	213		
14.	Приходи од курсни разлики од друштва во група	214		
15.	Приходи од дивиденди од друштва во група	215		
16.	Нереализирани добивки од сведување на објективна вредност на вложувања во друштва во група	216		
17.	Реализирани добивки(капитална добивка) од продажба на вложувања во друштва во група	217		

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
18.	Останати приходи од вложувања во друштва во група	218		
19.	Приходи од останати вложувања (220+221+222+223+224)	219	41,318,176	24,306,112
20.	Приходи од камати	220	20,120,746	18,858,752
21.	Приходи по основ на курсни разлики	221	642,182	16,717
22.	Приходи од дивиденди	222	1,238,691	1,149,200
23.	Нереализирани добивки од вложувања	223	4,318,680	
24.	Реализирани добивки (капитална добивка) од продажба на вложувања (225+226+227)	224	14,997,877	4,281,443
24.а	Финансиски вложувања расположливи за продажба	225	14,462,944	4,281,443
24.б	Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	226	534,933	
24.в	Останати финансиски средства и вложувања	227		
25.	Останати приходи од вложувања (229+233)	228	1,141,835	2,038,564
26.	Приходи од вложувања во материјални средства кои не служат за вршење на дејноста (230+231+232)	229		
26.а	Зголемување на вредноста на вложувања во материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	230		
26.б	Реализирани добивки (капитална добивка) од продажба на вложувања во материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	231		
26.в	Приходи од наемнини од вложувања во материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	232		
27.	Останати приходи од вложувања	233	1,141,835	2,038,564
28.	III. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО-ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	234	20,729,879	24,889,898
29.	IV. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ И ДРУГИ ПРИХОДИ	235	5,955,102	5,284,066
30.	Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (237+245+255+258+261+278+296+299)	236	923,237,946	842,197,003
31.	I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (238-239-240-241+242-243-244)	237	410,163,945	375,636,008
32.	Бруто исплатени штети	238	387,658,977	355,794,956
33.	Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	239	7,873,841	6,430,414
34.	Бруто исплатени штети-дел за соосигурување	240	0	0
35.	Бруто исплатени штети-дел за реосигурување/ретроцесија	241	11,109,171	14,899,131
36.	Промени во бруто резервите за штети	242	37,439,174	31,471,468
37.	Промени во бруто резервите за штети-дел за соосигурување	243	0	0
38.	Промени во бруто резервите за штети-дел за реосигурување	244	-4,048,806	-9,699,129
39.	II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ) (246+249+252)	245	3,904,923	6,240,332
40.	Промени во математичка резерва, нето од реосигурување (247-248)	246		
40.а	Промени во бруто математичка резерва	247		
40.б	Промени во бруто математичка резерва-дел за соосигурување и реосигурување	248		
Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна	Претходна

1	2	3	година	
			4	5
41.	Промени во еквализациона резерва, нето од реосигурување (250-251)	249		
41.а	Промени во еквализациона резерва, нето од реосигурување	250		
41.б	Промени во бруто еквализациона резерва-дел за соосигурување и реосигурување	251		
42.	Промени во останати технички резерви, нето од реосигурување (253-254)	252	3,904,923	6,240,332
42.а	Промени во останати бруто технички резерви	253	3,904,923	6,240,332
42.б	Промени во останати бруто технички резерви- дел за соосигурување и реосигурување	254		
43.	III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (256-257)	255		
43.а	Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестицискиот ризик е на товар на осигуреникот	256		
43.б	Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестицискиот ризик е на товар на осигуреникот- дел за соосигурување и реосигурување	257		
44.	IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (259+260)	258	37,543,931	34,806,479
44.а	Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	259	7,025,420	6,216,671
44.б	Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	260	30,518,511	28,589,808
45.	V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (262+267)	261	425,063,498	381,495,988
46.	Трошоци за стекнување на осигурувањето (263+264+265+266)	262	192,779,225	168,023,115
47.	Провизија	263	62,659,539	61,446,419
48.	Останати трошоци	264	20,520,404	23,878,415
49.	Промена во одложените трошоци за стекнување	265	17,211,532	-3,638,125
50.	Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	266	92,387,750	86,336,406
51.	Административни трошоци (268+269+275+276)	267	232,284,273	213,472,873
52.	Амортизација и вредносно усогласување (обезвреднување) на материјалните и нематеријалните средства кои служат за вршење на дејноста	268	5,984,141	7,957,110
53.	Трошоци за вработените (270+271+272+273+274)	269	63,640,473	59,534,769
53.а	Плати и надоместоци	270	37,654,238	37,781,190
53.б	Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	271	4,156,077	3,587,220
53.в	Придонеси од задолжително социјално осигурување	272	15,370,165	14,973,921
53.г	Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	273	0	0
53.д	Останати трошоци за вработените	274	6,459,993	3,192,438
54.	Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност со сите давачки	275	12,486,972	12,405,389
55.	Останати административни трошоци (277+278+279)	276	150,172,687	133,575,605
56.	Трошоци за услуги	277	85,470,281	76,821,305

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
57.	Материјални трошоци	278	7,104,175	7,460,042
58.	Трошоци за резервирања и останати трошоци од работењето	279	57,598,231	49,294,258
59.	VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (281+287)	280	4,091,619	20,323
60.	Расходи од вложувања во друштва во група (282+283+284+285+286)	281		
61.	Расходи за камати од друштва во група	282		
62.	Расходи за курсни разлики од друштва во група	283		
63.	Нереализирани загуби од сведување на објективна вредност на вложувања во друштва во група	284		
64.	Реализирани загуби од продажба (капитална загуба) на вложувања друштва во група	285		
65.	Останати финансиски расходи од друштва во група	286		
66.	Расходи од останати вложувања (288+289+290+291+294+295)	287	4,091,619	20,323
67.	Расходи за камати	288	1,931	12,061
68.	Расходи за курсни разлики	289	1,179,601	8,262
69.	Нереализирани загуби од сведување на објективна вредност на вложувања	290	895,295	
70.	Реализирани загуби од продажба (капитална загуба) на вложувања (292+293)	291	71,719	
70.а	Финансиски вложувања расположиви за продажба	292		
70.б	Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	293	71,719	
70.в	Реализирани загуби од продажба на останати вложувања	294		
71.	Останати расходи од вложувања (296+297)	295	1,943,073	0
72.	Амортизација на вложувањата во материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	296		
73.	Загуби од обезвреднување на вложувањата и останати расходи од вложувања	297	1,943,073	0
74.	VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО-ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (299+300)	298	32,843,772	36,269,946
74.а	Трошоци за превентива	299		
74.б	Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	300	32,843,772	36,269,946
75.	VIII. ОСТАНАТИ РАСХОДИ (302+303)	301	9,626,258	7,727,927
75.а	Загуби поради обезвреднување на побарувања по основ на премија за осигурување	302	6,681,442	3,050,425
75.б	Останати финансиски и други расходи	303	2,944,816	4,677,502
76.	Удел во добивката на придружените друштва	304		
77.	Удел во загубата на придружените друштва	305		
78.	Добивка за деловната година (201+304) – (236+305)	306	10,475,000	55,084,644
79.	Загуба за деловната година (236+305) – (201+304)	307		
80.	Нето добивка од прекинати работења	308		
81.	Нето загуба од прекинати работења	309		
82.	Добивка пред оданочување (306+308) или (306-309)	310	10,475,000	55,084,644
83.	Загуба пред оданочување (307+309) или (307-308)	311		

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
84.	Данок на добивка	312	8,515,322	12,346,761
85.	Одложени даночни приходи	313		
86.	Одложени даночни расходи	314		
87.	ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (310-312+313-314)	315	1,959,678	42,737,883
88.	ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (311+312-313+314)	316		
89.	Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	317	215	220
90.	Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	318	12	12
91.	ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДОТ	319	1,959,678	42,737,883
91.а	Добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	320		
91.б	Добивка која припаѓа на неконтролираното учество	321		
91.в	Загуба која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	322		
91.г	Загуба која се однесува на неконтролираното учество	323		
92.	ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА	324	612	13,356
92.а	Вкупна основна заработувачка по акција	325	612	13,356
92.б	Вкупна разводнета заработувачка по акција	326		
92.в	Основна заработувачка по акција од прекинатото работење	327		
92.г	Разводнета заработувачка по акција од прекинатото работење	328		

ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОФАТНА ДОБИВКА

за периодот од од 01.01.2016 до 31.12.2016

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Износ	
			Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5
1.	Добивка за годината	329	1,959,678	42,737,883
2.	Загуба за годината	330		
3.	Останата сеопфатна добивка (333+335+337+339+341+343) - (334+336+338+340+342+344)	331	3,533,818	
4.	Останата сеопфатна загуба (334+336+338+340+342+344) - (333+335+337+339+341+343)	332		-1,099,656
5.	Добивки кои произлегуваат од преведување на странско работење	333		
6.	Загуби кои произлегуваат од преведување на странско работење	334		
7.	Добивки од повторно мерење на финансиски средства расположиви за продажба	335	3,533,818	
8.	Загуби од повторно мерење на финансиски средства расположиви за продажба	336		-1,099,656
9.	Ефективен дел од добивки од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	337		
10.	Ефективен дел од загуби од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	338		
11.	Промени на ревалоризациските резерви за материјални и нематеријални средства (+)	339		
12.	Промени на ревалоризациските резерви за материјални и нематеријални средства (-)	340		
13.	Актуарски добивки на дефинирани планови за користи на вработените	341		
14.	Актуарски загуби на дефинирани планови за користи на вработените	342		
15.	Удел во останата сеопфатна добивка на придружени друштва (само за потреби на консолидација)	343		
16.	Удел во останата сеопфатна загуба на придружени друштва (само за потреби на консолидација)	344		
17.	Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка	345		
18.	Нето останата сеопфатна добивка (331-345)	346	3,533,818	
19.	Нето останата сеопфатна загуба (345-331) или (332+345)	347		-1,099,656
20.	Вкупна сеопфатна добивка за годината (329+346) или (346-330)	348	5,493,496	41,638,227
20.а.	Сеопфатна добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	349	5,493,496	41,638,227
20.б.	Сеопфатна добивка која припаѓа на неконтролираното учество	350		
21.	Вкупна сеопфатна загуба за годината (330+347) или (330-346) или (347-329)	351		
21.а.	Сеопфатна загуба која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	352		
21.б.	Сеопфатна загуба која припаѓа на неконтролираното учество	353		

ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ ПРЕТЕЖНО ОД 65,12 ДЕЈНОСТ

6	5	1	2
---	---	---	---

(Се назначува главна приходна шифра на дејноста утврдена со НКД согласно член 9 од Законот за едношалтрески систем-Службен весник на Република Македонија бр.84/05, 13/07, 150/07, 140/08, 17/11, 53/11 и 70/13).

Лице одговорно за составување на образецот.

Име и презиме Павлина Велкова

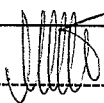

Број од регистарот на Институтот на сметководители и овластени сметководители на Република Македонија: 0100365

Потпис

Во Скопје

На ден 12.02.2020 година

Во _ Скопје — На ден <u>12.02.2020</u> година _____	Име и презиме на законски застапник на друштвото: Марија Томеска Потпис
--	---

ЕуроЛинк Осигурување А.Д., Скопје
Прилози

Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2019 година

Прилог 2 Годишен извештај

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

За работењето на ЕУРОЛИНК Осигурување АД Скопје за 2019 година

ОСНОВАЊЕ И АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ	4
КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ.....	4
ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И СТРУКТУРА НА ДЕЛОВНА МРЕЖА	5
ВРАБОТЕНИ И РАЗВОЈ НА КАДАРОТ.....	6
ПОДАТОЦИ ЗА ОВЛАСТЕН НАДВОРЕШЕН РЕВИЗОР	13
КЛАСИ НА ОСИГУРУВАЊЕ.....	13
ЕКОНОМСКО ОКРУЖУВАЊЕ	14
ДЕЛОВНА ПОЛИТИКА	21
АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО	22
Активности на Друштвото	22
Продажба	24
Наплата на побарувања.....	30
Реосигурување	36
Штети	37
Маркетинг и оштествена одговорност	41
Информатичка надградба	49
АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКИОТ РЕЗУЛТАТ	52
<i>Нето приходи од премија</i>	52
<i>Приходи од вложувања</i>	52
<i>Останати осигурително технички приходи</i>	55
<i>Останати приходи</i>	56
<i>Штети</i>	56
<i>Трошоци за бонуси и попусти</i>	57
<i>Трошоци за спроведување на осигурувањето</i>	58
<i>Трошоци за органите на управување</i>	60
<i>Останати осигурително технички трошоци</i>	61
<i>Вредносно усогласување на побарувања од премија</i>	61
<i>Добивка</i>	63
АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА	64
<i>Вложувања</i>	64
<i>Бруто технички резерви по основ на реосигурување</i>	67
<i>Побарувања</i>	68
<i>Останати средства</i>	68
<i>Активни временски разграничувања</i>	69
<i>Капитал и резерви</i>	70
<i>Бруто технички резерви</i>	70

<i>Одложени и тековни даночни обврски</i>	71
<i>Обврски</i>	71
<i>Пасивни временски разграничувања</i>	72
УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК	73
Маргина на солвентност	73
Резерви на Друштвото	73
Вложување на средствата кои ги покриваат техничките резерви	74
Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризик	75
Управување со капиталот	78
П Р И Л О З И.....	79
Прилог 1. БУ: Биланс на успех	80
Прилог 2. БС: Биланс на состојба	84
Прилог 3- МС: Маргина на солвентност.....	88
Прилог 3- МС: Маргина на солвентност.....	88
Прилог 5 ВТР: Вложувања на средствата кои ги покриваат техничките резерви.....	90

ОСНОВАЊЕ И АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ

Акционерското Друштво за осигурување ЕУРОЛИНК Скопје е основано на 21.11.2002 година со впишување во трговскиот регистар под Т.рег. бр. 4805/2002.

Главна дејност на Друштвото е осигурување имот - 66.01/2, со тоа што Друштвото е регистрирано за:

- Група 65.1 Осигурување
- Класа 65.12 Неживотно осигурување

Друштвото е основано со странски капитал од 4 странски правни лица - акционери со основна главнина од 3.200.000 Евра поделена на 3.200 обични акции, со номинална вредност од 1.000 евра по акција. Во февруари 2009 година извршена е промена во сопственичката структура на Друштвото, така што еден од акционерите, Gofi – Group of Finance and Investment од Швајцарија, се стекна со 100% сопственост на акциите на Друштвото.

Како резултат на извршената промена во сопственичката структура, Друштвото се трансформираше во Акционерско друштво со еден акционер, при што нема промени во основната главнина и бројот на издадени акции.

Друштвото е регистрирано со седиште во Скопје на Ул. Никола Кљусев број 2.

КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

Во текот на 2019 година органите на управување во Друштвото ги вршеа своите активности во рамки на своите надлежности утврдени во законите и Статутот на Друштвото, притоа обезбедувајќи гарантирање на првата и интересите на единствениот акционер, поделба на надлежностите, редовна и ефикасна контрола и ревизија, независност, објективност и транспарентност во работењето на органите и на лицата со посебни овластување, почитување на законите и етичките стандарди, како начела на доброто корпоративно управување.

Собранието на акционери, во текот на извештајната година одржа две редовни седници, првата на 25.04.2019 година, на која ги разгледа и усвои ревидираните финансиски извештаи и Годишната сметка на Друштвото за 2018 година, ги разгледа и усвои сите годишни извештаи и предложени материјали, ја одобри работата на Надзорниот и Управниот одбор, при што поради истек на мандатите на членовите на Надзорниот одбор, тројца од членовите беа реизбрани, а двајца беа назначени за нови членови на одборот. На втората седница одржана на

13.11.2019 година назначи ревизорско друштво за спроведување на надворешната ревизија на финансиските извештаи и годишната сметка на Друштвото за 2019 година.

Надзорниот одбор на Друштвото во текот на 2019 година одржа 9 редовни седници на кои расправаше за значајни прашања од делокругот на работењето на Друштвото и донесе низа одлуки од својот делокруг на работење.

Надзорниот одбор, согласно со Законот за супервизија на осигурувањето и Статутот на Друштвото својата функција ја остваруваше во состав од 5 члена, избрани во 2019 година, со мандат од 5 години, и тоа:

- Олга Костовска – Претседател, Дејан Димов - независен член, Димитар Османли - независен член, Мартин Пановски - член и Златко Лазик - член.

Управниот одбор на Друштвото во текот на 2019 година континуирано ги извршуваше своите активности согласно со Законот за супервизија на осигурувањето, Статутот на Друштвото и останатите општи и посебни акти на Друштвото, одржа и 16 редовни седници на кои донесе низа одлуки за тековното работење на Друштвото.

Управниот одбор, се состои од 5 члена кои воедно се и вработени во Друштвото на раководни места со посебни овластувања, и тоа 4 членови се реизбрани во 2018 година со мандат од 4 години: м-р Марија Томеска- Претседател, Херман Зип - Заменик претседател и директор на Секторот за осигурување и реосигурување, Ирена Велкоска Спировска - Заменик претседател и директор на Секторот за процена и ликвидација на штети, д-р Маја Богдановска Стојаноска - член и директор на Секторот за финансии, а Цветко Делев - член и помошник директор во Секторот за осигурување и реосигурување, беше избран на седница на Надзорниот одбор одржана на ден 12.06.2019 година.

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И СТРУКТУРА НА ДЕЛОВНА МРЕЖА

Организациони делови на Друштвото се Сектори и тоа:

- Сектор за финансии;
- Сектор за сметководство;
- Сектор за правни работи и усогласување со закони;
- Сектор човечки ресурси;
- Сектор за маркетинг и односи со јавност;
- Сектор за информатика;
- Сектор за осигурување и реосигурување;
- Сектор за продажба;
- Сектор за процена и ликвидација на штети;
- Актуар како независен и со Закон утврден орган;

- Интерна ревизија, и
- Супервизор за штети

Во рамки на Секторот за финансии е Оддел за наплата.

Во рамки на Секторот за продажба е Оддел за поддршка на клиенти.

Во рамки на Секторот за осигурување и реосигурување се Оддел за осигурување имот и транспорт и Оддел за осигурување незгода и одговорност.

Во рамки на Секторот за процена и ликвидација на штети се Оддел за процена на имотни штети и Оддел за процена на штети на моторни возила.

На 31.12.2019 година Друштвото е регистрирано со 38 деловни единици, од кои 12 подружници и 26 канцеларии. Во 2019 година, Надзорниот одбор на Друштвото донесе одлука за затворање на две деловни единици –Канцеларијата во Кривогаштани и Канцеларијата за процена во Кисела Вода во Скопје.

ВРАБОТЕНИ И РАЗВОЈ НА КАДАРОТ

Во текот на 2019 година, согласно со Планот за работа и потребите на Друштвото, континуирано се реализираше кадровско доекипирање на деловните единици на Друштвото.

Бројот на вработените заклучно со 31.12.2019 година изнесува 217 редовно вработени, што во однос на 2018 претставува пад од 2% (2018: 222 вработени). Од аспект на структурата по стручна спрема, 132 вработени се со висока стручна спрема, 1 - доктор на науки, 8 - магистри на науки, и 76 со средна стручна спрема.

Во текот на 2019 година, реализирани се активности однапред дефинирани според долгорочната стратегија за обука на квалитетен кадар и капацитет за надградување и успешно имплементирање на нови компетенции и вештини. Се дефинираше рамката на делување, саканиот исход и сите активности се во насока на реализирање на стратегијата за долгорочен одржлив раст на Друштвото.

РЕГРУТАЦИЈА И СЕЛЕКЦИЈА

НОВИ АГЕНТИ ЗА ПРОДАЖБА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Според стратегијата на човечки ресурси за 2019, од 01.02.2019 г. започнаа со работа 13 нови консултанти на обука во Секторот за продажба, откако секторот за човечки ресурси организираше тродневна воведна обука. Обуката за новите кадри

опфати вовед во општа слика на осигурителен пазар, класи на осигурување, продажна стратегија за 2019 година, продукти кои компанијата ги нуди.

Дополнително, во текот на годината, некои менаџери изразија потреба од нов кадар, односно во подружница Кавадарци, Кочани, Битола Прилеп, секторот за човечки ресурси искоординира вработување на консултант во наведените подружници.

Во текот на декември 2019, СЧР организираше регрутација на кадри за продажбата. Беа интервјуирани и тестирани повеќе од 60 кандидати за сите филијали низ Македонија.

ВРАБОТЕНИ ВО ДРУГИ СЕКТОРИ

Во текот на 2019 година, ИТ секторот е зајакнат со специјалист за ИТ поддршка, како и одделот за поддршка на клиенти е зајакнат со тројца нови референти за поддршка на клиенти.

ПРОГРАМА ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЗНАЕЊЕТО ЗА ПРОДУКТИ И УСЛУГИ

Во соработка со секторот за продажба и сектор за осигурување и реосигурување продолжува имплементација на програмата за унапредување на знаењето за продуктите и услугите на Друштвото. Основна цел на програмата е да се унапреди, признае и награди одличното знаење за продуктите и услугите на Друштвото. Истата предвидува тестирања на вработените во секторот за продажба на консултанти – почетници, консултанти и експерти за осигурување. Со конкретна цел за подигнување и задржување високо ниво на техничко знаење, постигнување унифицираност во знаењето и професионализам на нашата продажна мрежа, во ноември 2019 година беше спроведено и второто тестирање. Во јануари се спроведени и бенефитите за вработените од одличните резултати.

ПОДДРШКА ВО ПРОЦЕСОТ НА УПРАВУВАЊЕ СО ПРОДАЖНАТА СИЛА

Стратегијата на Друштвото за 2019 година, продолжува со фокусот на унапредување на професионалните вештини. По рedefинирање на улогата на менаџерите на подружници, овој период силен акцент е ставен на организирање на нивниот работниот ден и обезбедување алатки за што поуспешно управување со консултантите и експертите во секторот за продажба и подобрување на целосната

кондиција на подружниците, како финансиски така и во поглед на обезбедување позитивна организациска клима.

Целта е континуирано делување во насока на менување на менталната слика на вработените за тоа како треба да ја извршуваат својата работа, кои се нивните примарни дневни работни задачи, на кој начин да ги извршуваат попродуктивно и како да управуваат со време и да приоритизираат.

Фокусот кон консултантите се продлабочува и од менаџерите се очекува:

- Секојдневна координација за планираните активности на консултантите/експертите,
- Да се грижат за обновување на портфелот во подружницата
- Континуирано да работат на остварување на целите од актуелните промоции,
- Да задаваат конкретни работни задачи за агентите и да го следат извршувањето на истите, (планирање на работниот ден, со кои консултанти ќе оди на терен, кај кои клиенти ќе оди, што ќе се понуди и подготвување за работа на терен),
- Континуирано да работат на терен со својот тим, задолжително да ги следат и да им укажуваат на слабостите со цел да се оствари напредок кај консултантите во однос на продажните и презентациските вештини, за поедноставување на кварталните евалуации за консултантите и експертите и унапредување на целокупното работење.
- Задолжително да го спроведуваат кварталното евалуирање на вештините на К/Е со реализација на зададените задачи

Активностите на Секторот за човечки ресурси во овој сегмент се тесно насочени кон дефинирање на овој процес и олеснување на имплементацијата на зададените задачи.

За таа цел ажурираните материјали се ставени во функција:

1. Прирачник за успешни менаџери на подружници
2. Прирачник за успешни консултанти/експерти по подружници(К/Е)
3. Контролни посети на подружниците од страна на мултисекторските тимови
4. Агенда за посета од страна на контролниот тим
5. Агенда за посети на подружници од страна на регионалните координатори
6. Извештај од контролна посета – менаџер на подружница
7. Програма за континуирано наградување на вработени во продажба

8. Листи за евалуација на консултанти/експерти со конкретни насоки како ефикасно да го спроведуваат процесот на евалуација

Со цел, објаснување и контрола на спроведување на зацртаните активности, континуирано се реализираат посети на подружниците.

Се работи со К/Е на повеќе клучни области и тоа:

- Контрола на реализација на контакти со нови и постоечки клиенти; Контрола на К/Е дали работат на остварување на месечните цели; Контрола за реализација на продажни акции; Контрола на активноста во ЦРМ; Следење при можно остварување пашали со цел зголемување на мотивација кај К/Е; Контрола на водење разговор со клиенти за наплата на премија; Контрола на процесот на обнова на полиси и пополнување на системскиот извештај за обнова на полиси; Потсетување на актуелни продажни акции, бенефити за клиентите, за вредноста на продуктите и контрола на ниво на реализација на продажните акции; Обука на консултанти - почетници и придружување на терен; Следење и остварување на плановите за работа
- Дополнително, во текот на втората половина од 2019 г. контролниот тим задолжен за посета на филијалите од продажба, поголем акцент стави на обновата на осигурување за сите продукти. Ваквиот пристап придонесе до зголемување на процентот на обнова на осигурување а со тоа и на позитивните ефекти од подобрената работа во овој сегмент.

КВАРТАЛНА ЕВАЛУАЦИЈА НА МЕНАѢРИ

Квартална евалуација на менаџерите е веќе утврдена активност во рамки на годишните активности во секторот за човечки ресурси, и е со цел на секои три месеци да се разгледува и оценува работењето на менаџерите на подружници. Се евалуираат следниве три сегменти:

- Степен на користење на ЦРМ-от во подружницата односно подружниците со кои раководи; Степен на обнова на осигурувањето во подружницата односно подружниците со кои раководи; Степен на примена на Прирачникот за развој на менаџери на подружници.

Во овој период се реализирани евалуации за четири квартали од 2019 година.

КВАРТАЛНО СЛЕДЕЊЕ НА РАБОТЕЊЕТО НА КОНСУЛТАНТИ/ЕКСПЕРТИ

Континуирано, секој квартал се праќаат писмени известувања на консултантите на обука, консултанти - почетници, консултантите и експертите за продажба со цел нивно согледување на под остварувањето во однос на зацртаните цели.

Оваа активност е со цел поставување на континуиран систем на следење на резултатите преку кој се укажува на подостварување, а воедно и ги мотивира вработените да ги подобрат резултатите во следниот период.

ЕВАЛУАЦИЈА НА КОНСУЛТАНТИ/ЕКСПЕРТИ

Почнувајќи од 01.01.2019 година, евалуации за К/Е се прават на квартално ниво. Во текот на 2019 година, спроведени се четири евалуации за работењето на К/Е. Менаџерите на подружници ги праќаат евалуациите до СЧР каде се архивираат добиените резултати. Истите се координираат со засегнатите сектори во компанија, односно сектор за сметководство и ИТ за понатамошно постапување. Клучните сегменти во евалуацијата остануваат исти – реализација на план и обнова, нови осигурување и продажни акции, ЦРМ, теренска активност. Зајакнат е делот за менаџирање на ЦРМ-от, и следствено на тоа К/Е веќе го користат ЦРМ-от како секојдневна алатка.

РАЗВОЈ НА МЕНАѢРСКА АЛАТКА ЗА ЕВАЛУАЦИЈА НА РАБОТЕЊЕТО ВО АДМИНИСТРАТИВНИТЕ СЕКТОРИ

Во првата половина од годината е започнат процес на автоматизирање на процесот на евалуација. Секторот за човечки ресурси во соработка со секторот за информатика работи на дефинирање на алатката за електронско пополнување и одобрување на евалуациите која ќе овозможи и архивирање на оценките и аналитика од истите.

Со оваа алатка во голем дел ќе се олесни процесот и ќе биде поприфатлив за оценувачите и за вработените. Резултатите од евалуацијата на административните вработени е поврзан со бенефитот од полугодишните натпревари во секторот за продажба на начин што двајца вработени од администрација ќе се приклучат на наградните патувања со своите колеги од продажба.

ПРОГРАМА ЗА КОНТИНУИРАНО НАГРАДУВАЊЕ НА ВРАБОТЕНИ ВО ПРОДАЖБА

Програмата за континуирано наградување во продажба е документ со кој се предвидуваат активности кои имаат за цел да ја мотивираат продажната мрежа и следствено да допринесат за зголемување на задоволството од работа на постоечкиот и привлекување на нов квалитетен кадар. Предвидените активности вклучуваат:

- Годишен избор за најдобар консултант, експерт и менаџер на подружница и
- Квартален избор за најдобар консултант/експерт менаџер на подружница.

Во двата квартали прогласени се и наградени најуспешните консултанти/експерти кои успеале да продадат најмногу полиси во продажните акции, а воедно и двајцата менаџери со највисоки коефициенти од кварталната евалуација за менаџери.

НАТПРЕВАР ВО СЕКТОР ПРОДАЖБА

Се продолжува со имплементација на програмата за натпревар во сектор продажба. Основна цел на програмата е зголемување на продажбата на полиси преку наградување на најдобрите вработени во сектор продажба, како и зголемување на мотивацијата за успех и задоволство од работењето во продажбата. Најдобрите од втората половина на 2018 година патуваа во Малта, дестинација кои самите ја одбраа. Најдобро рангираните за првата половина на 2019 г. како награда отпатуваа во Милано.

ТРЕНИНГ И ОБУКА НА ВРАБОТЕНИТЕ

Како продолжение од процесот на унапредување на продажната мрежа на компанијата, во текот на март и април 2019 година, на 3 локации, Скопје, Прилеп и Штип беа одржани тренинг сесии за развој на продажни вештини. Скоро сите консултанти од продажната мрежа ги зајакнаа продажните вештини, преку изучување на неколку теми убедување, сугестивна продажба, невербална комуникација, креирање структурирани презентации, алатка за продажни приказни (sales storytelling), справување со приговори, склучување на продажба.

Во соработка со СЕЕД Македонија, СЧР координираше две специфични обуки за менаџерите на подружници и експертите од секторот за продажба. Менаџерите на подружници присуствуваа на едnodневна обука на која беа претставени следните теми: лидерство, разлика помеѓу лидер и раководител, мотивирање на тим преку презентација на техники и препораки за успешна мотивација на соработниците,

техника за ефикасно упатување на критика, успешност при водење на тим. Експертите од продажната мрежа учествуваа на еднодневна обука – мотивација, со главна цел да се допринесе до личниот развој кој би се пресликал и на работното место.

Во однос на останатите сектори, вработените во континуитет следат обуки од надворешни обучувачи според тековните потреби.

Дополнително, секторот за човечки ресурси започна со креирање формулар за обука за вработените, кои би послужил за идентификување на потреби од обука.

СЕМИНАР ПОСВЕТЕН НА ТИМСКИОТ ДУХ

Од 17.05.2019 – 19.05.2019 во хотел Метропол-Охрид, СЧР организираше семинар посветен на тимскиот дух. Семинарот, со воведно обраќање го отвори Марија Томеска, Претседател на управен одбор. Понатаму, за вработените беше организирана презентација на тема: Квалитетни меѓучовечки односи како темел на висока продуктивност; ефикасна комуникација и соработка помеѓу различни сектори; силни индивидуи, силни тимови и сектори = силна компанија. Програмата на семинарот продолжи со панел дискусија, на тема обнова, водена од Управниот одбор и менаџментот. Дополнително, директорите слушаа презентација за комуникациски вештини додека за вработените беше организирана презентација за харизматична комуникација со НЛП техника. Новините и новиот дизајн на ЦРМ-от беа презентирани на присутните. Во рамки на семинарот се организираше и тим билдинг активност како и мапа на култура за вработените – прошетка по стариот град Охрид.

РЕВИДИРАЊЕ НА ОПИСИТЕ НА РАБОТНИ ПОЗИЦИИ

Во текот на 2019, Секторот за човечки ресурси креираше обрасци за опис на работни позиции во друштвото. Во координација со директорите на секторите, СЧР ги дефинираше описите за работните позиции. Истите даваат јасен и дефиниран опис на целите на работната позиција, компетенции, посебни задачи и одговорности, минимум потребни квалификации уредени во правилникот за организација и систематизација на работни места. Ваквиот документ претставува водич за вработените и наредените во процесот на остварување на целите на работната позиција и истите се основа во процесот на евалуација.

ПОДАТОЦИ ЗА ОВЛАСТЕН НАДВОРЕШЕН РЕВИЗОР

Врз основа на член 42 од Статутот на Акционерското Друштво за осигурување Еуролинк Скопје, Единствениот акционер *Gofi Group of Finance and Investment SA*, во функција на Собрание на акционери, на седницата одржана на 13.11.2019 година, донесе одлука со која ја назначи ревизорската куќа Grant Thornton ДОО Скопје, со седиште Скопје ул. Св. Кирил и Методиј 52б-1/18, за спроведување на надворешната ревизија на Годишната сметка и Финансиските извештаи на Друштвото за деловната 2019 година.

КЛАСИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Работите на осигурување, согласно Решенија од Министерството за финансии бр. 18-16582/6 од 11.11.2002 година и бр. 18-2491/6 од 30.03.2004 година, Друштвото ги врши во следните класи на осигурување:

1. Осигурувањето од последици на несреќен случај - незгода (вклучувајќи индустриски повреди и професионални заболувања), во случај на смрт или нарушување на здравјето поради повреда;
2. Здравствено осигурување;
3. Осигурување на моторни возила (каска);
4. Осигурување на шински возила (каска);
5. Осигурување на воздухоплови (каска);
6. Осигурување на пловни објекти (каска);
7. Осигурување на стока во превоз (карга);
8. Осигурување на имот од пожар и природни непогоди;
9. Други осигурувања на имот;
10. Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила;
11. Осигурување од одговорност од употреба на воздухоплови;
12. Осигурување од одговорност од употреба на пловни објекти;
13. Општо осигурување од одговорност;
14. Осигурување на кредити;
15. Осигурување на гаранции;
16. Осигурување од финансиски загуби;
17. Осигурување на правна заштита;
18. Осигурување на туристичка помош.

ЕКОНОМСКО ОКРУЖУВАЊЕ

Макроекономското опкружување во земјата во 2019 година се карактеризираше со поволни тенденции, првенствено преку забрзување на економскиот раст мерен преку растотот на БДП, кој за цела 2019 година е проектиран дека ќе изнесува 3,5%. Имено, во првите девет месеци од 2019 година растот на БДП изнесува 3,6%, како резултат на позитивни остварувања кај сите дејности. Градежната дејност и индустрискиот сектор забележаа раст од по 5,6% на реална основа. Растот во услужниот сектор изнесува 2,2%, што главно се должи на зголемената активност во трговската и транспортната дејност, а земјоделската дејност забележа раст од 4,2%. Силниот придонес на приватната потрошувачка врз економскиот раст продолжи во првите девет месеци од 2019 година, поттикнат од растот на платите и вработеноста во економијата. Кај бруто инвестициите се забележани значителни позитивни поместувања, а растот на извозната активност продолжи со висок интензитет, проследен со висок раст и на увозот.

Стапката на инфлација се задржа на ниско ниво и во 2019 година на годишна основа изнесува 0,8%. Притоа, очекувањата за наредниот период се дека динамиката на инфлација ќе биде под влијание на движењата на светските цени на примарните производи, а во помала мера на темпото на раст на домашната побарувачка и се очекува да остане на ниско ниво од 1,7%.

Иако економијата полека забрзуваше, а се оствари и солиден кредитен раст од 6%, проблемот со општата ликвидноста во вкупната економија остана присутен и во 2019 година, особено во првата половина на годината и во деловниот сектор. Имено, носител на кредитниот раст и натаму се кредитите одобрени на секторот „домаќинства“, иако е забележана и зголемена поддршка на корпоративниот сектор. Растот на кредитната активност беше остварен во услови на натамошно олабавување на монетарната политика и натамошен раст на депозитата основа на банките.

Па така, и во 2019 година продолжи континуираниот надолен тренд на движење на каматните стапки на банкарските депозити, следејќи го импулсот даден од фискалните и монетарните власти. Истиот следеше особено доколку се земе предвид издавањето на шестата Еврообврзница која беше издадена од страна на државата на 11 јануари 2018 година со историски најниска каматна стапка од 2,75% во висина од 500 милиони евра и рок на отплата од 7 години. Пондерираната каматна стапка на примени денарски депозити без валутна клаузула, од нивото од 1,96% забележано во декември 2018 година, заклучно со декември 2019 година се спушти на ниво од 1,71%. Истовремено, за прв пат по подолг период следеа и надолни корекции на каматната

стапка на благајничките записи и тоа три пати во текот на 2018 година, која се намалуваше секојпат за по 0,25 п.п., за да на крајот на годината се спушти на 2,5% на годишно ниво, а веќе во март 2019 година НБРМ изврши дополнителна корекција на основната каматна стапка за дополнителни 0,25 процентни поени, односно од 2,50% на 2,25%, која остана на тоа ниво до крајот на годината. Веќе во јануари 2020 година, следеше уште една надолна корекција за 0,25 п.п. со што истата е на историски најниско ниво од 2%.

Иако, генерално, макроекономско опкружување во 2019 година беше поволно, Друштвото се соочи со неколку главни предизвици, а тоа се следниве:

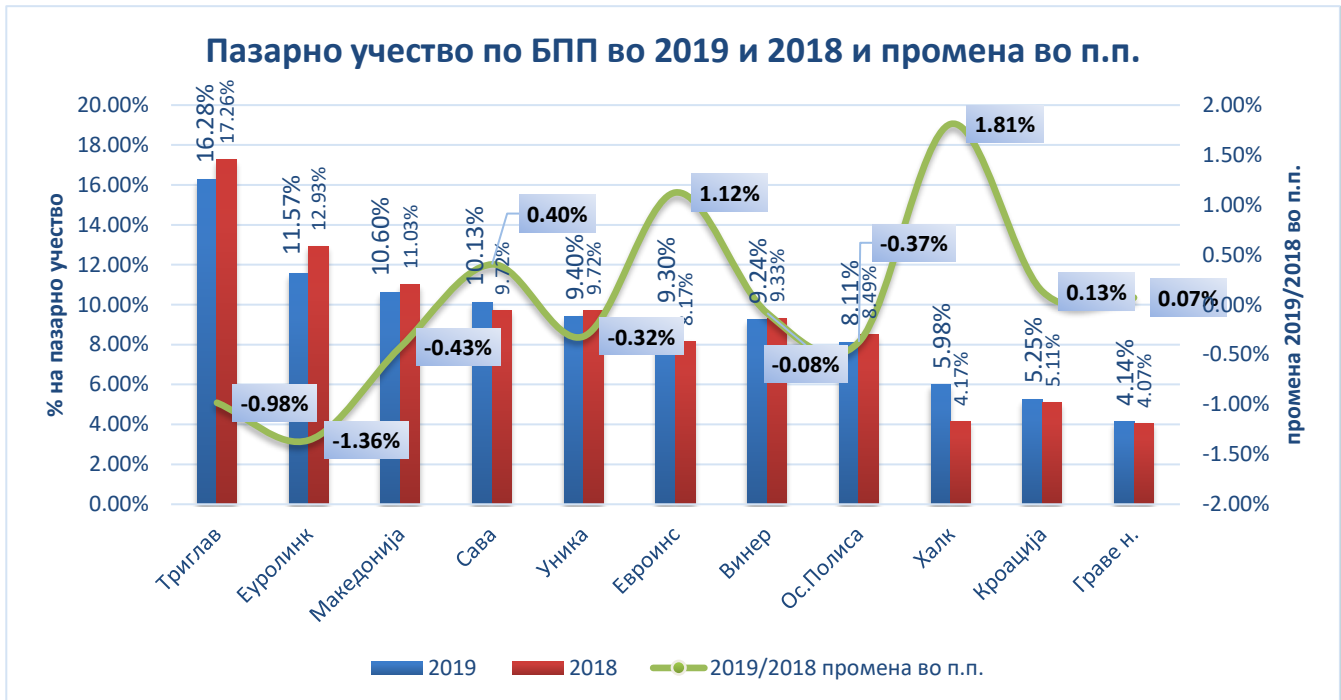
- Пад во класата за Автоодговорност (заради ниски провизии и нелојална конкуренција, како и „ослободување“ од товарни возила)!
- Проблеми со обнова на полисите за осигурување на имот заради партнерството со банките на други осигурителни друштва (неприфаќање на нашите полиси)!
- Намалено темпо на раст во споредба со 2018 година заради големиот постоечки обем на БПП, како и недостиг на квалитетно портфолио за експанзија (цена наспроти технички резултат)!
- Продолжување на трендот на намалување на каматните стапки – намалување на профитбилноста на инвестициското портфолио!
- Недостиг на раст на економската моќ на физичките лица!
- Најава за и спроведување на „сериозни“ регулаторни промени кои ќе влијаат на финансиските резултати во наредните години!

* * *

Согласно првично консолидираните податоци за 2019 година од Националното биро за осигурување, вкупниот пазар на неживотно осигурување во земјата реализираше премија во износ од ц. 8.75 милијарди денари, со што е остварен пораст од 6% во однос на 2018 година.

Во 2019 година на пазарот се присутни 11 друштва за неживотно осигурување, при што 4 го надминуваат прагот на учество над 10% од бруто полисираната премија (3 друштва во минатата година). Друштвото оствари пазарно учество од 11,57%

(намалено за -1,36 п.п. во однос на 2018, кога учеството беше 12,93%) и во известителната година е позиционирано на второто место на пазарот на осигурување во земјата, веднаш зад Триглав осигурување, со што ја задржи пазарната позиција од минатата година.

Од прегледот на целокупниот пазар на неживотно осигурување во однос на промената на пазарното учество (споредбено % учество во вкупен пазар во 2019 вв. 2018 година), може да се истакне дека кај сите Друштвата кои се позиционирани на првите три пазарни позиции (Топ 3) се забележува пад на пазарното учество, за разлика од позитивните промени на пазарното учество кај Друштвата со помал обем на БПП.

Во рамки на вкупните состојби на ниво на осигурителениот пазар, најголем придонес во растот на БПП има порастот во класата осигурување од автодговорност (со пораст од 6% или за 263.237 илјади денари), а позитивни движења се присутни и кај следниве класи на осигурување: незгода (2%), здравствено осигурување (50%), каско осигурувањо (5%), воздухоплови-каска (82%), стока во превоз (3%), имот од пожари и др. непогоди (28%), одговорност воздухоплови (115%), одговорност пловни објекти (16%), општо осигурување од одговорност (7%) и туристичка помош (4%). Додека, негативни движења се присутни во осигурување на: пловни објекти – каско (-17%), други имотни осигурувања (-10%), осигурување на гаранции (-76%), финансиски загуби (-3%) и правна заштита (-58%).

Споредбено, во класите каде е забележан раст на вкупниот пазар, Друштвото остварува висок раст во следниве класи: здравствено осигурување со 29% (50% пораст на вкупниот пазар), стока во превоз со 20% (3% пораст на вкупниот пазар), воздухоплови – каско со 52% (82% пораст на вкупниот пазар), осигурување на пловни објекти со 51% (-17% пад на вкупниот пазар), осигурување од одговорност воздухоплови со 38% (115% пораст на вкупниот пазар), општо осигурување од одговорност со 2% (7% пораст на вкупниот пазар) и туристичка помош со 4% (4% пораст на вкупниот пазар).

Бруто полисирана премија во 2019 и 2018 и % на пораст на ниво на вкупен пазар и Еуролинк (во 000 денари)

Ред. бр.	Класа на осигурување	Еуролинк				Вкупно пазар			
		2019	2018	% на промена	апсолутна промена	2019	2018	% на промена	апсолутна промена
1	Незгода	133.592	133.482	0%	110	694.160	680.339	2%	13.821
2	Здравствено осигурување	86.766	67.115	29%	19.651	188.886	125.709	50%	63.177
3	Моторни возила - каско	94.218	94.391	0%	-173	838.236	797.400	5%	40.836
4	Шински возила - каско	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Воздухоплови - каско	7.235	4.773	52%	2.462	53.321	29.221	82%	24.100
6	Пловни објекти - каско	106	70	51%	36	565	684	-17%	-119
7	Стока во превоз - карго	5.740	4.765	20%	975	81.563	78.946	3%	2.617
8	Имот од пожари и други непогоди	100.121	107.948	-7%	-7.827	751.601	586.982	28%	164.619
9	Останати осигурувања на имот	66.510	139.130	-52%	-72.620	1.020.798	1.131.806	-10%	-111.008
10	АО (вкупно)	416.215	417.489	0%	-1.274	4.577.079	4.313.842	6%	263.237
11	Одговорност воздухоплови	2.647	1.923	38%	724	14.336	6.669	115%	7.667
12	Одговорност пловни објекти	341	297	15%	44	3.063	2.635	16%	428
13	Општо осигурување од одговорност	61.499	60.043	2%	1.456	226.948	212.155	7%	14.793
14	Осигурување на кредити	-	-	-	-	12.927	3.523	267%	9.404
15	Осигурување на гаранции	135	-	-	135	1.241	5.249	-76%	-4.008
16	Осигурување од финансиски загуби	293	371	-21%	-78	67.203	69.588	-3%	-2.385
17	Осигурување на правна заштита	-	-	-	-	5	12	-58%	-7
18	Осигурување на туристичка помош	37.651	36.162	4%	1.489	220.693	212.993	4%	7.700
	Вкупно	1.013.069	1.067.959	-5%	-54.890	8.752.625	8.257.753	6%	494.872

Во однос на пазарните учества во рамки на различните класи на осигурување Друштвото и натаму го одржува приматот по обем на полисирана премија по основ на осигурување од општа одговорност со учество од 27% во вкупно полисираната премија во земјата во оваа класа, а најголемо учество има остварено и во класата осигурување од незгода (19%), со што ја задржува лидерската позиција стекната

минатата година, како и во здравствено осигурување со учество од нешто помалку од половина од целокупниот пазар (или 46%). Воедно, оваа година избива и на првата пазарна позиција во класата туристичка помош со 17% пазарно учество.

Бруто полисирана премија за период од 01.01.2019 до 31.12.2019

во 000 мкд

Ред. бр.	Класа на осигурување	НЕЖИВОТ										Вкупно	
		Македонија	Триглав	Евроинс	Сава	Винер	Еуролинк	Граве н.	Уника	Ос.Полиса	Халк		Кроација
1	Незгода	91.910	95.588	33.169	87.207	66.428	133.592	15.775	61.822	42.401	19.808	46.460	694.160
2	Здравствено осигурување	2.284	71.381	10.648	8.926	2.491	86.766	0	6.249	141	0	0	188.886
3	Моторни возила - каско	66.560	170.725	62.695	136.847	48.153	94.218	12.123	57.818	102.003	34.216	52.878	838.236
4	Шински возила - каско	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Воздухоплови - каско	0	37.738	0	0	8.348	7.235	0	0	0	0	0	53.321
6	Пловни објекти - каско	6	143	26	148	78	106	0	36	22	0	0	565
7	Стока во превоз - карго	24.669	20.779	12.188	4.931	5.688	5.740	16	5.144	956	178	1.274	81.563
8	Имот од пожари и други непогоди	128.760	76.455	174.875	55.893	15.559	100.121	3.952	77.798	37.298	31.253	49.637	751.601
9	Останати осигурувања на имот	272.348	222.855	82.512	106.674	107.088	66.510	2.043	61.543	15.614	67.008	16.603	1.020.798
10	АО (вкупно)	281.631	581.758	411.470	433.668	525.043	416.215	321.473	501.943	475.728	358.910	269.240	4.577.079
11	Одговорност воздухоплови	0	8.875	0	0	2.515	2.647	0	0	299	0	0	14.336
12	Одговорност пловни објекти	196	763	103	633	226	341	0	309	487	0	5	3.063
13	Општо осигурување од одговорност	36.771	41.201	12.197	11.657	12.832	61.499	690	24.997	15.199	5.580	4.325	226.948
14	Осигурување на кредити	402	12.486	0	39	0	0	0	0	0	0	0	12.927
15	Осигурување на гаранции	9	62	126	830	0	135	0	0	79	0	0	1.241
16	Осигурување од финансиски загуби	7.741	47.265	790	3.425	0	293	0	7.554	0	0	135	67.203
17	Осигурување на правна заштита	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5
18	Осигурување на туристичка помош	14.691	36.819	12.763	35.548	14.540	37.651	6.007	17.963	19.837	6.334	18.540	220.693
	Вкупно	927.978	1.424.893	813.562	886.426	808.989	1.013.069	362.079	823.176	710.064	523.287	459.102	8.752.625

% по друштво за неживотно осигурување	10,60%	16,28%	9,30%	10,13%	9,24%	11,57%	4,14%	9,40%	8,11%	5,98%	5,25%	100,00%
---------------------------------------	---------------	---------------	--------------	---------------	--------------	---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	----------------

Извор: Првично консолидирани податоци од Национално Биро за осигурување на Република Северна Македонија

Структура (пазарно учество) на бруто полисираната премијата, поединечно по класи во 2019 година, по осигурителни друштва

Ред бр.	Класа на осигурување	неживот										Вкупно	
		Македонија	Триглав	Евроинс	Сава	Винер	Еуролинк	Еуросиг	Уника	Ос.Полиса	Албсиг		Кроација
1	Незгода	13%	14%	5%	13%	10%	19%	2%	9%	6%	3%	7%	100%
2	Здравствено осигурување	1%	38%	6%	5%	1%	46%	0%	3%	0%	0%	0%	100%
3	Моторни возила - каско	8%	20%	7%	16%	6%	11%	1%	7%	12%	4%	6%	100%
4	Шински возила - каско												
5	Воздухоплови - каско	0%	71%	0%	0%	16%	14%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
6	Пловни објекти - каско	1%	25%	5%	26%	14%	19%	0%	6%	4%	0%	0%	100%
7	Стока во превоз - карго	30%	25%	15%	6%	7%	7%	0%	6%	1%	0%	2%	100%
8	Имот од пожари и други непогоди	17%	10%	23%	7%	2%	13%	1%	10%	5%	4%	7%	100%
9	Останати осигурувања на имот	27%	22%	8%	10%	10%	7%	0%	6%	2%	7%	2%	100%
10	АО (вкупно)	6%	13%	9%	9%	11%	9%	7%	11%	10%	8%	6%	100%
11	Одговорност воздухоплови	0%	62%	0%	0%	18%	18%	0%	0%	2%	0%	0%	100%
12	Одговорност пловни објекти	6%	25%	3%	21%	7%	11%	0%	10%	16%	0%	0%	100%
13	Општо осигурување од одговорност	16%	18%	5%	5%	6%	27%	0%	11%	7%	2%	2%	100%
14	Осигурување на кредити	3%	97%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
15	Осигурување на гаранции	1%	5%	10%	67%	0%	11%	0%	0%	6%	0%	0%	100%
16	Осигурување од финансиски загуби	12%	70%	1%	5%	0%	0%	0%	11%	0%	0%	0%	100%
17	Осигурување на правна заштита	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	100%
18	Осигурување на туристичка помош	7%	17%	6%	16%	7%	17%	3%	8%	9%	3%	8%	100%
	Вкупно	11%	16%	9%	10%	9%	12%	4%	9%	8%	6%	5%	100%

ДЕЛОВНА ПОЛИТИКА

Деловната политика и во 2019 година е утврдена врз основа на Стратегијата и деловните акти на Друштвото, Законот за супервизија на осигурувањето и останатата законска и подзаконска регулатива која ја уредува проблематиката на осигурување во земјата.

Деловната политика се темели на определбите, да Друштвото екипирано со високо стручен кадар применува деловна филозофија и професионалност во извршувањето на дејноста и креира препознатлив имиџ на вистински партнер во полето на осигурувањето во Република Македонија.

Деловната политика на Друштвото има за цел натамошна афирмација на Друштвото, градење на доверба и поттикнување интерес на граѓаните и правните лица во осигурителниот систем во земјата.

Деловната политика за 2019 година ги инкорпорира следните вредности врз кои се темели делувањето на Друштвото:

- професионален однос и комуникација со клиентите;
- стручно проценување на ризиците и договарање на соодветно покритие;
- навремено и ефикасно решавање на настанатите штети;
- стручност во управување со ризиците од работењето на Друштвото;
- транспарентност во работењето и известувањето на органите на управување, акционерот на Друштвото и законски надлежните органи;
- актуарско проценување на техничките резерви и нивно издвојување согласно законските прописи, подзаконските акти и актите на Друштвото;
- промоција на Друштвото, генерално, како и на производите од осигурување кои ги нуди на пазарот;
- развој на кадарот, унапредување на работењето и
- градење на деловни врски со професионалните афилијации во земјата и странство.

АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО

Активности на Друштвото

Активностите на Друштвото во 2019 година беа во насока на натамошно унапредување на процесите во Друштвото со особен акцент на продажбата, како и на наплатата на побарувањата и зголемување на ефикасноста во решавање и исплата на штетите, а сето тоа проследено со значајни информатички надградби и подготовка на натамошни унапредувања на кои интензивно се работеше во текот на известителниот период.

Генерално, активностите на Друштвото во известителниот период беа во насока на зголемување на продажбата и реализација на планот. Притоа, интензивно се работеше на креирање нови производи и унапредување/редизајнирање на постоечките, привлекување на нови големи клиенти, како и задржување на постојните преку градење и негување на деловните релации, вклучително и со програмите за лојалност со кои Друштвото започна во текот на 2014 година, а во 2019 година продолжи со креирање на нови и специјални понуди (и пакети) наменети за постоечките и новите клиенти.

Сето тоа, придонесе да во 2019 година Друштвото ја задржи втората пазарна позиција, мерена според учеството во бруто полисираната премија на ниво на целокупен пазар за неживотно осигурување (со пазарно учество од 11,57%), иако е забележан пад на БПП на Друштвото од -5% во однос на минатата година.

Притоа, посебен придонес на растот на пазарот Друштвото забележува во класата здравственото осигурување (со остварен пораст од 29%), каде останува лидер со пазарно учество од 46%. Исто така, во класата за осигурување од незгода Друштвото останува на лидерската позиција стекната минатата година со незначителен раст, но притоа остварува пазарно учество од 19%. Дополнително, оваа година Друштвото избива на првата пазарна позиција и во класата туристичка одговорност, со остварен раст од 4% (вкупен раст на пазарот од 4%) и пазарно учество од 17%. На крајот, Друштвото веќе единаесетта година по ред го има апсолутниот примат во класата општо осигурување од одговорност со остварен раст од 2% и пазарно учество од 27%

Во делот на продажбата клучните активности беа следниве:

✓ Изработката на **промотивни пакети и промоции, преку продолжување со програмите за лојалност**, со цел постигнување на зголемена продажба на уникатните продукти креирани во изминатиот период:

- ПРИВАТНО СЕМЕЈНО ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ ПЛУС ПАКЕТ СО ПОРОДИЛНО - сеопфатен продукт кој содржи уникатен избор на ризици (основни ризици: трошоци за болничко и амбулантно лекување, трошоци за лекови препишани на рецепт, медицински транспорт со амбулантни возила, трошоци за физикална терапија, за итно стоматолошко и офтамолошко лекување, како и дополнителни ризици: трошоци за хемотерапија и радиотерапија, за превентивни прегледи, како и за породување);
  - *Промоција за стимулација на продажбата (краткорочна, flash sale) со огромни резултати; креирање на мрежа на лекари за поголема дистрибуција (сосема ново на пазарот) = Постигнат најголем раст досега според број на полиси!*

- ДОМИ КОМПЛЕТ И ДОМИ КОМПЛЕТ ЗА КУЌИ – есенцијален продукт кој веќе станува незаменлив во продажните активности, но и продукт со кој напредуваме за да дојдеме до нашата цел да сме присутни во секој дом;
  - *Краткорочни промоции, натпревари и награди за фокус кон овој продукт = Постигнат континуиран раст на број на полиси!*

- ПРОФЕСИОНАЛНА ОДГОВОРНОСТ – професионален продукт кој содржи покритија за сите специфични дејности и кој нуди целосна заштита и одговара на сите предизвици со кои нашите клиенти се соочуваат во текот на своето професионално работење;
  - *Таргет листи за посета со цел 100% опфат на потенцијалните клиенти = 11-та година по ред, ЛИДЕРИ на осигурителниот пазар!*

- БИЗНИС КОМПЛЕТ – уникатен пакет за комплетно осигурително покритие на мали и средни бизниси со можност за tailor made покритија и заштита кои одговараат на уникатните потреби на нашите мали и средни клиенти.

✓ Особен акцент и фокус за оваа година Друштвото стави на **обновата на осигурителното портфолио**, преку користење на разни алатки – засилен систем на контрола, предвремена обнова на полиси, потсетници во CRM, креирање „акции“ за необновени полиси во првите 6 месеци, посебно дизајнирани тренинзи на продажната

мрежа за зголемување на „свесноста“ на менаџерите и консултантите/експертите за осигурување за важноста на обновата на портфолиото.

✓ **Подобрување на квалитетот на осигурителното портфолио за автоодговорност**, преку замена на осигурувањата на товарните возила со патнички, со цел подобрување на техничкиот резултат на оваа класа на осигурување.

✓ Контакти со „големи“ **клиенти** по однапред организиран и планиран распоред (опфат 200 најголеми).

Во делот на **инвестициите** клучните активности беа засилена анализа на пазарните услови и справување со предизвикот од економското окружување на ниски каматни стапки, со креирање на стратегија за селекција на попрофитабилни инструменти за пласирање на средствата.

Во делот на **штетите** клучните активности беа во насока на натамошно поедноставување и модерно адаптирање на процесите за пријава на штета. Ова особено во класата за здравствено осигурување, преку воведување на нов и поефикасен систем за обработка на штети (paperless принцип на обработка на штети), кој вклучува автоматско превземање на фактурите за настанатите штети од приватните болници, што воедно претставува и клучна ИТ надградба/иновација во првото полугодие од годината. *Брзината на постапување и реализација на штетите во наредниот период очекуваме да се зголеми двојно!*

Продажба

Во 2019 година Друштвото оствари бруто полисирана премија од 1.013.069 илјади денари што е за 54.891 илјади денари понизок обем од остварениот во 2018 година (2018: 1.067.960 илјади денари), со што реализираше пад од 5%. Притоа, согласно првично консолидираните податоци за 2019 година од НБО, Друштвото ја задржа втората позиција на пазарот на неживотно осигурување со учество од ц. 11,6%, но воедно забележа и намалување на пазарното учество за -1,3 процентни поени во однос на минатата година кога учеството беше 12,9%.

Притоа, Друштвото единаесетта година по ред го задржува приматот на лидер во класата општо осигурување од професионална одговорност (со највисоко пазарно учество од 27% на ниво на оваа класа), а и оваа година го задржува лидерското место во продажбата на осигурување од незгода (со 19% учество на пазарот), како и во продажба на здравствено осигурување (46% удел), стекнати минатата година.

Дополнително, Друштвото оваа година ја има и лидерската пазарна позиција и во класата на туристичка помош (17%).

Во известителниот период, повисока реализација на бруто полисирана премија во однос на истиот период од минатата година е остварена во следниве класи на осигурување: здравствено осигурување (29%), каско-авиони (52%), каско – пловни објекти (51%), карго (20%), А/О – авиони (38%), А/О – пловни објекти (15%), осигурување од општа одговорност (2%) како и туристичка помош (4%). Пад во премија, односно пониска реализација во однос на минатата година, се забележува кај имот од пожар (-7%), други имотни осигурувања (-52%) и финансиски загуби (-21%).

Во структурата на бруто полисирана премија, најзастапено е осигурувањето на моторни возила од авто одговорност со 40% (38% во 2018 година); потоа осигурувањето од незгода со 13% (12% во 2018 година); осигурувањето од пожар и други имотни осигурувања со 10% (10% во 2018 година); здравствено осигурување со 9% (6% во 2018 година); каско осигурувањето на моторни возила со 9% (9% во 2018 година), општа одговорност со 7% (6% во 2018 година), и туристичка помош со 4% (3% во 2018 година).

Бруто полисирана премија по класи, реализација во 2019 и 2018 год.

	2019 реализација	2018 реализација	Промена во % 2019/2018	Структура 2019	Структура 2018
1 Незгода	133.592	133.483	0%	13%	12%
2 Здравствено осигурување	86.765	67.115	29%	9%	6%
3 Каско - Моторни возила	94.218	94.391	0%	9%	9%
5 Каско – Авиони	7.235	4.773	52%	1%	0%
6 Каско - пловни објекти	106	70	51%	0%	0%
7 Карго	5.740	4.765	20%	1%	0%
8 Пожар	100.121	107.948	-7%	10%	10%
9 Други имотни	66.510	139.131	-52%	7%	13%
10 А/О - Моторни возила	410.192	411.044	0%	40%	38%
11 А/О – авиони	2.647	1.923	38%	0%	0%
12 А/О - пловни објекти	341	297	15%	0%	0%
13 Општа одговорност	67.522	66.487	2%	7%	6%
15 Гаранции	135	0	-	0%	0%
16 Финансиски загуби	293	371	-21%	0%	0%
18 Туристичка помош	37.652	36.162	4%	4%	3%
Вкупно полисирана премија	1.013.069	1.067.960	-5%	100%	100%

Од вкупната продажба, продажбата преку Секторот за осигурување и реосигурување учествува со 44% во реализираната бруто полисирана премија во известителниот период (2018: 47%), а истата е за 13% пониска во однос на минатата година.

Додека пак, продажбата преку Секторот за продажба учествува со 56% во бруто полисираната премија во периодот (2018: 53%) и е за 2% повисока во однос на истиот период минатата година.

Бруто полисирана премија по квартали, реализација во 2019 и 2018 год., по сектори

(во милиони денари)

Квартал	2018	2018 кумул.	2019	2019 кумул	2019 план	2019 план кумул	% 2019/2018	2019 кумул/ 2018 кумул
Q1	299	299	314	314	350	350	5%	5%
Q2	246	545	269	583	270	620	9%	7%
Q3	291	836	234	817	238	858	-20%	-2%
Q4	232	1.067	196	1.013	235	1.094	-16%	-5%
	1.068		1.013		1.093		-5%	

100%

Сектор за осигурување и реосигурување

Квартал	2018	2018 кумул.	2019	2019 кумул	2019 план	2019 план кумул	% 2019/2018	2019 кумул/ 2018 кумул
Q1	162	162	174	174	206	206	7%	7%
Q2	102	264	122	296	116	322	20%	12%
Q3	146	410	80	376	83	405	-45%	-8%
Q4	95	504	65	441	99	504	-32%	-13%
	505		441		504		-13%	

44%

Сектор за продажба

Квартал	2018	2018 кумул.	2019	2019 кумул	2019 план	2019 план кумул	% 2019/2018	2019 кумул/ 2018 кумул
Q1	137	137	140	140	144	144	2%	2%
Q2	144	281	147	287	154	298	2%	2%
Q3	145	426	154	441	155	453	6%	4%
Q4	137	563	131	572	137	590	-4%	2%
	563		572		590		2%	

56%

Гледано по различни дистрибутивни канали, во 2019 година од вкупната премија, 79% е остварена преку директна продажба, што е за 1 п.п. над нивото од минатата година, 16% е преку осигурителните брокерски друштва (за 1 п.п. пониско од минатата година), а останатите 5% се од други дистрибутивни канали (туристички агенции, застапници и сл.

Реализација на БПП по дистрибутивни канали

во 000 денари	2019	2018	% на промена	Структура на премија	
				2019	2018
Дистрибутивни канали	1	2	3=1/2	4	5
Директна продажба	803.164	830.376	-3%	79%	78%
Осиг. брокерски друштва	166.947	185.542	-10%	16%	17%
Туристички агенции	11.334	11.159	2%	1%	1%
Банки	0	219	-100%	0%	0%
Застапници во осигурување	24.560	33.833	-27%	2%	3%
Останати дист. канали (Телеком и сл.)	7.064	6.831	3%	1%	1%
Вкупно	1.013.069	1.067.960	-5%	100%	100%

Анализа на пазарот од продажен аспект

Во последните години пазарот на осигурувања во Република Македонија бележи динамични промени.

Главни промените се однесуваат на развивањето на конкурентските односи и понудата на нови видови осигурителни услуги, како и појавата на нови деловни субјекти (банки – застапници во осигурување, кои ја заоструваат конкуренцијата).

Промените во деловниот настап се поизразени кај правните субјекти - компаниите. Со трансформацијата на сопственоста и со развојот на малите и средни препријатија, се дефинираат нови критериуми во осигурителниот бизнис. Имено, корисниците внимателно избираат осигурителни покритија со квалитет и цена кои ги задоволуваат нивните потреби, а осигурителните компании ја ориентираат својата понуда според желбите на клиентите.

Во истовреме, развојот во дејноста придонесе да се гради и развива клиентскиот сервис како многу важен сегмент за успешност во осигурителниот бизнис. Од друга страна осигурителните компании настојуваат да развиваат профитабилен бизнис што претпоставува, обезбедена наплата на премијата, остварување на позитивни технички резултати и ориентирање кон клиенти со потврден бонитет.

Активности на сектор за продажба

За 2019 година, и покрај зголемената конкуренција, Секторот продажба покажува подобри резултати во однос на 2018 година со 2% пораст во полисираната премија, но со потфрлање на планот за 2019 година за -3%.

Активностите во делот на продажбата беа насочени во следниве неколку сегменти:

- промовирање и продажба на новите и редизјнирани продукти и пакети креирани во текот на минатите години: ДОМИ КОМПЛЕТ, БИЗНИС КОМПЛЕТ, ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ, ПРОФЕСИОНАЛНА ОДГОВОРНОСТ
- редизајн и промоција на програмите за лојалност и креирање на нови промотивни пакети
- континуирано и интензивно следење и обука на агентската мрежа, преку редовни посети на сите филијали и целосна имплементација на ревидираните прирачници за менаџери и агенти (К/Е) кои содржат точно дефинирани задачи и обврски со цел зголемување на продажбата и директниот маркетинг на производите

Со цел да се постигнат планираните цели во продажбата, агентите се обучуваат да ги демонстрираат следниве однесувања:

Висок професионализам, познавање на осигурувањето, сигурност, самодоверба, флексибилност, разбирање на сецифичните клиентски потреби, достапност и навремено информирање на клиентите, комуникација во текот на осигурителниот период.

Покрај постојаната обука на менаџерите во делот на продажните вештини, на менаџерите редовно им се комуницираат и финансиските индикатори за следење на успешноста на нивните филијали, а кои се презентираат и разгледуваат на квартална основа.

Реализирани активности на Сектор за осигурување и реосигурување

Секторот за осигурување и реосигурување во известителниот период од 2019 годината ги оствари следниве резултати од работењето:

- Во однос на планот за 2019 година, реализација е пониска за -12%.
- Во однос на 2018 година реализацијата е пониска за -13%.

Намалениот обем на полисирана премија во 2019 година во однос планот и реализацијата од 2018 година, главно се должи на помалку полисираната премија за два големи клиенти.

Имено, во 2018 година, за клиентот Синохидро, поради продолжувањето на договорот за градба со траење до средината на 2021 година, беше полисирана премија од преку 55.500 илјади денари. Во 2019 година оваа премија не беше заменета со друга премија во толкав (т.е. ист) обем.

Исто така, во планот за 2019 година, поради зголемената сума на проектот на овој осигуреник, беше планирана дополнителна премија од 30.000 илјади денари, но поради настани надвор од нашето влијание, преостана оваа премија да се полисира во 2020 година и тоа со значително намален износ.

Вториот клиент кој битно влијаеше на висината на полисираната премија во 2019 година, беше АД МЕПСО. Кај овој клиент се полисираше годишна премија по сите класи на осигурување, на износ од преку 22.000 илјади денари. Во 2019 година истече три годишниот Договор за осигурување и беше објавен тендер. За жал, Друштвото не го доби овој тендер, а поради премногу ниски цени понудени од конкуренцијата.

Учеството на овие два клиенти во премијата полисирана во Секторот за осигурување и реосигурување за 2018 година, изнесува преку 15%.

Поради ова, доколку се направи анализа за полисираната премија во 2019 година во однос на планот и реализацијата од 2018 година, со исклучување на износот на полисираната премија за овие два осигуреници, произлегува дека сепак Секторот во 2019 година, успеал да оствари раст од 2% во однос на полисираната премија во 2018 година, односно да го натфрли планот за 3%.

Согласно планираните активности за 2019 година, Секторот за осигурување и реосигурување ги оствари следните активности:

1. *Активности за обнова на постоечкиот портфел и аквизиција на нови клиенти:*
  - Активно се работеше на привлекување на нови клиенти со цел оставрување на очекуваниот пораст во полисираната премија.

- И понатаму се работеше на продлабочување на соработката со одредени клучни осигурителни брокери.

Оваа активност непрестано продолжува со објективни изгледи за остварување на максималниот очекуван резултат.

2. Контрола на приемот во осигурување

Перманентно се вршеше контрола при приемот во осигурување согласно донесениот правилник и примена на критериумите предвидени во него.

3. Обнова на Договорите за факултативно реосигурување согласно Програмата за планирано реосигурување и склучување на нови годишни Договори.

Покрај склучувањето на Договори за реосигурување се подготвуваа и податоци за договорите чија обнова следи во наредните периоди.

4. Подобрување на ликвидноста преку ангажман во наплатата на должна премија.

Перманентен ангажман во наплатата на заостанати долгови.

5. Изработка на пакети и промоции

И оваа година најголемиот ангажман беше изработката на промотивни пакети и промоции со цел постигнување на зголемена продажба на преку пакетите за домаќинско осигурување, бизнис комплетот, професионална одговорност и здравственото осигурување, како и нивно следење и вршење на корекции со цел подобрување на ефектите.

6. Континуирана едукација на вработените во Секторот за продажба

Се продолжи со едукацијата на вработените во Секторот за продажба со цел подобрување на продажните резултати.

Наплата на побарувања

Процесот на следење на наплатата е во целост имплементиран во CRM софтверот, и тоа и за активностите за доброволна и за активностите за присилна наплата. Софтверот во овој дел на службите им овозможува, на редовна основа,

користење на сите алатки за наплата: автоматизирано испраќање на СМС и e-mail пораки за рани долгови, како и писмени опомени (известувања за долг за рани долгови, како и последни опомени, за постари долгови пред присилна наплата). Во делот на присилната наплата преку софтверот се добиваат нотификации за следење на роковите за постапување, како и за наплата на утужени долгови.

Покрај тоа што процесот е воден од CRM софтверот, преку генерирање на дневни задачи, истиот овозможува и редовен мониторинг на завршените задачи, како од Одделот за поддршка на клиенти, надлежни за наплатата од физички лица, така и од Службата за наплата за делот на наплатата од правни лица, од страна на Директорот на Секторот за финансии. Покрај следењето, записите кои се креираат во софтверот, овозможуваат и контрола на квантитетот и квалитетот на завршените задачи од страна на агентите на наплата, а со самото тоа и понатамошна обука и давање на насоки за што подобро извршување на задачите и водење на процесот на наплата од клиентите.

Побарувања по основ на премија

Вкупните побарувања по основ ненаплатена премија во 2019 година со состојба на 31.12.2019 година изнесуваат 334.351 илјади денари. Истите се за 11% пониски од остварените на 31.12.2018 година (2018: 373.771 илјади денари).

Состојбата на исправката на вредност на 31.12.2019 година изнесува 83.184 илјади денари, која е за 6% повисока во однос на состојбата на исправката на вредност на побарувањата искажана на 31.12.2018 година (78.190 илјади денари).

Исправката на недоспеаните побарувања (во висина од 100% од износот на побарувањето за сите валути, односно договорени датуми на плаќање после датумот на истек на скаденцата од договорот за осигурување) во 2019 година изнесува 2.088 илјади денари и е за 9% пониска од искажаната исправка на вредност за овие побарувања во 2018 година (2.290 илјади денари). Во најголем дел, оваа исправка се должи на договорените рокови на плаќање со клиентот Ван ХООЛ, со оглед дека со истиот се склучуваат договори за осигурување од автоодговорност и зелена карта со покуси скаденци од една година, а валутите за плаќање се со рок од 60 дена од датумот на фактурирање.

Во рамки на вкупните побарувања по основ на премија, побарувања во износ од 193.972 илјади денари, односно 58% се недоспеани (2018: 244.787 илјади денари, или 65%), додека 140.379 илјади денари, односно 43% се доспеани побарувања (2018: 128.984 илјади денари, или 35%).

Доспеаните побарувања по основ на премија се за 11,3 милиони денари повисоки во однос на остварените на 31.12.2018 година, што претставува зголемување за 9%.

Побарувања по основ на премија

	2019			2018		
	Побарувања	Состојба на исправка на вредност	Сегашна вредност на побарув.	Побарувања	Состојба на исправка на вредност	Сегашна вредност на побарув.
до 30 дена	24.726.369	-127.932	24.598.437	23.018.304	-1.008.634	22.009.670
31-60 дена	14.326.312	-1.542.648	12.783.664	12.056.290	-1.337.087	10.719.203
61-120 дена	16.842.035	-5.377.899	11.464.136	15.924.662	-5.096.517	10.828.145
121-270 дена	18.881.967	-9.919.398	8.962.569	15.993.986	-8.251.803	7.742.183
271 - 365 дена	5.296.957	-3.822.467	1.474.490	6.239.294	-4.454.614	1.784.680
над 365 дена	60.305.710	-60.305.710	0	55.751.913	-55.751.913	0
Доспеани побарувања	140.379.350	-81.096.054	59.283.296	128.984.449	-75.900.568	53.083.881
Недоспеани побарувања	193.972.076	-2.088.302	191.883.774	244.786.817	-2.290.022	242.496.795
Вкупно	334.351.426	-83.184.356	251.167.070	373.771.266	-78.190.590	295.580.676
% пораст 2019/2018	-11%	6%	15%			

Во 2019 година регистрирани се нови 1.430 предмети за присилна наплата, што е за 25% помалку во однос на 2018 година, а вредноста на побарувањата е помала за околу 18%.

Во текот на 2019 година, завршена е постапката за наплата на 1.116 предмети со вредност од 15.079.570 денари, од кои: 828 со вредност од 5.848.225 денари од предметите регистрирани во 2019 година и 288 предмети со побарувања од 9.231.345 денари од предмети регистрирани во периодот од 2004 заклучно со 2018 година.

Заклучно со 2019 година, Друштвото има покрената постапка за присилна наплата за 9.734 случаи во вкупна вредност од 210.247 илјади денари. На 31.12.2019 година, по овој основ, преостаната ненаплатена премија во вкупен износ од 38.689 илјади денари, претставува 18% од вкупната неплатена премија за која е поведена постапка за присилна наплата со состојба на 31.12.2019 година.

Година	Вкупно		Активни		Архивирани	
	бр.	мкд	бр.	мкд	бр	мкд
2004-2014	2.738	127.417.109	437	8.818.253	2.301	118.598.856
2015	1.209	14.513.384	248	2.530.490	961	11.982.894

2016	1.142	13.380.270	264	3.277.848	878	10.102.422
2017	1.308	16.687.992	368	5.666.127	940	11.021.865
2018	1.907	21.041.600	490	7.038.253	1.417	14.003.347
2019	1.430	17.206.817	602	11.358.592	828	5.848.225
ВКУПНО	9.734	210.247.172	2.409	38.689.563	7.325	171.557.609

Треба да се напомене дека вредноста на побарувањата по „активните“ предмети, за кои е во тек формална постапка, било пред нотар, суд или извршител, е објективно пониска од прикажаната во табелата, односно делумно е наплатена. Во табелата износите на побарувањата се евидентирани според износот на премијата за која постапката е поведена.

Од вкупниот број на завршени предмети (7.325) со вредност на побарувања од 171.558 илјади денари, во целост се наплатени 5.964 предмети со вредност од 100.865 илјади денари, а ненаплатени се 800 предмети со вредност на побарувањата од 59.457 илјади денари.

Архивирани предмети

Година	Вкупно		Наплатени		Ненаплатени		Преевид.и повлеч.		Неекономично	
	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ
2004-2014	2.301	118.598.856	1.602	55.634.333	665	56.682.980	30	6.268.825	4	12.718
2015	961	11.982.894	794	10.248.836	52	1.278.334	2	38.086	113	417.638
2016	878	10.102.422	735	8.436.496	29	911.776	18	424.272	96	329.878
2017	940	11.021.865	790	9.419.391	6	281.699	52	993.522	92	327.253
2018	1.417	14.003.347	1.289	11.537.209	31	224.319	76	2.186.199	21	55.620
2019	828	5.848.225	754	5.588.543	17	77.937	8	63.488	49	118.257
ВКУПНО	7.325	171.557.609	5.964	100.864.808	800	59.457.045	186	9.974.392	375	1.261.364

Посебно се издвоени 375 предмети со вредност од 1.261.364 денари, архивирани поради „неекономично извршување“ и 186 предмети со вредност од 9.974.392 денари архивирани поради преевидентирање или поради повлекување на тужбата, бидејќи од аспект на наплатата на премијата не припаѓаат ниту во наплатени ниту во ненаплатени. Архивирањето во Секторот за правни работи поради: „неекономично извршување“ значи дека прекинува постапката за присилна наплата поради неекономичност на истата; „преевидентирање“ во спогодби значи дека во тек на постапката е постигната спогодба за плаќање; „повлечена тужба“ значи дека постапката завршила поради плаќање на премијата или воопшто не требало да биде поведена. Во најголем број од оваа категорија на предмети премијата е наплатена! Предметите од категоријата „неекономично извршување“ можат да бидат преевидентирани како „наплатени“ (доброволно плаќање на долгот), а дел од

предметите од 2018 година (околу 50) се повторно активирани заради продолжување со присилна наплата.

Најголемиот дел од ненаплатените тужби, и како број, и како вредност, се поради стечај на должникот, како и бришење на должникот од Трговскиот регистар што започна да се применува од 2015 година (неактивни субјекти во подолг временски период), а тука спаѓа и неможноста за извршување, која всушност се применуваше за неактивните правни лица (пред да се воведо бришењето на субјектите по службена должност) кои немаат ниту движен имот од кој би можело да се изврши. Најчесто се архивирани во постапка за извршување по укажување на извршителот дека не е можно извршувањето, а во 2017 година беше извршено архивирање на поголем број од предметите пред 2013 година по основ на нивниот статус во ЦР на РМ дека е започната постапка за бришење од регистарот. Во 2017 година карактеристично е завршување на постапката поведена во 2010 година за наплата на премија за околу 5.100.000 денари, кое тужбено барање е одбиено.

Стечај, ликвид, избришан			Одбиено барање		Неможност за извршување и починат	
Година	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ
2004-2014	520	45.271.064	13	5.647.517	132	5.764.399
2015	31	1.125.099	2	5.536	19	147.699
2016	22	851.785			7	59.991
2017	5	237.259			1	44.440
2018	16	131.048			15	93.271
2019	14	72.197			3	5.740
ВКУПНО	608	47.688.452	15	5.653.053	177	6.115.540

Процентот на ненаплатени предмети од сите архивирани предмети изнесува околу 29% според бројот на предмети, но според вредноста на побарувањата е значително повисок и изнесува нешто помалку од 47,7%, што се должи пред сè на само неколку (4-5) предмети со голема вредност, кои потекнуваат од периодот до 2010 година. Притоа, се забележува значителна разлика помеѓу периодот 2004-2014 и периодот потоа: процентот на ненаплатени предмети во период од 2015 заклучно со 2018 изнесува околу 2,8% по број на предмети и 5,7 % по вредност на побарувањата. Разликата во ефикасноста на присилната наплата помеѓу периодите 2004-2014 и 2015-2018 се должи, пред сè, на фактот на „староста“ на долгот во време на поведување на постапката: до 2014 година постапката е поведувана за долгови „стари“ најмалку две и пол години, а од 2015 после неколку месеци по стасаноста на долгот.

Со оваа статистика се докажува и оправдува напорот на Друштвото за забрзување на процедурите за наплата, односно скратување на роковите за поведување на постапки за присилна наплата, кои се одвиваат од 2017 година натаму.

Побарувања по основ на регреси за штети

Вкупните ненаплатени побарувања по основ на регреси за штети на 31.12.2019 година изнесуваа 29.582 илјади денари и истите се за 5% повисоки од остварените во 2018 година (28.189 илјади денари).

Зголемувањето на побарувањата е евидентирано кај регресите за штети по основ на автоодговорност (2%) и за регреси за каско осигурување (19%), а намалување кај регресите по основ кредити (-8%).

Во структурата и натаму најзастапени се побарувањата од регреси по авто одговорност (69%), со благо намалување во однос на 2018 година (71%).

Побарувања од регреси за штети (во 000 денари)				Структура во %	
	2019	2018	% на промена	2019	2018
регреси-незгода	4	4	0%	0	0
регреси-каска	6.866	5.772	19%	23	20
регреси-авто одговорност	20.478	20.041	2%	69	71
регреси-кредити	1.470	1.595	-8%	5	6
регреси- НН возила	764	777	-2%	3	3
Вкупно	29.582	28.185	5%	100	100

Од вкупно ненаплатените побарувања по овој основ на 31.12.2019 година, доспеани побарувања се во 98%, односно во износ од 29.000 илјади денари.

За овие побарувања, согласно регулативата, Друштвото изврши исправка на вредност / резервација во вкупен износ од 26.881 илјади денари, од кои 25.610 илјади денари (95% од вкупната исправка) се исправка на побарувања од ненаплатени регреси доспеани заклучно со 31.12.2018 година, односно во доцнење од над 365 дена со исправка на вредност во висина од 100%.

Старосна структура	Вкупно доспеани регреси		Исправка на вредност	
	во 000 денари	% на учество	во 000 денари	% на учество
Недоспеани регреси	583	2	0	0
до 30 дена	883	3	0	0

од 31 до 60 дена	25	0	3	0
од 61 до 120 дена	50	0	15	0
од 121 до 270 дена	2.364	8	1.205	4
од 271 до 365 дена	67	0	48	0
над 365 дена	25.610	87	25.610	95
Вкупно	29.582	100	26.881	100

Останати побарувања

Во известителната година, согласно регулативата, Друштвото изврши исправка на вредноста / резервација на побарувања по основ провизија за реосигурувања, цесии и останати побарувања.

На крајот на 2019 година, по овие основи, евидентирани се ненаплатени побарувања во вкупен износ од 9.803 илјади денари, што е за 13% под нивото реализирано во 2018 година. Друштвото изврши резервација на доспеаните побарувања по овие основи во износ од 6.603 илјади денари, што е за 63 илјади повисоко ниво од минатата година, во најголем дел кај побарувањата од услужни штети и цесии.

Останати побарувања (во 000 денари)	2019		2018		% про- мена побару- вања	Структура на побарувања во %	
	вкупно побарувања	исправка на вредност	вкупно побарувања	исправка на вредност		2019	2018
Провизии од реосигурување	403	193	82	82	391%	4	1
- пожар	400	191				99	0
- а/о воздухоплови						0	0
- општа одговорност	3	2	82	82		0	1
Услужни штети	2.387	931	4.560	1.689	-48%	24	40
Цесии	3.921	3.905	4.153	3.739	-6%	40	37
Останато	3.092	1.574	2.495	1.030	24%	32	22
Вкупно	9.803	6.603	11.290	6.540	-13%	100	100

Реосигурување

Поради стабилноста на осигурителното портфолио, во 2019 година беа обновени сите тековни Договори за реосигурување.

Непреченото одвивање на процесот на прием на ризици во осигурување и континуираниот пораст на полисирана премија, се обезбедуваше со строго придржување кон соодветна реосигурителна програма, односно со обезбедување

договори со реномирани реосигурувачи со највисок рејтинг во класата реосигурувачи, со што се постигнува распространетост на покривањето на ризикот, односно намалување на концентрација на одговорноста на осигурувачот во одреден сектор.

Во текот на целата година се обновуваа и факултативните договори за реосигурување за одделни ризици.

Штети

Активностите во овој дел воглавно продолжуваат да бидат насочени кон модернизација на процесите и системите за процена и ликвидација на штети, кон една корпоративна филозофија на менаџирање со штети сè со една цел – висок квалитет на услуги во овој сегмент кој би претставувал заштитен знак на Друштвото!

Нашето лидерство на пазарот и посветеноста кон промовирање на нови продукти и едукација на нашите сегашни и идни клиенти го потврдува и просперитетот во одредени класи на осигурување и препознавање на нашата компанија преку истите.

Тоа наложува постојано, проактивно и храбро превземање на новитети и чекори кон усовршување на процесите на нашите услуги.

За прв пат на пазарот Друштвото овозможи целосна електронска пријава на штета со прикачување на сите потребни документи и со наједноставен принцип на комуникација, овозможувајќи им на нашите клиенти да имаат omnichannel можности за пријава на штети, еднакво на можностите за купување на онлајн полиси.

Нашиот став произлезе од основното правило кое го наметнува дигитализацијата во Осигурувањето -Стратешка флексибилност.

Во тек на првиот квартал од 2019 година отпочна имплементацијата на модулот за процена и ликвидација на штети од класата здравствено осигурување. Со оглед на тоа што оваа класа на осигурување има значајни разлики во однос на другите класи на осигурување посебно во поглед на потребата од прецизни контроли на искористеноста на лимитите за осигурителното покривање кои се предвидени во полисите, беше неопходно да се направи нов модул со кој се подржува процесот на проценка и ликвидација на штетите.

Во оваа класа на осигурување започна да се тестира „paperless“ принципот на обработка на штети. Автоматско превземање на фактури од ПЗО со конвертирање во број на штета и автоматско отварање на file. **Брзината на постапување и реализација на штетите во наредниот период очекуваме да се зголеми двојно.**

Доколку функционирањето на овој принцип се покаже успешно Друштвото ќе се обиде да го имплементира и во другите класи на осигурување.

Работиме на иницијативата за воведување на директно плаќање на штети од Автоодговорност. Принципот на Direct Settlement функционира во неколку Европски држави и истото најчесто се спроведува со доброволно склучени договори за соработка помеѓу повеќе осигурителни компании кои се најдобри на пазарот на осигурување.

Горенаведените активности во известителниот период резултираа со реално зголемување на ефикасноста во сите сегменти од процесот на решавање на штетите.

Динамиката на пријава и решавање штети по одделни класи на осигурување во текот на 2019 година е како што следи:

период 01.01.2019-31.12.2019	Број на ликвидирани штети	Број на одбиени штети	Број на резервирани штети на 31.12.2018	Број на пријавени штети	Динамика на решавање на штети во %	
	1	2	3	4	$5 = \frac{(1+2)}{(3+4)} * 100$	
незгода	01	1.760	171	471	1.873	82%
здравствено	02	5.239	124	342	5.707	89%
каска моторни возила	03	876	93	412	905	74%
каска шински возила	04	0	0	0	0	
каска воздухоплови	05	0	0	0	0	
каска пловни објекти	06	0	0	0	0	
карго	07	3	4	2	6	88%
имот од пожар и др.опасн.	08	239	62	60	299	84%
имот останато	09	615	136	81	934	74%
АО (вкупно)	10	2461	306	1.408	2707	67%
одговорност воздухоплови	11	0	0	0	0	
одговорност пловни објекти	12	0	0	0	0	
општа одговорност	13	24	30	28	45	76%
кредити	14	0	0	0	0	
гаранции	15	0	0	0	0	
финансиски загуби	16	0	1	0	1	100%
правна заштита	17	0	0	0	0	
туристичка помош	18	795	146	228	960	79%
Вкупно		12.012	1.073	3.032	13.437	79%

* Во табелата се искажани податоци за движењето на штети само во оние класи на осигурување каде што имало постапки на пријава, резервација и решавање на штети.

Од прикажаните износи може да се заклучи дека Друштвото има адекватни процедури за обработка на пријавените штети и одлични резултати во имплементацијата на

истите, а кои се потврдуваат со резултатот од 79% во текот на 2019 година. Оваа динамика на пријава и решавање штети во однос на динамиката од 2018 година е зголемена за 6 процентни поени (2018: 73%).

Споредено со 2018 година, бројот на ликвидирани штети во известителната година е повисок за 28%. По класи на осигурување даден е приказ во последователната табела:

	2019	2018	% на промена	Структура во %	
				2019	2018
Незгода	1.760	1.388	27%	15%	15%
Здравствено	5.239	3.332	57%	44%	36%
Каско моторни возила	876	821	7%	7%	9%
Каско пловниобјекти	0	0	0%	0%	0%
Карго	3	5	-40%	0%	0%
Имот од пожар и др.опасн.	239	247	-3%	2%	3%
Имот останато	615	297	107%	5%	3%
АО (вкупно)	2.461	2.432	1%	20%	26%
Општа одговорност	24	50	-52%	0%	1%
финансиски загуби	0	1	-100%	0%	0%
Туристичка помош	795	793	0%	7%	8%
Вкупен број на ликвидирани штети	12.012	9.366	28%	100%	100%

Воедно, ефикасноста во решавањето на штетите беше проследена и со нивна навремена исплата, овозможена со високата ликвидносна позиција на Друштвото, а како резултат на успешната наплата на побарувањата и стручноста во управување со инвестициите.

Имено, во 2018 година Друштвото работеше на скратување на роковите за исплата на штети по ликвидација во однос на законски дозволените 14 дена и во 2019 година строго се придржува до истите. Роковите и во 2019 година се урврдија на максимални 7 дена од ликвидација, додека за штети од класата здравствено осигурување интериот рок се помести од 1 до 3 дена од ликвидација, со што Друштвото станува препознатливо на пазарот и кај клиентите по брзината и ефикасноста во нивното решавање.

Динамиката на исплата на штетите е прикажана во следната табела:

период 01.01.2019-31.12.2019		Број на исплатени штети	Број на ликвидирани штети	Динамика на исплата на штети во %
		1	2	3=1/2*100
незгода	01	1.697	1.760	96,42
здравствено	02	5.228	5.239	99,79
каска моторни возила	03	859	876	98,06
каска шински возила	04	0	0	
каска воздухоплови	05	0	0	
каска пловни објекти	06	0	0	
карго	07	3	3	100,00
имот од пожар и др.опасн.	08	231	239	96,65
имот останато	09	596	615	96,91
АО (вкупно)	10	2.407	2.454	98,08
одговорност воздухоплови	11	0	0	
одговорност пловни објекти	12	0	0	
општа одговорност	13	30	31	96,77
кредити	14	0	0	
гаранции	15	0	0	
финансиски загуби	16	0	0	
правна заштита	17	0	0	
туристичка помош	18	797	795	100,25
Вкупно		11.848	12.012	98,63

Маркетинг и оштествена одговорност

АКТИВНОСТИ – МАРКЕТИНГ И ОДНОСИ СО ЈАВНОСТ

Во рамки на активностите за маркетинг и односи со јавност беше изработена стратегија за маркетинг и односи со јавност и беа предложени повеќе активности. Во рамки на одобриениот буџет и дефинираната динамика за 2019 годината беа реализирани следните активности:

ПРИВАТНО СЕМЕЈНО ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ

Оваа година во јануари беше изработен нов флаер со тираж од 10.000 примероци, и истиот е дистрибуиран до продажните места. Флаерот е употребен за промоција и во рамки на активностите од КОО: Мапа на култура, со вклучена нова понуда за нашите клиенти за Приватно семејно здравствено осигурување, со нов пакет „Старт“, со посебен попуст за едночлени семејства на останатите пакети, со нови опции за дополнителен пакет со дополнителни ризици.

Во рамки на промоцијата на ПСЗО, од 20.3.2019 г до 18.4.2019 г ја започнавме интернет кампањата за ПСЗО, беше поставен веб банер на следниве портали: www.deca.mk, www.zenskimagazin.mk, www.off.net.mk, www.kajgana.mk, www.femina.mk, www.crnobelo.mk, www.time.mk, www.daily.mk

Од месец март до крајот на 2019 година дистрибуиран е и нов ТВ поп-ап кој се емитуваше на Канал 5, МТМ ТВ, Наша ТВ, Гарден Клуб на ТВ Телма. За промоција на ПСЗО во текот на цела 2019 година беше подготвен и емитуван радио спот на станиците со кои имаме склучено договори за годишна соработка.

На 1 април ја почнавме премиум зделката со Групер. Со купен купон од 89 денари, добивате 30% попуст на годишна полиса за приватно здравствено осигурување од Еуролинк осигурување за семејства или индивидуалци. Купонот беше со важност од 01.04.2019 г до 31.05.2019 г. беше изработено и видео за зделката со Групер, кое се емитуваше на нивната

официјална веб страна, на социјалните медиуми Фејсбук и Инстаграм, како и на Јутјуб каналот на Еуролинк осигурување.

Беа објавени адваторијали/реклами во печатени медиуми и тоа во: Убавина и здравје – 4 изданија, Списание Машки магазин – 5 изданија, Ревита – 1 издание. Повеќе постови наменети за приватно семејно здравствено осигурување, како мали видео презентации со сведоштва се објавуваа на официјалната Фејсбук страница.

Поставени се банери односно објавени ПР текстови на портали со кои имаме соработка: www.sdk.mk, www.clubeconomy.mk,

Во месец февруари беа поставени репрезентативни материјали за продуктот приватно семејно здравствено осигурување во приватните ПЗУ со кои имаме склучено договори.

Во месец август одржана е директна промоција во Хотел Александар Палас кај тениските терени со информативен пулт на нашата компанија. Целта на оваа промотивна активност беше преку личен контакт и делење на флаери и подароци, да го промовираме и афирмираме производот приватно семејно здравствено осигурување. Сите заинтересирани кои оставија свој контакт добија ексклузивната можност оваа полиса да ја купат со специјален ценовен бенефит од 30% попуст на годишната премија.

Во период од 15 октомври до 15 ноември беше реализирана и рекламна кампања за промоција на првата онлајн продавница за ПСЗО. Канали за комуникација беа електронските, печатени и социјални медиуми. Одбрани алатките за комуникација: соопштение за јавност; видео записи за промоција на ПСЗО и процесот на онлајн купување; постови на социјални медиуми; динамични банери пласирани на интернет портали, ПР текстови и реклами. Кампањата ги донесе и првите успешни апликации и онлајн полиси за ПСЗО.

ДОМИ КОМПЛЕТ СТАНБЕНО ОСИГУРУВАЊЕ

Оваа година во јануари беше изработен и нов флаер во тираж од 10.000 примероци и истиот е дистрибуиран до продажните места, како и во рамки на активностите од КОО: Мапа на култура.

Направена е адаптација на веб банери и на динамичните банери и на ТВ поп-апи за Доми комплет. Банерите беа поставени на www.sdk.mk, www.daily.mk, www.netpromo.com.mk,

Поп-ап банерите се емитуваа во текот на целата 2019 година на Канал 5, МТМ ТВ, Гарден Клуб - Телма ТВ, канал Вис Струмица, Тера ТВ – Битола, Радио реклама во текот на цела 2019 година со радијата

со кои имаме договор.

ПР текстови за ДОМИ Комплет беа пласирани преку www.clubeconomy.com.mk,

На Фејсбук беа поставени повеќе постови во текот на цела 2019 денари и тоа во вид на анкета, сведоштва за Доми комплет за 700 денари за првата година.

Беа објавени 4 адвртиоријали/реклами во печатени медиуми и тоа во, во Хоме анд Стајл – 4 изданија, Списание Машки магазин – 1 издание.

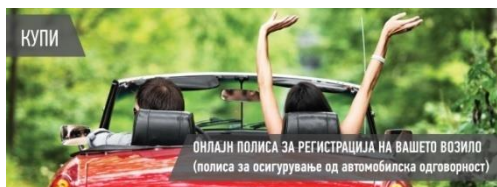

На 12 јули ја почнавме премиум зделката со Групер. Со купен купон од 89 денари, добивате 30% попуст на годишна онлајн полиса за станбено осигурување за сите пакети на Доми комплет од Еуролинк осигурување. Беше изработено и видео за зделката со Групер, кое беше емитувано на официјалната веб страница на Групер, на социјалните медиуми Фејсбук и Инстаграм, како и на Јутјуб каналот на Еуролинк осигурување.

Во септември 2019 година ја започнавме кампањата за Доми комплет онлајн. Со секоја купена онлајн полиса се овозможи попуст и до 40%. Кампањата за Доми комплет онлајн се комуницираше преку електронски медиуми и тоа преку пласирање на динамички банери кои водеа до онлајн продавницата. Во печатените медиуми кампањата се комуницираше преку реклами во Машки магазин и Хоме анд стајл.

ПОЛИСА ЗА АВТООДГОВОРНОСТ

Во текот на 2019 година имавме повеќе постови за продуктот автоодговорност на официјалната Фејсбук страница на Еуролинк осигурување. Од месец јуни започнавме ВТЛ акција за секоја обновена полиса за автоодговорност, секој

клиент добива подарок картичка при помош на пат од АМСМ.

Во постовите за промоција опфатена и онлајн продажбата на полисата за задолжителна автоодговорност.

Полисата за автоодговорност беше рекламирана и преку принт реклами во магазинот на АМСМ Клуб мобилити.

Радио реклама за АО беше изготвена и емитувана во текот на цела 2019 година со радијата со кои имаме договор.

ИНТЕРВЈУА ВО 2019 ГОДИНА

Во рамки на соработката со Асоцијацијата за Е-трговија на РМ обезбедено е интервју со Марија Томеска, Извршен директор и претседател на УО на Еуролинк осигурување. Интервјуто имаше за цел да ги доближи услугите на еуролинк до граѓаните, како и да ги претстави плановите на компанијата за периодот кој следува. Во интервјуто беше даден акцент на важноста од вложувањето во нови технологии и насочување кон подобрување на корисничкото искуство при онлајн продажба на осигурителни продукти. Интервјуто беше објавено на интернет страницата на Асоцијацијата, а беше промовирано и споделено преку социјалните медиуми, директен маил, како и преку нашите канали за комуникација.

СКЛУЧЕНИ/ВАЛИДНИ ДОГОВОРИ ЗА РЕКЛАМИРАЊЕ

Радио: Метрополис радио, Сити радио, Ејнџелс – Штип, Радио 106 Битола, Радио Кочани ФМ, ХИТ Радио Струмица, ГАЛАКСИ – 2002 Кавадарци, Радио Чоки Прилеп, Радио Мерак 5ФМ Велес, Спортско радио 90.3 фм, Канал 77 Штип

Портали: www.sdk.mk, www.skopjeinfo.mk, www.grouper.mk, www.netpress.com.mk, www.daily.mk, www.clubeconomy.mk, www.akademik.mk

ТВ: Канал 5, ТВ КАНАЛ 8 – Кочани, ТВ Канал ВИС Струмица, Телевизија Стар – Штип, Емисија Гарден клуб – Телма, МТМ телевизија, Наша ТВ, ТВ Тера Битола.

Печатени медиуми: Убавина и Здравје, клуб Мобилити на АМСМ, Хом енд Стајл, Машки магазин, Ревита.

Склучен договор за соработка со агенција за маркетинг комуникации и услуги Априори ДОО Скопје во времетраење од една година.

КАМПАЊА ЗА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ „ЕУРОЛИНК – ВАШАТА ВРСКА СО ВИСТИНСКИТЕ ВРЕДНОСТИ“

Во текот на целата година, во рамки на кампањата за Корпоративно општествена одговорност, „Еуролинк – Вашата врска со вистинските вредности“, беа реализирани следните активности:

1. На 4 мај 2019 година, Еуролинк осигурување го поддржа Скопскиот маратон, а воедно и тимот на Еуролинк осигурување учествуваше на Скопскиот маратон 2019, кој се натпреваруваше во трката на 5000 метри а нашите колеги достоино ги одбранија боите на компанијата.
2. Во месец Јуни реализирана е активноста „Мапа на културата“, за запознавање на вистинските културни, историски и археолошки вредности во Република Северна Македонија. Еднодневната екскурзија се одржи на 1 јуни со посета на селото Вевчани, на која што присуствуваа 150 учесници.
3. На 23 мај, го објавивме огласот за доделување на Еуролинк стипендија наменета за студентите од Правен факултет – Јустинијан Први при УКИМ – Скопје, за сите студенти од Правен факултет. Ќе бидат доделени 5 стипендии за студентите на додипломски студии и 25 стипендии за студентите на постдипломски студии. Конкурсот за аплицирање за Еуролинк стипендија ќе биде отворен до 01.10.2019год.
4. На 17 јуни започнаа Пливачките школи насловени „Пливај и Уживај“, кои се реализираат во три града во Република Северна Македонија: Скопје, Пробиштип и Кавадарци. Пливачките школи беа во реализација од 8 до 10 часа. 130 деца на возраст од 8 до 12 години, ги совладаа основните техники во пливањето под менторство на проф. д-р Наташа Мешковска. Активноста се одржуваше на базенот во Спортскиот центар Борис Трајковски во Скопје, на базенот во Аква Парк во Пробиштип, и на градскиот базен во Кавадарци. На завршниот час, на сите учесници им беа доделени дипломи за успешно завршена пливачка школа.
5. На 19 јуни започна Летната Балетска школа која траеше три недели со почеток од 19 јуни до 10 јули, со реализација од 10 часа. На летната балетска школа учество земаа 37 деца на возраст од 7 до 12 години.
6. Децата ги изучуваа основните техники во класичниот балет, под менторство на Балетскиот првенец Горан Божинов. Балетската школа се одржуваше во големата балетска сала при ДМБУЦ Илија Николовски – Луј. На завршниот час на сите учесници им беа доделени сертификати за успешно завршена балетска школа.
7. Во месец Септември реализирана е активноста „Мапа на културата“, за запознавање на вистинските културни, историски и археолошки вредности во Република Северна Македонија. Еднодневната екскурзија се одржа на 21 септември со посета на Крушево, на која присуствуваа 150 учесници.

8. На 4 декември 2019 година Еуролинк осигурување додели 30 стипендии за најдобрите студенти од Правниот факултет „Јустинијан Први“, за учебната 2019/2020 година со вкупна вредност од 1.700.000,00 денари.

Сите овие активности ги комуницираме преку дистрибуција на Соопштенија за јавност, печатени и електронски медиуми и преку социјални мрежи.

СПОНЗОРСТВА

Еуролинк осигурување и оваа година продолжува во насока на поддржување и унапредување на културата во Република Македонија, како и на останатите важни сегменти од општественото живеење.

1. Дадена е поддршка на Клуб на спортови, за организација на скопски маратон 2019.
2. Дадена е поддршка Синдикатот на работниците од сообраќајот и врските во РМ, средства наменети за покривање на трошоците за учество на Спортските игри во Соко Бања – Р.Србија.
3. Дадена е поддршка на Здружението на граѓани по Европско право – Елса, средства наменети за издавање на печатено издание на списанието Јустисија.
4. Здружение спортски клуб Југо – Исток, поддршка за реализација на Стумичкиот маратон со наслов „Струмица на улица“.
5. Дадена е поддршка на продукција Меденица, за реализација на музичко – балетскиот концерт Мала Италија.
6. Дадена е поддршка на Здружение на луѓе кои имаат потреба за трчање Трчај Бе – Битола, поддршка за реализирање на првиот Битолски маратон, настан кој ќе се случи во месец септември 2019г.
7. Дадена е поддршка на за реализација на настан Пиво фест – Прилеп во организација на Баги Комуникации.
8. И оваа година е продолжена соработката со Музејот на современата уметност во Скопје, каде што Еуролинк се јавува како генерален спонзор.
9. Дадена е поддршка на Асоцијацијата за Е-трговија за одржување на конференција за е-трговија на тема: „Бизнис раст со Е-трговија“, која се оддржа во Хотел Хилтон на 25 октомври.

ДОНАЦИИ

1. Дадена е донација на Основно училиште Тошо Арсов од Штип, принтер за потребните на учениците.
2. Дадена е донација на Средното училиште на Македонската православна богословија, донација за матурско патување на учениците од V клас.
3. Дадена донација за лекување на 3 годишната Ема Крстеска.

4. Дадена е донација на детската градинка Вера Циривири Трена од Штип, донација на климатизер наменета за детската занимална.
5. Дадена е донација на Општинското основно училиште Браќа Миладиновци од с. Добрушево, Могила, донација на компјутер наменет за потребите на учениците.
6. Дадена е донација на Друштвото на ликовни уметници на Македонија, донација за набавка на графичка опрема, како и средства наменети за доделување на наградата „ Нерешки мајстори“, награда за животно остварување.
7. Дадена е донација на Општина Центар, донација на финансиски средства наменети за реконструкција на објектот за урбана заедница Дане Крапчев за потребите на Установата од областа на културата во Културно социјалниот простор Јадро.
8. Дадена е донација на Правен факултет „ Јустинијан Први“- Скопје при Универзитет Св. Кирил и Методиј при УКИМ – Скопје, донација од финансиски средства наменети за реновирање на студентските простории на факултетот.
9. Дадена е донација на Општинското средно училиште Јован Калаузи – Битола, донација на финансиски средства наменети за реновирање на тоалетите во училиштето.
10. Дадена е донација на Средно општинско училиште „ Коле Нехтенин “, донација на финансиски средства наменети за набавка на телевизор во училиштето за потребите на учениците.
11. Дадена е донација на Театарот за деца и младинци полиса за колективно осигурување на вработени од последица на несреќен случај – незгода.
12. Дадена е донација Основно училиште Стив Наумов – Битола, донација на ласерски печатач за потребите на наставата во училиштето.
13. Дадена е донација на Музејот за современа уметност во Скопје, донација на полиса за осигурување на уметнички дела за реализирање на изложба.

Информатичка надградба

Проширувања и унапредувања на информациониот систем

Во текот на изминатата година беше направена анализа на процесот на обработка на полиси кои се изработени од брокерите, фактурирањето кон нив и обработката на фактурите од брокери. Врз основ на таа анализа, беше изработено од страна на Секторот за информатика предлог решение за развој на модул за брокери. Овој модул е планиран да биде имплементиран до крај на првиот квартал од 2020 година. Со модулот ќе се оптимизира работењето на Друштвото поврзано со брокерите, како во поглед на точноста, така и во поглед на навременото обработување на податоците кои се поврзани со брокерите.

Проширувања и унапредувања на информациониот систем во доменот на управување со човечки ресурси

Во известителната година беа имплементирани и пуштени во работа следните унапредувања на информациониот систем во доменот на управување со човечки ресурси:

- Достава на исплатни ливчиња за плата во електронска форма до вработените.
- Поднесување и одобрување на барања за користење на годишен одмор во електронска форма

Исто така, во овој период отпочна имплементацијата на модул за евалуација на вработените кој се планира да заврши во првиот квартал на 2020 година.

За новите функционалности од доменот на управување со човечките ресурси обезбедни се сите потребни безбедносни механизми, како од аспект на заштита на приватноста на вработениот, така и од аспект на владеењето со податоците. Со овие функционалности се обезбедува подобра интерна комуникација, брзо и навремено добивање на информациите за вработениот и за секторот за човечки ресурси.

Автоматска обработка на влезни фактури за здравствено осигурување

Во тек на вториот квартал од известителната година поради зголемен обем на побарувања за надомест по основ на здравствено осигурување Секторот за информатика заедно со Секторот за Ликвидација и процена на штети работеше на изнаоѓање начин за автоматска обработка на барањата за надомест на штета.

За доказ на концептот (proof of concept) за автоматска обработка на штети беа избрани побарувањата по основа на здравствено осигурување и тоа од приватната болница Ацибадем Систина. Беше избран софтверот ThereFore (<https://www.therefore.net/aboutus/>) кој е дел од портфолиото на Canon познатиот производител на принтери, видео опрема и фотоапарати. Причината за тоа беше што се работи за комерцијален софтвер (off the shelf) кој ги има и двете важни компоненти: препознавање на документи (OCR) и процесирање на документи со автоматизиран процес. Друга важна карактеристика на овој софтвер е што овозможува брзо и лесно воведување на нови процеси за автоматизација и нивно модифицирање без програмерска интервенција.

Процесот се одвива на следниот начин:

- Здравствената институција (ПЗУ) испраќа во криптирана форма документи за надомест по основ на здравствено осигурување на сервер во Еуролинк;
- Автоматизиран процес ги превзема документите, ги декриптира, ги исчитува потребните податоци од документите;
- Документите се складираат во електронска архива достапни само за овластени лица за пребарување и прегледување на документите; и
- Податоците се запишуваат во централниот систем на Друштвото и автоматски се отвара оштетно побарување.

Мобилни услуги за клиентите

Секторот за информатика во овој период го предводеше проектот за набавка и имплементација на online купување на полиси за здравствено осигурување. Развојот и имплементацијата на модулот за здравствено осигурување беше завршено во третиот квартал. Со оваа апликација покрај патничкото и домаќинското осигурување кои се достапни за онлајн купување повеќе години, овозможено е поднесување на апликација (прашалник) за здравствено осигурување и купување на полиса за здравствено осигурување. Одобрувањето на поднесеното барање се одвива по однапред зададени правила, при што доколку критериумите за одобрување на барањето не се комплетно исполнети, апликацијата се испраќа на одобрување од страна на Секторот за Осигурување и Реосигурување. Доколку апликација е одобрена, купувачот добива известување да го продолжи процесот на купување на полисата.

Управување со добавувачи на ИТ услуги

Управувањето со ИТ добавувачи е континуиран процес кој се одвива во Секторот за информатика со цел услугите што се испорачуваат од страна на добавувачите да ги задоволат квалитетот и обемот што се утврдени со договорите за одржување. Кај добавувачот Ултра Доо кој е производител на централниот систем на Друштвото е забележано дека бројот на нови барања го надминува капацитетот што добавувачот го користи, поради што тие не се извршуваат во очекуваните рокови. Барањата за проширувања и нови модули што Друштвото ги бара произлегуваат од зголемувањето на обемот на работа, проширување на услугите, воведување на модерни техники за менаџмент и управување, како и автоматизација и дигитализација на процеси.

Покрај новите барања забележено е заостаток во разрешување на грешки во функционирањето на апликативниот софтвер (багови).

АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКИОТ РЕЗУЛТАТ

Нето приходи од премија

Во 2019 година Друштвото оствари бруто полисирана премија од 1.013.068 илјади денари што е за 54.892 илјади денари понизок обем од остварениот во 2018 година, со што реализираше пад од 5%.

Во услови на обем на предадена премија во реосигурување во висина од ц. - 140.107 илјади денари (намален за 70.230 илјади денари во однос на 2018 година, пад од 33%), како и намалување на приходите по основ на промена во резервите за преносни премии во нето износ од -8.393 илјади денари (промена на резервата по основ на преносна премија од 13.460 илјади денари и во делот за реосигурување од -21.853 илјади денари), која е двојно пониска од минатогодишната, заработена е нето премија во износ од 864.568 илјади денари што е за 3% над остварената во 2018 година (840.763 илјади денари).

<i>(во 000 денари)</i>	2019	2018	% на пораст
Бруто полисирана премија	1.013.068	1.067.960	-5%
Бруто полисирана премија предадена во соосигурување		-	
Промена во резерва за преносна премија од осигурување	13.460	-80.640	-117%
Пренесена премија на реосигурителите	-140.107	-210.337	-33%
Промена во резерва на преносна премија за реосигурување	-21.853	63.780	-134%
Нето приходи од премија	864.568	840.763	3%

Приходи од вложувања

Во известителната година Друштвото реализираше приходи по основ на вложувања во износ од 42.460 илјади денари, кои се за 61% над остварените во 2018 година (2018: 26.345 илјади денари).

Повисоката реализација на приходите од вложувања во однос на минатата година, пред сè, се должи на реализираните капитални добивки од продажба на удели од непаричните (акциски и обврзнички) инвестициски фондови каде Друштвото ги зголемуваше вложувањата во изминатиот неколкугодишен период. Исто така, Друштвото реализираше приходи и по основ на продажба (реализирани добивки) од

продажба на сопственички инструменти (акции), како и од продажба на други хартии од вредност класифицирани како расположливи за тргување.

Имено, почнувајќи од третиот квартал од 2019 година, Друштвото, за прв пат, реализираше и инвестициско портфолио со странски хартии од вредност, и тоа чиј издавач е земја или странски правен субјект од земја членка на Европската унија или ОЕЦД,. Портфолиото е составено од хартии од вредност, класифицирани како чувани за тргување (HFT), и тоа: акции, удели во инвестициски фондови, а во најголем дел се состои од ETF¹ - индексни фондови, диверзифицирани валутно, географски и секторски. Во рамки на ова портфолио, заклучно до крајот на годината, Друштвото евидентираше и нереализирана добивка од сведување на објективна вредност на хартиите од вредност во висина од ц. 4,3 милиони денари.

Додека, приходите од камати на депозити во висина од 13.576 илјади денари бележат пониската реализација во однос на минатата година од -4% (2018: 14.184 илјади денари). Ова во најголем дел се должи на континуираниот пад на каматните стапки, како на банкарските депозити, така и на хартиите од вредност, кој тренд започна кон крајот на 2013 година и продолжи и во 2019 година, и тоа со засилено темпо, особено после издавањето на шестата Еврообврзница од страна на државата во јануари 2018 година, по историски најниска каматна стапка од 2,75% на годишна основа. Пондерираната каматна стапка на примени денарски депозити без валутна клаузула, од нивото од 1,96% забележано во декември 2018 година, заклучно со декември 2019 година се спушти на ниво од 1,71%. Истовремено, за прв пат по подолг период следеа и надолни корекции на каматната стапка на благајничките записи и тоа три пати во текот на 2018 година, која секојпат се намалуваше за по 0,25 п.п., за да на крајот на годината се спушти на 2,5% на годишно ниво, а веќе во март 2019 година НБРМ изврши дополнителна корекција на основната каматна стапка за дополнителни 0,25 процентни поени, односно од 2,50% на 2,25%, која остана на тоа ниво до крајот на годината. Веќе во јануари 2020 година, следеше уште една надолна корекција за 0,25 п.п. со што истата е на историски најниско ниво од 2%.

Па така, во линија на овие движења, просечната пондерирана каматна стапка по која средствата на Друштвото беа пласирани во банкарски депозити, која на крајот на 2014 година изнесуваше 4,85%, постепено се намалуваше (крај на 2015 година

---

¹ Exchange-traded fund (ETF) – „индексни фондови“ претставува збирка на хартии од вредност која следи некој основен индекс. Најпознатиот пример е SPDR S&P 500 ETF (SPY), кој го следи индексот S&P 500. ETF-ите можат да содржат многу видови на инвестиции, вклучително акции, добра, обврзници или мешавина од типови инвестиции. ETF-ите се тргувани хартии од вредност, кои имаат определена вредност и се лесно достапни за купување или продавање.

3,34%; крај на 2016 година 3,15%; крај на 2017 година 2,77%; крај на 2018 година 2,74%) за да на крајот од 2019 година изнесува 2,68%.

Токму во овој контекст на континуирано присутно **економско опкружување на ниски каматни стапки**, во изминатиов период од најмалку две години, Друштвото својата инвестициска стратегија сè повеќе ја прилагодуваше во смисла на изнаоѓање на алтернативни инструменти, различни од „вообичаените и конзервативни“ банкарски депозити и државни хартии од вредност, а кои се секако поризични, но кои би можеле да донесат повисок принос споредбено со просечниот принос од околу 2% на годишно ниво, кои овие „традиционални“ инструменти во моментот можат да го донесат.

Па така, Друштвото уште од април 2015 година наваму, започна да вложува средства во непарични² инвестициски фондови (согласно пет одлуки за вложувања во ваков тип на инвестициски фондови од страна на Надзорниот одбор, од 2015, 2016, 2017, 2018 и 2019 година), а кои претставуваат алтернативен инструмент за вложување на домашниот финансиски пазар, а со кои Друштвото индиректно се изложува на глобалниот финансиски пазар. Ова со оглед дека овие „непарични“ инвестициски фондови се претежно акциски или обврзнички, диверзифицирани валутно, секторски и географски, но секако поризични, како и помалку или повеќе волатилни. Токму поради оваа нивна диверзификација и поголем степен на ризик тие носат приноси далеку повисоки од целосно кеш базираните инвестициски фондови, кои пак во моментот носат принос од 1,4 до 1,7%, а кој е веќе на нивото на пондерираната каматна стапка на банкарските депозити (од 1,71%).

Друштвото и во 2019 година, со цел зголемување на профитабилноста на инвестициите, дополнително ги зголеми вложувањата во отворените инвестициски фондови. Притоа, Друштвото од продажба на удели во инвестициски фондови (класифицирани како раположливи за продажба), како и на други хартии од вредност класифицирани како расположливи за тргување, реализираше капитални добивки во висина од 11.418 илјади денари. Кога на истите ќе се додаде и капиталната добивка од продажбата на акциите на Друштвото од Македонска берза (остварена во висина од 3.580 илјади денари), Друштвото реализираше вкупни капитални добивки во висина од 14.281 илјади денари, што е за 250% (или за 10.717 илјади денари) повеќе од минатата година (2018:4.281 илјади денари).

---

² инвестициски фондови кои не се целосно кеш базирани, односно каде учеството на депозитите во нивното портфолио е под 50%.

Исто така, во четвртиот квартал од 2018 година, Друштвото за прв пат вложи во подолгорочни државни хартии од вредност, односно купи 15 и 30-годишна обврзница по купонски каматни стапки од 3,40%, односно 4,50%, а со истата пракса продолжи и во наредниот период, преку зголемување на учеството на овие државни хартии од вредност, со цел одржување на пондерираната каматна стапка на портфолиото на Друштвото во овој инструмент (ДХВ) над 3%. Во текот на 2019 година, Друштвото купи 7 нови 15 и 30 годишни државни обврзници во вкупна вредност од 145.720 илјади денари, со што пондерираната каматна стапка на целокупното портфолио на ДХВ се позиционираше во висина од 3,6% на годишно ниво. Притоа, Друштвото реализираше приходи по основ на камати од државни записи и државни обврзници во висина од 6.149 илјади денари, за 47% повисоки од минатата година (2018: 4.178 илјади денари).

Приходи од вложувања (во 000 денари)	2019	2018	% на промена 2019/2018
Приходи од камати од државни записи и државни обврзници	6.149	4.178	47%
Приходи од камати од орочени депозити во банки	13.576	14.184	-4%
Приходи од камати од тековни сметки во банки		0	
Приходи од камати од гарантен фонд	395	457	-14%
Приходи од камати по дадени заеми	0	40	-100%
Приходи од дивиденди	1.239	1.149	8%
Приходи од курсни разлики на харти од вредност чувани до достасаност	642	17	3676%
Приходи од амортизација на дисконт на државни обврзници	1.142	2.039	-44%
Нереализирани добивки од сведување на објективна вредност на ХВ	4.319		
Реализирани добивки од продажба на вложувања (инвестициски фондови) и останати приходи	14.998	4.281	250%
Вкупни приходи од вложувања	42.460	26.345	61%

Останати осигурително технички приходи

Во 2019 година, остварен е обем на провизии и надомести од 20.730 илјади денари, кој е за 17% под остварениот обем на приходи во 2018 година (24.890 илјади денари).

Намалување на обемот на приходи се должи поради намалени провизии за реосигурување (пад од 19%, односно за 3.415 илјади денари), како и на останатите приходи во оваа категорија (а кои беа повисоки од вообичаено поради некои настандардни приходи минатата година, како на пример пресуда, приход од штета и сл.). Приходите од реализирани регресни побарувања од Гарантниот Фонд се за 12%%

под остварените во претходната година (намалени за 463 илјади денари). Надоместокот од ГФ за обработка на штети е речиси на исто ниво од минатата година, односно е намален за 55 илјади денари.

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Провизии од реосигурување	14.898	18.313	-19%
Надомест од ГФ за обработка на штети	428	483	-12%
Приходи од ГФ од реализирани регресни побарувања	3.426	3.889	-12%
Приходи за обработка на штети- услужни штети	1.117	760	47%
Останато	861	1.445	-40%
Нето приходи од надомести и провизии	20.730	24.890	-17%

Останати приходи

Во 2019 година останатите приходи на Друштвото изнесуваат 5.955 илјади денари и се за 13% над остварените во 2018 година. Во овие рамки, благо нагорно движење имаат приходите од камати и судски трошоци (со пораст од 12%, односно промена за 257 илјади денари), додека приходите од позитивни курсни разлики, приходи од минати години и сл. се поголеми за 13% во однос на минатата година.

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Приходи од камати и судски трошоци од наплатени побарувања по судски пат	2.423	2.166	12%
Останати приходи-поз. курсни разлики. приходи од минати години и слично	3.532	3.118	13%
Вкупно останати приходи	5.955	5.284	13%

Штети

Во 2019 година ликвидирани се штети во износ од 387.659 илјади денари што е за 9% над остварените во претходната година. Во исто време, учеството на истите во бруто полисираната премија изнесува сса 38%, што е за 5 процентни поени над оствареното учество во 2018 година (33%).

Друштвото искажа и зголемени трошоци по основ на бруто резервации на штети во износ од 37.439 илјади денари (2018: 31.472 илјади денари), од кои за настанати непријавени штети – IBNR, Друштвото ја зголеми резервацијата за 37,4 милиони

денари, додека за настанатите пријавени штети - RBNS, резервацијата ја намали за 7 илјади денари.

Што се однесува до приходите по основ на регреси за штети во 2019 година, истите се остварени во износ од 7.874 илјади денари, односно за 22% над остварените во 2018 година.

Имајќи го во предвид учеството на реосигурувачот во ликвидираниите и резервираните штети, нето настанатите штети изнесуваат 410.163 денари и се за 9% над реализираните во 2018 година (375.636 илјади денари).

По сите основи, нето настанатите штети во 2019 година учествуваат со 40% во бруто полисираната премија од осигурување (2018: 35%), додека во нето заработената премија учествуваат со 47% (2018: 45%).

Настанати штети и користи

(во 000 денари)

	Бруто			Учество на реосигурувачи			Нето		
	2019	2018	% на промена	2019	2018	% на промена	2019	2018	% на промена
Настанати, исплатени штети во тековната година	387.659	355.795	9%	11.109	14.899	-25%	376.550	340.896	10%
Промени во резервите за пријавени, неисплатени штети - RBNS	-7	47.013	-100%	-3.962	-11.221	-65%	3.955	58.234	-93%
Промени во резервите за настанати, непријавени штети - IBNR	37.446	-15.541	-341%	-86	1.522	-106%	37.532	-17.064	-320%
Приходи од регресни побарувања	-7.874	-6.430	22%				-7.874	-6.430	22%
Вкупно	417.224	380.837	10%	7.061	5.200	36%	410.164	375.636	9%

Трошоци за бонуси и попусти

Вкупните трошоци за бонуси и попусти во известителниот период изнесуваат 37.544 илјади денари и се за 2.738 илјади денари повисоки во однос на реализираните во истиот период од 2018 година или за 8%.

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Трошоци за бонуси	7.025	6.217	13%
Трошоци за попусти	30.519	28.589	7%
- каско	5.556	7.224	-23%
- имотни осигурувања	13.737	13.171	4%
- општа одговорност	7.307	4.345	68%
- останато	3.919	3.849	2%
Трошоци за бонуси и попусти	37.544	34.806	8%

Трошоци за спроведување на осигурувањето

Вкупните трошоци за спроведување на осигурувањето на Друштвото во 2019 година изнесуваат 425.063 илјади денари и се за 11% над остварените во претходната година.

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Трошоци за стекнување	192.779	168.023	15%
Административни трошоци	232.284	213.473	9%
Нето трошоци за спроведување на осигурување	425.063	381.496	11%

Околу 55% од нето трошоците за спроведување на осигурувањето во 2019 година во износ од 232.284 илјади денари се однесуваат на административните трошоци на Друштвото (2018: 213.473 илјади денари, односно 56% од нето трошоците за спроведување на осигурувањето).

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Трошоци за вработените	63.640	59.535	7%
- плати администрација	57.180	56.342	1%
- останати трошоци за вработени	6.460	3.192	102%
Закупнина	29.720	28.828	3%
Закупнина за средства за работа	550	626	-12%
Трошоци за надоместоци на членови на органи на управување	42.284	34.529	22%
Телефонски трошоци	8.953	6.769	32%
Спонзорства и репрезентација	13.967	12.493	12%
Амортизација на материјални средства	5.984	7.957	-25%
Трошоци за услуги од физички лица	12.487	12.405	1%
Надомест за користење на сопствено возило	7.074	6.727	5%
Комунални услуги	3.859	3.587	8%
Трошоци за обезбедување	3.322	3.324	0%
Банкарски услуги	4.252	3.644	17%
Канцелариски материјали	1.839	2.263	-19%
Останати административни трошоци	34.353	30.786	12%
Административни трошоци	232,284	213,473	9%

Трошоци за стекнување во 2019 година изнесуваат 192.779 илјади денари (2018: 168.023 илјади денари). Истите учествуваат со 45% во вкупните нето трошоци за спроведување на осигурување (2018: 44%) и се за 15% над остварените во 2018 година.

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена	структура 2019	структура 2018
Провизија	62.660	61.446	2%	33%	37%
Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	92.388	86.336	7%	48%	51%
Останати трошоци за стекнување	20.520	23.878	-14%	11%	14%
Промена во одложените трошоци за стекнување	17.211	-3.638	-573%	9%	-2%
Нето трошоци за спроведување на осигурување	192.779	168.022	15%	100%	100%

Во рамки на истите, трошоците за провизија за надворешните дистрибутивни канали учествуваат со 33% во вкупните трошоци за стекнување, односно 14,7% во нето трошоците за спроведување на осигурувањето и изнесуваат 62.660 илјади денари (2018: 61.446 илјади денари), со што е реализиран пораст од 2% во однос на 2018 година.

Останати трошоци за стекнување (плати на продажната мрежа, трошоци за печатење на полиси, реклама и надворешна репрезентација), на нето основа, изнесуваат 112.908 илјади денари (2018: 110.214 илјади денари) и бележат пораст од 2,4% во однос на претходната година.

Во текот на 2019 година, Агенцијата за супервизија на осигурување донесе Правилник за изменување и дополнување на правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување, објавен во Службен весник на Република Северна Македонија на 16 август 2019 (бр. 170/2019). Согласно оваа подзаконска регулатива, друштвата за осигурување кои применуваат сметководствени политики на признавање, последователно мерење и обелоденување на трошоците за стекнување кои се разликуваат од барањата содржани во Прилог 3 Упатство за пополнување на финансиските извештаи од овој правилник се должни да обезбедат идна примена на променети сметководствени политики најдоцна со состојбата на одложените трошоци за стекнување на 01.01.2021 година.

Врз основа на споменатиот правилник, Друштвото изврши пресметка на одложените трошоци за стекнување на 31.12.2019 година и ги процени ефектите од

целосна примена на барањата на правилникот во однос на признавањето на одложени трошоци за стекнување во апроксимативен износ од 40.000 илјади денари. Со состојба на 31 декември 2019 година, Друштвото изврши делумно прилагодување кон Упатството за примена на контниот план за друштвата за осигурување и реосигурување (Службен весник на РСМ 170/2019) во однос на пресметката на одложените трошоци за стекнување.

Имено, во пресметката на **одложените трошоци за стекнување** со состојба на 31.12.2019, Друштвото ги елиминираше од пресметката следните трошоци кои беа земени предвид во досегашните пресметки пред 2019 година:

- Трошоци за наем – физички лица
- Трошоци за режија и одржување на деловен простор
- Трошоци за членство во НБО и АСО
- Трошоци за маркетинг, надворешна репрезентација и спонзорства
- Трошоци за противпожарен придонес и безбедност во сообраќајот

Врз основа на делумното прилагодување извршено под споменатиот датум, Друштвото евидентираше негативно движење (трошок) во Билансот на успех за годината што завршува на 31.12.2019 во износ од 17.211 илјади денари (2018: приход од 3.638 илјади денари). Според планот на Друштвото, преостанатото прилагодување ќе биде спроведено во финансиските извештаи на Друштвото за 2020 година најдоцна до 01.01.2021 година, кога се очекува Друштвото да биде во потполност усогласено со одредбите на Упатството за примена на контниот план за друштвата за осигурување и реосигурување.

Трошоци за органите на управување

Во рамки на административните трошоци, Друштвото во 2019 година искажа трошоци за органите за управување во вкупен износ од 77.688 илјади денари, од кои трошоци за членовите на Надзорен одбор се во износ од 50.600 илјади денари, додека трошоци за Управниот одбор се во износ од 27.088 денари. Истите по видови на трошоци се прикажани во следната табела:

	(износ во денари)	
	2019	2018
Трошоци за членови на Надзорен одбор	50.600.244	42.485.096
- надоместок за работа на НО	19.604.767	17.063.064
- останати надоместоци	8.122.283	7.656.077

здравствено осигурување	358.357	198.178
животно осигурување	735.793	273.299
менаџерско осигурување	7.028.133	7.184.600
- останати трошоци (вкл. репрезентација)	22.873.194	17.765.955
Трошоци за членови на Управен одбор	27.088.245	20.703.503
- плати и надоместоци од плати	17.304.240	15.747.888
- останати надоместоци	4.861.605	3.556.392
здравствено осигурување	444.708	351.462
животно осигурување	276.700	273.311
менаџерско осигурување	4.140.197	2.931.619
- останати трошоци (вкл. репрезентација)	4.922.400	1.399.223
Вкупно трошоци за органи за управување	77.688.489	63.188.599

Останати осигурително технички трошоци

Во 2019 година, за останати осигурителни технички трошоци Друштвото издвои износ од 32.844 илјади денари, што претставува пад од 9% во однос на минатата година.

	2019	2018	% на промена
Трошоци за исплата штети од ГФ по НН возила	12.215.162	13.751.172	-11%
Противпожарен придонес	4.578.286	6.415.049	-29%
Надомест за здравствено осигурување	4.109.772	4.102.660	0%
Надомест за Агенција за супревизија на осигурување	7.235.747	6.764.762	7%
Трошоци за Национално биро за осигурување	3.247.958	3.533.045	-8%
Судски трошоци за регресни постапки од НБО	1.145.124	1.344.767	-15%
Останати трошоци	311.723	358.491	-13%
	32.843.772	36.269.946	-9%

Вредносно усогласување на побарувања од премија

Вкупното вредносно усогласување на побарувања од премија во 2019 година изнесува 6.681 илјади денари, што е за 119% над реализираното во 2018 година (2018: 3.050 илјади денари).

Вредносно усогласување на побарувања по основ на премија

	2019	2018	% на промена
Исправка на вредноста на побарувања од осигуреници	4.993.766	-10.696.204	-147%
Наплатено отпишано побарување	0	0	
Траен отпис на побарувања од осигуреници	1.687.676	13.746.629	-88%
	6.681.442	3.050.425	119%

Друштвото изврши исправка на вредноста на побарувањата по основ неплатена премија по кој основ искажа трошоци во износ од 6.681 илјади денари (во 2018 година Друштвото искажа трошоци од 3.050 илјади денари).

На крајот на деловната година извршен е траен отпис за сите побарувања во вкупен износ од 1.746 илјади денари (2018: 14.250 илјади денари), што е за 88% под вредноста на отпишаните побарувања во претходната година. Најголем дел (1.688 илјади денари) од вкупниот отпис се однесуваа за ненаплатена премија од осигурување на субјекти - правни лица со затворена стечајна постапка, како и избришани и неактивни субјекти во Централниот регистер на Македонија. Останатите 58 илјади денари се по други основи на побарувања (регреси и сл.).

Останати расходи вклучувајќи и вредносно усогласување

Во рамки на категоријата останати расходи, вклучувајќи и вредносни усогласувања во износ од 2.945 илјади денари, околу 64% (1.885 илјади денари) се однесува на исправка на вредноста на останати побарувања од непосредни работи (2018: 3.284 илјади денари), додека за останати финансиски расходи се искажани трошоци во износ од 1,002 илјади денари (2018: 891 илјади денари).

Останати расходи, вклучувајќи и вредносни усогласувања

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Исправка на вредноста на останати побарувања од непосредни работи	1.885	3.284	-43%
Траен отпис на останати побарувања на побарувања од непосредни работи	58	503	-88%
Останати финансиски расходи	1.002	891	12%
	2.945	4.678	-37%

Добивка

Јасно дефинираните стратешки цели на Друштвото, континуираното следење и анализа на состојбите на пазарот и соодветно реагирање на настанатите промени преку адаптирање на понудата и воспоставените процедури за работа, стручноста при управување со ризиците од работењето и инвестициите, резултираа со добивка пред одданочување на Друштвото за 2019 година во износ од 10.475 илјади денари (2018: 55.085 илјади денари), односно 1.960 илјади денари по одданочување на истата (2018: 42.738 илјади денари).

Сеопфатната добивка на Друштвото која произлегува со додавање/намалување на добивката од повторното мерење на финансиските средства расположливи за продажба во износ од 3.534 илјади денари за 2019 година изнесува 5.493 илјади денари.

АНАЛИЗА НА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

Вкупната актива на Друштвото на 31.12.2019 година изнесува 1.499.545 илјади денари и забележува пораст од ц. 1% во однос на претходната година (2018: 1.483.723 илјади денари) (Прилог 2).

Вложувања

Вкупните вложувања на Друштвото на 31.12.2019 година изнесуваат 988.738 илјади денари што е за 12% над нивото од 2018 година кога изнесуваа 883.199 илјади денари. Од тоа, 16.846 илјади денари (2018: 17.923 илјади денари) претставуваат средства вложени во Гарантниот фонд на Националното Биро, додека останатите финансиски вложувања изнесуваат 971.892 илјади денари.

Во 2019 година Друштвото го зголеми инвестициското портфолио за 12% или во апсолутен износ за 106.615 илјади денари, што во најголем дел, е резултат на посветеноста на Друштвото за зголемување на наплатата на премија, намалување на доспеаните, ненаплатени побарувања по сите основи и ефикасната инвестициона политика.

Во рамки на инвестициското портфолио, средства во износ 447.998 илјади денари се пласирани во банкарски депозити (за -16% пониски во однос на 2018), 256.872 илјади денари во должнички хартии од вредност чувани до доспевање (46% пораст во однос на 2018) и 179.156 илјади денари финансиски вложувања расположиви за продажба (13% повеќе во однос на 2018).

	2019	2018	% на промена	структура во %	
				2018	2017
Финансиски вложувања кои се чуваат до доспевање	256.872	175.428	46%	26	20
- должнички хартии од вредност со рок на доспевање до една година	2.293	61.435	-96%		
- должнички хартии од вредност со рок на доспевање над една година	254.579	113.993	123%		
Финансиски вложувања расположиви за продажба	179.156	159.148	13%	18	18
- акции, удели и останати сопственички инструменти	16.725	22.506	-26%		
- акции и удели во инвестициски фондови	162.431	136.642	19%		
Финансиски вложувања за тргување	87.865			9	0
Депозити, заеми и останати пласмани	447.998	530.700	-16%	46	61
	971.891	865.276	12%	100	100

Во 2019 година, Друштвото ја промени структурата на инвестициското портфолио со вклучување и на финансиски вложување класифицирани како хартии од вредност чувани за тргување, за прв пат, и тоа во висина од 87.865 илјади денари.

Имено, како резултат на континуираното економско окружување на ниски каматни стапки, Друштвото ја прилагоди инвестициската стратегија, со вклучување и на „нетрадиционални“ инструменти, различни од „традиционалните“ банкарски депозити и државни хартии од вредност, кои иако се поризични и генерално со волатилни приноси можат да донесат повисоки приноси од 2% на годишно ниво (колку што во изминатиот период од две години просечно изнесуваше пондерираната каматна стапка на банкарски депозити без валутна клаузула).

Инвестиционата политика, а во тие рамки изборот на пласманите по видови и обемот на истите, е целосно усогласна со законските одредби за видовите на вложувањата кои ги покриваат средствата за технички резерви и ограничувањата по однос на истите. Воедно, инвестициското портфолио обезбедува заштита од изложеност на валутен и каматен ризик, а пак распореденоста по рочност, максимална можна заштита од ликвидносен ризик.

Па така, имајќи ги предвид законските ограничувања за вложување на средствата кои ги покриваат техничките резерви, а поради искористување на лимитите за вложување во „нетрадиционалните“ инструменти (удели во отворени инвестициски фондови во РСМ), Друштвото во 2019 година согледа потреба од искористување и на предвидениот законски простор (лимит) за странски вложувања, и тоа во хартии од вредност чиј издавач е земја или странски правен субјект од земја членка на Европската унија или ОЕЦД.

Имено, во член 89 став 1 точка 1 од Законот за супервизија на осигурувањето е уредено дека најмногу 20% од средствата кои ги покриваат техничките резерви можат да се вложат во инструменти на странски издавач надвор од Република Македонија. Додека, дозволените вложувања во странство се пропишани во член 88 став 1 точки 11, 12, 13 и 14, а тоа се следниве:

Видови дозволени вложувања	Дозволен % од ВТР
Долгорочни обврзници и други долгорочни хартии од вредност чиј издавач е земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД	20%
Долгорочни обврзници и други долгорочни хартии од вредност чиј издавач е странски правен субјект од земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД	
Акции чиј издавач е странско акционерско друштво со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во земјите членки на ЕУ или земјите членки на ОЕЦД	
Удели на инвестициски фондови со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД	

По спроведените анализи за приносите на овие видови вложувања, а особено имајќи предвид дека Друштвото преку купувањето на удели во претежно акциски/обврзничките инвестициски фондови посредно веќе беше изложено на глобалниот пазар и финансиски текови, досегашното (неколкугодишно) искуство укажува на фактот дека на долг рок овие вложувања, иако поризични и волатилни од депозитите, можат да донесат приноси во распон од 4 до 30% на годишно ниво.

Па така, по одобрување од страна на Надзорниот одбор на Друштвото за вложување на средства во хартии од вредност, чиј издавач е земја или странски правен субјект од земја членка на Европска унија или ОЕЦД, во висина од 100.000 илјади денари, Друштвото кон крајот на третиот квартал започна да ги реализира ваквите вложувања.

Состојбата на инвестициското портфолио на Друштвото на 31.12.2019 година, споредена со состојбата на истото на 31.12.2018 година е следнава:

(во 000 денари)

	Дозволен % од ВТР	состојба на 31.12.2018	% структура	состојба на 31.12.2019	% структура	апсолутна разлика 2019- 2018	% разлика 2019/2018
Вкупно инвестициско портфолио (PCM)		865.276	100%	884.026	91%	18.750	2%
Депозити во банки ко имаат дозвола издадена од НБРМ	60%	530.700	61%	447.998	46%	-82.702	-16%
Обврзници и други должнички хартии од вредност издадени или за кои гарантира Република Македонија на домашниот пазар	80%	175.428	20%	256.872	26%	81.443	46%
Акции со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ	25%	22.506	3%	16.725	2%	-5.781	-26%
Удели и акции на инвестициски фондови кои се регистрирани во РМ	20%	136.642	16%	162.431	17%	25.790	19%
Удели во непарични ИФ		95.642	11%	131.431	14%	35.789	37%
Удели во парични ИФ		41.000	5%	31.000	3%	-10.000	-24%
Видови инвестициско портфолио (ЕУ+ОЕЦД)		0%	0%	87.866	9%	87.866	
Долгорочни обврзници и други долгорочни хартии од вредност чиј издавач е земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД				0	0%	0	
Акции чиј издавач е странско акционерско друштво со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во земјите членки на ЕУ или земјите членки на ОЕЦД	20%			11.940	1%	11.940	
Удели на инвестициски фондови со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД				75.926	8%	75.926	
ВКУПНО ИНВЕСТИЦИСКО ПОРТФОЛИО (PCM+странство (ЕУ+ОЕЦД))		865.276	100%	971.892	100%	106.616	12%

Со реализација на вложувањата во странство во висина од 87.886 илјади денари (вреднувани според објективна вредност на 31.12.2019 година), Друштвото ја промени структурата на инвестициско портфолио од 100% вложувања во инструменти во Република северна Македонија, на 91% наспроти 9% вложувања во странство (во

земји од ЕУ и ОЕЦД). Во структурата на странското портфолио претежно учествуваат уделите купени во индексни фондови (и тоа 13 различни ETF-и), кои заедно со уделите од еден отворен инвестициски фонд изнесуваат 75.926 илјади денари што претставува 8% од вкупното инвестициско портфолио, а 1% е вложен и во акции на деловни субјекти од овие земји во висина од 11.940 илјади денари.

Најголем пад, мерен во апсолутен износ во инвестициското портфолио, Друштвото бележи кај инструментот - банкарски депозити (намалување на портфолиото за 82.702 илјади денари или за -16%), потоа во паричните инвестициски фондови во висина од 10.000 илјади денари (или за -24%), а на крајот и во инструментот акции котирали на домашната берза, намалени за 5.781 илјади денари или за 26%. Последново као резултат на продажба на едно вложување од ова портфолио, и тоа акции од Македонска берза (купени по вкупна цена од 6.912 илјади денари, а продадени по вкупна цена од 9.106 илјади денари), при што Друштвото реализира капитална добивка во висина од 3.580 илјади денари. Вредноста пак на останатите акции, со состојба на 31.12.2019, од ова портфолио во однос на нивната вредност на 31.12.2018 е зголемена за 1.130 илјади денари.

Бруто технички резерви по основ на реосигурување

На 31.12.2019 година, уделот на реосигурувањето во бруто техничките резерви изнесува 92.005 илјади денари, што е за 22% под нивото од претходната година. Од тие, 75.676 илјади денари се по основ бруто резерва на преносна премија од реосигурување и 16.329 илјади денари се по основ учество на реосигурувачите во бруто резерви за штети.

Удел на реосигурување во бруто технички резерви

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Бруто резерви за преносна премија			
Состојба на 01 јануари	97.530	33.750	189%
Движење на преносна премија	-21.854	63.780	-134%
Состојба на 31 декември	75.676	97.530	-22%
Бруто резерви за штети			
Состојба на 01 јануари	20.378	30.077	-32%
Движење на бруто резервите за штети	-4.049	-9.699	-58%

Состојба на 31 декември	16.329	20.378	-20%
Дел за реосигурување во бруто технички резерви	92.005	117.908	-22%

Побарувања

Вкупните побарувања на Друштвото на 31.12.2019 година изнесуваат 265.054 илјади денари и се за 15 под остварените во 2018 година. Од нив, 95% се побарувања од осигуреници и истите изнесуваат 251.167 илјади денари, кои се за 15% под остварените во 2018 година. Намалување се забележува кај побарувањата од непосредни работи на осигурување (-23%), а зголемување кај побарувањата за финансиски вложувања и кај останатите побарувања (27%).

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена	% структура	
				2019	2018
Побарувања од осигуреници	334.351	373.771	-11%	126%	120%
Исправка на вредност на побарувања од осигуреници	-83.184	-78.191	6%	-31%	-25%
	251.167	295.580	-15%	95%	95%
Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	39.223	40.073	-2%	15%	13%
Исправка на вредност на останати побарувања од непосредни работи на осигурување	-32.153	-30.842	4%	-12%	-10%
	7.070	9.231	-23%	3%	3%
Побарувања за финансиски вложувања	4.613	3.457	33%	2%	1%
Останати побарувања	3.536	2.685	32%	1%	1%
Исправка на вредност на останати побарувања	-1.332	-759	75%	-1%	0%
	6.817	5.383	27%	3%	2%
Вкупни побарувања	265.054	310.195	-15%	100%	100%

Останати средства

На 31.12.2019 година Друштвото располага со 24.282 илјади денари останати средства, што е за 19% помалку во однос на 2018 година. Од тие, 9.428 илјади денари се материјални средства, а 14.854 илјади денари се парични средства и останати парични еквиваленти.

Од материјалните средства, износ од 8.592 илјади денари, односно 91% е опрема, додека 836 илјади денари останати материјални средства .

Паричните средства и паричните еквиваленти на крајот на известителната година изнесуваат 14.855 илјади денари и се за 15% пониски во однос на состојбата на 31.12.2018 година.

Парични средства и парични еквиваленти (во 000 денари)	2019	2018
Парични средства во банка	14.674	17.088
Благајна	181	326
Останати парични сретства	-	-
Состојба на 31 декември	14.855	17.414

Активни временски разграничувања

Состојбата на АВР на 31.12.2019 година изнесува 123.418 илјади денари што е за 12% под нивото во претходната година.

Во вкупните АВР најголемо учество (80%) имаат *одложените трошоци за стекнување* во износ од 99.203 илјади денари. Истите, се 15% под нивото од претходната година, односно состојбата на истите е намалена за 17.212 илјади денари, а како резултат на делумното усогласување на Друштвото новата подзаконска регулатива, донесена од Агенцијата за супервизија за осигурување во текот на 2019 година, односно елиминирање на дел од трошоците, кои беа земени предвид во досегашните пресметки на состојбата пред 2019 година.

Состојба на одложени трошоци за стекнување				
(во 000 денари)	2019	2018	промена во 000 денари	% на промена
Одложени трошоци за аквизиција	67.884	86.731	-18.847	-22%
Одложени трошоци – брокери	31.319	29.684	1.635	6%
Состојба на 31 декември	99.203	116.415	-17.212	-15%

Останатите пресметани приходи и одложени трошоци се во износ од 24.215 илјади денари (20% во вкупните АВР) и бележат пораст од 2% во однос на 2018 година.

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Пресметани приходи за провизија од реосигурување	7.360	4.532	62%
Останати пресметани приходи	16.855	19.321	-13%
Останати пресметани приходи и одложени трошоци	24.215	23.853	2%

Капитал и резерви

Во 2019 година Друштвото ја одржа вредноста на запишаниот капитал во износ од 195.326 илјади денари и искажа законски резерви во износ од 183.967 илјади денари (пораств од 8% во однос на 2018 година), додека нераспределената нето добивка на 31.12.2019 година изнесува 90.911 илјади денари, што е за 46% повисок износ од остварениот во 2018 година (62.419 илјади денари).

Во текот на годината извршена е корекција на вредноста на финансиските средства расположиви за продажба (акции и удели во инвестициони фондови), односно искажан е нето ефект од промените на објективната вредност на истите, по кој основ е искажана ревалоризациона резерва во износ од 9.564 илјади денари, односно за 3.534 илјади денари над реализираната во 2018 година (2018: 6.030 илјади денари).

Друштвото искажа нето добивка по одданочување за 2019 година во износ од 1.960 илјади денари.

Вкупната капитална позиција на Друштвото на 31.12.2019 година е на ниво од 481.728 илјади денари и истата е за 5.493 илјади денари, или за 1% над остварената во 2018 година (2018: 476.235 илјади денари).

Бруто технички резерви

Заклучно со 31.12.2019 година, Друштвото реализираше технички резерви во бруто износ од 929.984 илјади денари, што е за 3% над нивото во 2018 година.

Во рамки на вкупните, бруто резервите за преносни премии изнесуваат 474.497 илјади денари (2018: 487.957 илјади денари) и се за 3% пониски во однос на 2018 година.

Бруто резервите на штети, вклучително и резервите на директните и индиректните штети, изнесуваат 423.616 илјади денари и се за 10% повисоки од 2018 година (2018: 386.177 илјади денари).

Резервите за бонуси и попусти изнесуваат 31.871 илјади денари и се за 14% повисоки од остварените во 2018 година.

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Бруто резерви за преносни премии	474.497	487.957	-3%
Бруто резерви за штети	423.616	386.177	10%
Бруто резерви за бонуси и попусти	31.871	27.966	14%
Бруто технички резерви	929.984	902.100	3%

Вклучувајќи го учеството на реосигурувачите во вкупните технички резерви на Друштвото во износ од 92.005 илјади денари (75.676 илјади денари по основ на преносна премија и 16.329 илјади денари по основ на вкупните резерви на штети), нето техничките резерви на 31.12.2019 година изнесуваат 837.978 илјади денари (2018: 784.192 илјади денари).

Бруто технички резерви (во 000 денари)	2019			2018		
	Бруто	Реосигу- рување	Нето	Бруто	Реосигу- рување	Нето
RBNS	270.570	-4.502	266.068	270.719	-8.464	262.255
Резерва на директни трошоци	20		20	19		19
Резерва на индиректни трошоци	2.399		2.399	2.258		2.258
IBNR - бруто резерви за настанати, а непријавени штети	150.627	-11.827	138.800	113.181	-11.914	101.267
Резерви за бонуси и попусти	31.871		31.871	27.966		27.966
Резерви за преносна премија	474.497	-75.676	398.821	487.957	-97.530	390.427
Состојба на 31 декември	929.984	-92.005	837.979	902.100	-117.908	784.192

Одложени и тековни даночни обврски

На 31.12.2019 година Друштвото има тековна даночна обврска во износ од 1.467 илјади денари.

Обврски

Вкупните обврски на Друштвото изнесуваат 52.421 илјади денари, кои се за 8% над нивото на остварените во претходната година.

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Обврски од непосредни работи на осигурување	2.752	32	8500%
Обврски од работи од реосигурување	5.822	12.225	-52%
Останати обврски	43.847	36.131	21%
Вкупни обврски	52.421	48.388	8%

Вкупните обврски од непосредните работи на осигурување изнесуваат 2.752 илјади денари и имаат пораст од 8.503% во однос на 2018 година и се однесуваат за обврски кон осигуреници по основ на штети.

Во рамки на истите, обврските кон осигуреници изнесуваат 2.666 илјади денари, што е за 8231% зголемен обем од 2018 година.

Обврски од непосредни работи на осигурување (во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Обврски кон осигуреници	2.666	32	8.231%
Останати обврски од непосредни работи во осигурување	87		0%
Состојба на 31 декември	2.753	32	8.503%

Обврските од работи на соосигурување и реосигурување изнесуваат 5.822 илјади денари и се за 52% пониски во однос на минатата година, а кои согласно договорите за реосигурување имаат утврдена рочност, односно во најголем дел се недоспеани.

Обврски од работи на соосигурување и реосигурување (во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Обврски по основ премија за реосигурување	5.822	12.225	-52%
Состојба на 31 декември	5.822	12.225	-52%

Останатите обврски изнесуваат 43.847 илјади денари, а кај истите е реализиран пораст од 21% во однос на претходната година.

Останати обврски

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Обврски кон добавувачите	19.430	15.218	28%
Обврски кон вработените	13.972	13.198	6%
Останато	10.445	7.715	35%
Состојба на 31 декември	43.847	36.131	21%

Пасивни временски разграничувања

Друштвото на 31.12.2019 има однапред пресметани трошоци во износ од 33.944 илјади денари кои припаѓаат на периодот, кои во најголем дел се однесуваат на пресметани трошоци за реосигурување (или 69% од вкупните ПВР), а за кои до заклучувањето на финансискиот извештај за деловната година, нема добиено задолжение по основ на истите.

(во 000 денари)	2019	2018	% на промена
Однапред пресметани трошоци за реосигурување	23.481	46.696	-50%
Однапред пресметани трошоци за брокери	4.713	1.824	158%
Останати однапред пресметани трошоци	5.750	4.088	41%
	33.944	52.608	-35%

УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИК

Поаѓајќи од фактот дека осигурувањето е бизнис што оперира со ризик, Друштвото во континуитет преземаше активности за доследно управување и контрола на осигурителните ризици, притоа обезбедувајќи соодветен капитал за покривање на техничките резерви кои произлегуваат од осигурителното портфолио и маргината на солвентност на Друштвото.

Маргина на солвентност

Пресметката на потребно ниво на маргина на солвентност согласно со член 75 од Законот за супервизија на осигурувањето укажува на потребното ниво на маргина на солвентност во 2019 година во износ од 169.127.869 денари по метод на стапка на премија, односно 95.986.554 денари по метод на стапка на штета (Прилог 3).

Имајќи ја во вид одредбата од Законот, според која повисокиот резултат (износ) се утврдува како потребно ниво на маргина на солвентност, во 2019 година истата изнесува 169.127.869 денари. Вака утврденото ниво на маргината на солвентност, обезбедува и запазување на одредбата на Законот согласно со која „капиталот на Друштвото во секое време треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност на Друштвото”.

Друштвото, на крајот на известителниот период, располага со вишок на капитал во однос на потребното ниво на маргина на солвентност во износ од 301.724 илјади денари (Прилог 4).

Резерви на Друштвото

Заради трајно обезбедување на извршувањето на обврските по договорите за осигурување, Друштвото формира технички и други резерви според осигурително-техничките начела и сметководствените стандарди.

Овие резерви се издвојувани на начин и во обем кој обезбедува сигурност во работењето, ликвидност и профитабилност на Друштвото.

Согласно со законските одредби, како и деловните акти на Друштвото, по основ на договорите за осигурување и преземените осигурителни ризици, се формираат следниве технички резерви:

1. резерви за преносни премии;
2. резерви за пријавени, а неликвидирани штети;
3. резерви за настанати, но сè уште непријавени штети
4. резерви за индиректни трошоци на штети и
5. резерви за бонуси и попусти.

Техничките резерви на Друштвото на 31.12.2019 се пресметани во износ од 837.979 илјади денари.

Вложување на средствата кои ги покриваат техничките резерви

Друштвото, не само што обезбеди средства за покривање на техничките резерви, кои на 31.12.2019 беа во вкупен износ од 969.746.105 денари, туку истите беа повисоки од пресметаните технички резерви за 131.767.591 денари.

При изборот на видот на вложување на средствата што ги покриваат техничките резерви, Друштвото ги зема предвид класите во рамки на кои врши работи на осигурување, на начин што ќе обезбеди сигурност, профитабилност и ликвидност на вложувањата.

Средствата што ги покриваат техничките резерви во 2019 година беа диверзифицирани, при што не беше присутно значително потпирање врз една категорија на средства, пазар или инвестиција.

Друштвото вршеше приспособување на вложувањата на средствата што ги покриваат техничките резерви, а коишто беа изложени на ризик од потенцијални загуби поради промена на каматните стапки, флукуации на девизниот курс, кредитен ризик и други пазарни ризици, со обврските што произлегуваат од договорите за осигурување врз коишто влијаат овие промени.

При вложување на средствата што ги покриваат техничките резерви, Друштвото ја земаше предвид пристигнатоста на своите обврски што произлегуваат од договорите за осигурување.

При инвестирањето на средствата од технички резерви, Друштвото ги имаше во вид ограничувањата дефинирани во Законот за супервизија на осигурувањето и Правилникот за видовите и карактеристиките на средствата кои ги покриваат

техничките резерви и средствата кои ја покриваат математичката резерва, како и за детално пласирање и ограничување на тие вложувања и нивно вреднување (Прилог 5).

Управување со ризикот од осигурување и финансиски ризик

Цели на управување со ризикот и политики за намалување на ризикот од осигурување

Управувањето на Друштвото со ризикот од осигурување и финансискиот ризик се клучни за работењето на Друштвото. Целта е да се одберат средства чии рокови и износи на доспевање ќе бидат усогласени со очекуваните парични одливи по основ на настанатите штети по договорите за осигурување.

Осигурителната активност на Друштвото претставува покривање на штети на лица или правни субјекти – осигуреници на Друштвото, што произлегуваат од осигурени настани. Друштвото е изложено на неизвесноста поврзана со времето на настанување, зачестеноста и обемот на штетите што произлегуваат од договорите за осигурување.

Друштвото управува со ризиците од осигурување преку поставување на лимити на суми на осигурување, процедури за одобрување при прием на ризици во осигурување, ценовни тарифи, стриктни процедури за пријава, процена и решавање на штети и централизирано управување со реосигурувањето.

Политика на превземање ризик

Политиката на Друштвото при склучување договори за осигурување е постигнување дисперзија на ризикот, со што би се обезбедило избалансирано портфолио кое се базира на широко портфолио со исти или слични ризици во текот на повеќегодишен период, со што се изедначува резултатот, односно се ублажува променливоста на истиот.

Политиката на Друштвото за склучување на договори за осигурување е презентирана во годишниот план за работа, во кој се утврдени класите за осигурување, како и економските сектори во кои Друштвото е подготвено да превзема ризици. Сите договори за осигурување се по природа годишни и Друштвото има право да одбие обнова или продолжување на истите, а воедно има право на промена на условите на договорот при негово продолжување.

Политика на реосигурување

Друштвото реосигурува дел од договорите за осигурување со цел контрола на изложеноста кон штетни настани и со цел заштита на изворите на капитал.

Друштвото склучува комбинација од пропорционални и непропорционални договори за реосигурување за да ја намали нето изложеноста. Иста така Друштвото обезбедува и факултативно реосигурување за одредени специфични осигурени ризици. Факултативните договори задолжително претходно засебно се одобруваат и трошоците по истите се следат на редовна основа.

Друштвото редовно ја следи финансиската состојба на реосигурувачите и периодично ги проверува договорите за реосигурување. Раководството на Друштвото ги определува минималните безбедносни критериуми за прифатливо реосигурување и следи дали при склучување на договорите за реосигурување истите се запазени. Исто така, раководството на Друштвото редовно ја следи успешноста на Програмата за реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување со неповрзани реосигурувачи со цел контрола на изложеноста од загуби како резултат на настанување на еден штетен настан.

Финансиски ризик

Друштвото е изложено на финансиски ризик преку финансиските средства, финансиските обврски, средствата од реосигурување, обврските за осигурување и реосигурување. Поконкретно, главен финансиски ризик е дека приливите по основ на финансиски средства нема да бидат доволни за да се подмират обврските кои произлегуваат од договорите за осигурување. Финансискиот ризик ги опфаќа ризикот од каматни стапки, валутниот ризик, ликвидносниот ризик и кредитниот ризик.

Цел на Друштвото е да ги усогласи обврските по основ на договорите за осигурување и реосигурување со средства со ист или сличен ризик. Ова му обезбедува на Друштвото сите доспеани обврски редовно да ги исплаќа.

Каматен ризик

Изложеноста на Друштвото на каматен ризик првенствено произлегува од портфолиото на вложувања.

Обврските од договорите за осигурување се краткорочни и каматниот ризик се намалува преку вложување во должнички инструменти, кои во најголем дел се со фиксна камата (државни записи и обврзници).

Краткорочните обврски за осигурување и реосигурување не се директно чувствителни на пазарните каматни стапки бидејќи се недисконтирани и се некаматносни.

Ризик на ликвидност

Најголем ризик на ликвидност со кој се соочува Друштвото се дневните потреби од расположиви парични средства во однос на обврските за штети од договорите за осигурување.

Друштвото располага со пари и парични средства и други високо ликвидни средства во секој момент, за да се заштити од непотребна концентрација на ризикот и за да биде во можност да ги покрие доспеаните обврските за плаќање како и потенцијалните обврски за плаќање како што допеваат.

Валутен ризик

Друштвото е изложено на валутен ризик преку трансакциите во странска валута и преку средствата и обврските во странска валута.

За да се избегне ризикот од негативното влијание на промената на девизните курсеви, Друштвото вложува средства во евра со цел покривање на обврските во странски валути. Денарот е врзан за еврото и монетарната проекција е дека девизниот курс на денарот во однос на еврото ќе биде стабилен.

Кредитен ризик

Кредитниот ризик претставува сметководствена загуба што би била признаена доколку договорната страна не ги исполни договорените обврски. За да ја контролира изложеноста кон кредитниот ризик, Друштвото редовно врши кредитна проценка на финансиската состојба на овие страни.

- Побарувања по основ на осигурување

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај осигурениците да не ги исполнат своите финансиски обврски што произлегуваат од договорите за осигурување. Изложеноста на Друштвото изнесува максимално до износот на сметководствената вредност на побарувањата по основ на премија. Побарувањата по основ на премии се од голем број на клиенти и се на стандардна комерцијална основа, со што концентрацијата на кредитен ризик е минимална. Друштвото редовно ги следи побарувањата по основ премии, со што изложеноста кон лоши побарувања е контролирана.

- Средства од реосигурување

Друштвото е изложено на кредитен ризик и преку средствата од реосигурување. Друштвото склучува договори за реосигурување со првокласни реосигурители, а

раководството на Друштвото редовно прави оценка на кредитоспособноста на реосигурителите за да може да ја ажурира стратегијата за реосигурување.

- *Финансиски инструменти*

Друштвото е изложено на кредитен ризик кај финансиските инструменти во однос на можната ненаплатливост од издавачите. Сепак земјаќи во предвид дека Друштвото вложува во државни записи, државни обврзници и орочени депозити во домашни банки, не се очекува овие вложувања да не се надоместат.

Управување со капиталот

Агенцијата за супервизија на осигурувањето е главен регулатор кој ја следи адекватноста на капиталот на Друштвото во целина. Друштвото е под директна супервизија од страна на регулаторот.

Политика на Раководството на Друштвото е да одржи стабилност на капиталот на Друштвото со цел одржување на довербата на инвеститорите и пазарот, во насока на поддршка на идниот развој на бизнисот. Раководството на Друштвото го следи повратот на капиталот, преку добивката од редовното работење. Друштвото исто така го има во предвид влијанието кое нивото на капиталот го има на повратот на акционерите како и предностите и сигурноста обезбедени со цврста позиција на капиталот.

Друштвото не е изложено на надворешни влијанија врз промени на капиталот. Во текот на годината немаше материјални промени во пристапот на Друштвото кон управување со капиталот.

Подготвиле:

Маја Костовска

д-р Маја Богдановска-Стојаноска

Одобрил: м-р Марија Томеска

ПРИЛОЗИ

Прилог 1. БУ: Биланс на успех
на ден 31.12.2019

во денари

Опис на позиција	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (201+210+223а+224+225)	200	933.712.946	897.281.647
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА (202+203+204-205-206-207+208+209))	201	864.567.954	840.763.007
1. Бруто полисирана премија за осигурување	202	1.013.068.759	1.067.959.881
2. Бруто полисирана премија за соосигурување	203		
3. Бруто полисирана премија за реосигурување/ретроцесија	204		
4. Бруто полисирана премија предадена во соосигурување	205		
5. Бруто полисирана премија предадена во реосигурување/ ретроцесија	206	140.107.379	210.336.583
6. Промена во бруто резервата за преносна премија	207	-13.459.967	80.640.209
7. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за соосигурување	208		
8. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за реосигурување	209	-21.853.393	63.779.918
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (211+212+216+217+218+219+223)	210	42.460.011	26.344.676
1. Приходи од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	211		
2. Приходи од вложувања во земјиште и градежни објекти (213+214+215)	212	0	0
2.1 Приходи од наемнини	213		
2.2 Приходи од зголемување на вредноста на земјиште и градежни објекти	214		
2.3 Приходи од продажба на земјиште и градежни објекти	215		
3. Приходи од камати	216	20.120.746	18.858.752
4. Позитивни курсни разлики	217	642.182	16.717
5. Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност)	218	4.318.680	
6. Реализирани добивки од продажба на финансиски имот - капитална добивка (220+221+222)	219	14.997.877	4.281.443
6.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	220	14.462.944	4.281.443
6.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	221	534.933	
6.3 Останати финансиски вложувања	222		

Опис на позиција	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
7. Останати приходи од вложувања	223	2.380.526	3.187.764
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	223a	14.898.329	18.312.565
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	224	5.831.550	6.577.333
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	225	5.955.102	5.284.066
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (227+235+245+248+251+261+271+274+275)	226	923.237.946	842.197.003
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (228-229-230-231+232-233-234)	227	410.163.945	375.636.008
1. Бруто исплатени штети	228	387.658.977	355.794.956
2. Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	229	7.873.841	6.430.414
3. Бруто исплатени штети – дел за соосигурување	230		
4. Бруто исплатени штети – дел за реосигурување/ретроцесија	231	11.109.171	14.899.131
5. Промени во бруто резервите за штети	232	37.439.174	31.471.468
6. Промени во бруто резервите за штети – дел за соосигурување	233		
7. Промени во бруто резервите за штети – дел за реосигурување	234	-4.048.806	-9.699.129
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (236+239+242)	235	3.904.923	6.240.332
1. Промени во математичката резерва, нето од реосигурување (237-238)	236	0	0
1.1 Промени во бруто математичката резерва	237		
1.2 Промени во бруто математичката резерва - дел за соосигурување/реосигурување	238		
2. Промени во еквализационата резерва, нето од реосигурување (240-241)	239	0	0
2.1. Промени во бруто еквализационата резерва	240		
2.2 Промени во бруто еквализационата резерва - дел за соосигурување/реосигурување	241		
3. Промени во останатите технички резерви, нето од реосигурување (243-244)	242	3.904.923	6.240.332
3.1 Промени во останатите бруто технички резерви	243	3.904.923	6.240.332
3.2 Промени во останатите бруто технички резерви – дел за соосигурување и реосигурување	244	-	-
III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКАТА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИОНИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (246-247)	245	0	0

Опис на позиција	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
1. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	246	-	-
2. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот – дел за соосигурување и реосигурување	247	-	-
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (249+250)	248	37.543.931	34.806.479
1. Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	249	7.025.420	6.216.671
2. Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	250	30.518.511	28.589.808
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (252+256)	251	425.063.498	381.495.988
1. Трошоци за стекнување (253+253а+254+255)	252	192.779.225	168.023.115
1.1 Провизија	253	62.659.539	61.446.419
1.2 Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	253а	92.387.750	86.336.406
1.3 Останати трошоци за стекнување	254	20.520.404	23.878.415
1.4 Промена во одложените трошоци за стекнување (+/-)	255	17.211.532	-3.638.125
2. Административни трошоци (257+258+259+260)	256	232.284.273	213.472.873
2.1 Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	257	5.984.141	7.957.110
2.2 Трошоци за вработените (258а+258б+258в+258г+258д)	258	63.640.473	59.534.769
2.2.1 Плати и надоместоци	258а	37.654.238	37.781.190
2.2.2 Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	258б	4.156.077	3.587.220
2.2.3 Придонеси од задолжително социјално осигурување	258в	15.370.165	14.973.921
2.2.4 Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	258г		
2.2.5 Останати трошоци за вработени	258д	6.459.993	3.192.438
2.3 Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	259	12.486.972	12.405.389
2.4 Останати административни трошоци (260а+260б+260в)	260	150.172.687	133.575.605
2.4.1 Трошоци за услуги	260а	85.470.281	76.821.305
2.4.2 Материјални трошоци	260б	7.104.175	7.460.042
2.4.3 Трошоци за резервирање и останати трошоци од работењето	260в	57.598.231	49.294.258
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (262+263+264+265+266+270)	261	4.091.619	20.323

Опис на позиција	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
1. Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	262	-	-
2. Трошоци за камати	263	1.931	12.061
3. Негативни курсни разлики	264	1.179.601	8.262
4. Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност)	265	895.295	
5. Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба (267+268+269)	266	71.719	0
5.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	267		
5.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	268	71.719	
5.3 Останати финансиски вложувања	269		
6. Останати трошоци од вложувања	270	1.943.073	
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (272+273)	271	32.843.772	36.269.946
1. Трошоци за превентива	272		
2. Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	273	32.843.772	36.269.946
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	274	6.681.442	3.050.425
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈЌИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	275	2.944.816	4.677.502
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (200-226)	276	10.475.000	55.084.644
XI. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (226-200)	277	0	0
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	278	8.515.322	12.346.761
XIII. ОДЛОЖЕН ДАНОК	279		
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (276-278-279)	280	1.959.678	42.737.883
XV. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (277-278-279)	281	-	0
XVI. ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА/(ЗАГУБА)		1.959.678	42.737.883
Добивка/(загуба) од повторно мерење на финансиски средства расположливи за продажба		3.533.818	-1.099.656
Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка		-	
ДОБИВКА/(ЗАГУБА) КОЈА ИМ ПРИПАЌА НА АКЦИОНЕРИТЕ		5.493.496	41.638.227

Прилог 2. БС: Биланс на состојба
на ден 31.12.2019

во денари

Опис на позицијата	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
АКТИВА			
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	001	2.442.303	2.256.018
1. Гудвил	002		
2. Останати нематеријални средства	003	2.442.303	2.256.018
Б. ВЛОЖУВАЊА (005+013+021+041)	004	988.738.087	883.198.694
I. ЗЕМЈИШТЕ, ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ И ОСТАНАТИ МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (006+009)	005	0	0
1. Земјиште и градежни објекти кои служат за вршење на дејноста (007+008)	006	0	0
1.1 Земјиште	007		
1.2 Градежни објекти	008		
2. Земјиште, градежни објекти и останати средства кои не служат за вршење на дејноста (010+011+012)	009	0	0
2.1 Земјиште	010		
2.2 Градежни објекти	011		
2.3 Останати материјални средства	012		
II. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ (014+015+016+017+018+019+020)	013	16.846.092	17.922.598
1. Акции, удели и останати сопственички инструменти од вредност во друштва во група - подружници	014		
2. Должнички хартии од вредност кои ги издале друштва во група - подружници и заеми на друштва во група - подружници	015		
3. Акции, удели и останати сопственички инструменти во придружени друштва	016		
4. Должнички хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	017		
5. Останати финансиски вложувања во друштва во група – подружници	018		
6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	019		
7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	020	16.846.092	17.922.598
III. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+025+030+035+040)	021	971.891.995	865.276.096
1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (023+024)	022	256.871.695	175.428.388
1.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	023	2.292.770	61.435.544
1.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	024	254.578.925	113.992.844
2. Финансиски вложувања расположливи за продажба (026+027+028+029)	025	179.156.332	159.147.708
2.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	026		
2.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	027		
2.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	028	16.725.000	22.506.100
2.4 Акции и удели во инвестициски фондови	029	162.431.332	136.641.608
3. Финансиски вложувања за тргување (031+032+033+034)	030	87.865.573	0

Опис на позицијата	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
3.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031		
3.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032		
3.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	033	77.884.001	
3.4 Акции и удели во инвестициски фондови	034	9.981.572	
4. Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035	447.998.395	530.700.000
4.1 Дадени депозити	036	447.998.395	530.700.000
4.2 Заеми обезбедени со хипотека	037		
4.3 останати заеми	038		
4.4 Останати пласмани	039		
5. Деривативни финансиски инструменти	040		
IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	041		
V. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042	92.005.302	117.907.501
1. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервата за преносна премија	043	75.676.157	97.529.550
2. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто математичката резерва	044		
3. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	045	16.329.145	20.377.951
4. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	046		
5. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто еквилизационата резерва	047		
6. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто останатите технички резерви	048		
7. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви за осигурување на живот каде ризикот од вложувањето е на товар на осигуреникот	049		
Г. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	050		
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА (052+053)	051	3.604.680	58.476
1. Одложени даночни средства	052		
2. Тековни даночни средства	053	3.604.680	58.476
Ѓ. ПОБАРУВАЊА (055+059+063+067)	054	265.053.775	310.195.105
I. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (056+057+058)	055	251.167.070	295.580.676
1. Побарувања од осигуреници	056	251.167.070	295.580.676
2. Побарувања од посредници	057		
3. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058		
II. ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (060+061+062)	059	0	0
1. Побарувања по основ на премија за соосигурување и реосигурување	060		
2. Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	061		
3. Останати побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	062		
III. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (064+065+066)	063	13.886.705	14.614.429
1. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	064	7.070.287	9.231.487
2. Побарувања по основ на финансиски вложувања	065	4.612.584	3.456.812
3. Останати побарувања	066	2.203.834	1.926.130

Опис на позицијата	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
IV. ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	067		
E. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА (069+072+077)	068	24.282.275	29.839.896
I. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЈИШТЕ И ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ) (070+071)	069	9.428.165	12.426.095
1. Опрема	070	8.591.802	11.589.732
2. Останати материјални средства	071	836.363	836.363
II. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (073+074+075+076)	072	14.854.110	17.413.801
1. Парични средства во банка	073	14.673.574	17.087.778
2. Парични средства во благајна	074	180.536	326.023
3. Издвоени парични средства за покривање на математичката резерва	075		
4. Останати парични средства и парични еквиваленти	076		
III. ЗАЛИХИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	077		
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (079+080+081)	078	123.418.397	140.267.680
1. Претходно пресметани приходи по основ на камати и наемнини	079		
2. Одложени трошоци на стекнување	080	99.203.124	116.414.656
3. Останати пресметани приходи и одложени трошоци	081	24.215.273	23.853.024
З. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТО РАБОТЕЊЕ	082		
S. ВКУПНА АКТИВА (А+Б+В+Г+Д+Г+Е+Ж+З)	083	1.499.544.819	1.483.723.370
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	084	265.240.893	239.515.726
ПАСИВА			
A. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (086+090+091+095+101-102+103-104)	085	481.728.197	476.234.701
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ (087+088+089)	086	195.326.080	195.326.080
1. Запишан капитал од обични акции	087	195.326.080	195.326.080
2. Запишан капитал од приоритетни акции	088		
3. Запишан а неуплатен капитал	089		
II. ПРЕМИИ ЗА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	090		
III. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (092+093+094)	091	9.563.798	6.029.980
1. Материјални средства	092		
2. Финансиски вложувања	093	9.563.798	6.029.980
3. Останати ревалоризациони резерви	094		
IV. РЕЗЕРВИ (096+097+098-099+100)	095	183.967.436	169.721.475
1. Законски резерви	096	183.967.436	169.721.475
2. Статутарни резерви	097		
3. Резерви за сопствени акции	098		
4. Откупени сопствени акции	099		
5 Останати резерви	100		
V. НЕРАСПРЕДЕЛЕНА НЕТО ДОБИВКА	101	90.911.205	62.419.283
VI. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	102		
VII. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103	1.959.678	42.737.883
VIII. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	104		
Б. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	105		
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (107+108+109+110+111+112)	106	929.983.816	902.099.686
I. Бруто резерви за преносни премии	107	474.496.895	487.956.862
II. Бруто математичка резерва	108		

Опис на позицијата	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	4	5
III. Бруто резерви за штети	109	423.615.776	386.176.602
IV. Бруто резерви за бонуси и попусти	110	31.871.145	27.966.222
V. Бруто еквилизациона резерва	111		
VI. Бруто останати технички резерви	112		
Г. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	113		
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ (115+116)	114	0	0
1. Резерви за вработени	115		
2. Останати резерви	116		
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ (118+119)	117	1.467.359	4.393.442
1. Одложени даночни обврски	118		
2. Тековни даночни обврски	119	1.467.359	4.393.442
Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	120		
Ж. ОБВРСКИ (122+126+130)	121	52.421.020	48.388.027
I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (123+124+125)	122	2.752.312	31.976
1. Обврски спрема осигуреници	123	2.665.812	31.976
2. Обврски спрема застапници и посредници	124		
3. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	125	86.500	
II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (127+128+129)	126	5.821.877	12.225.047
1. Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	127	5.821.877	12.225.047
2. Обврски по основ на учество во надомест на штети	128		
3. Останати обврски од работи на соосигурување и реосигурување	129		
III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (131+132+133)	130	43.846.831	36.131.004
1. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	131	19.430.274	15.218.097
2. Обврски по основ на финансиски вложувања	132		
3. Останати обврски	133	24.416.557	20.912.907
З. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	134	33.944.427	52.607.514
С. НЕТЕКОВНИ ОБВРСКИ ВО ВРСКА СО НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	135		
И. ВКУПНА ПАСИВА А+Б+В+Г+Д+Ѓ+Е+Ж+З+С	136	1.499.544.819	1.483.723.370
Ј. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	137	265.240.893	239.515.726

Прилог 3- МС: Маргина на солвентност		Неживотно осигурување освен здравствено осигурување на кое се применуваат одредбите од член 75 став 6 од Законот		Здравствено осигурување на кое се применуваат одредбите од чл. 75 став 6 од Законот		Неживотно осигурување освен здравствено осигурување на кое се применуваат одредбите од член 75 став 6 од Законот	
		Тековна година	Претходна година	Тековна година	Претходна година	Тековна година	Претходна година
Бруто полисирана премија	1	1.011.381.083	1.054.213.252				
Бруто полисирана премија < 10 милиони евра x 0.18	2	110.674.080	110.691.000				
Бруто полисирана премија > 10 милиони евра x 0.16	3	63.444.013	70.282.120				
Бруто полисирана премија < 10 милиони евра x 18/300	4			0	0		
Бруто полисирана премија > 10 милиони евра x 16/300	5			0	0		
Вкупен износ од Бруто полисирана премија ([6]=[2] + [3] или [6]=[4] + [5])	6	174.118.093	180.973.120	0	0		
Бруто исплатени штети	7	387.658.977	355.794.956			387.658.977	355.794.956
Нето исплатени штети	8	376.549.806	340.895.825			376.549.806	340.895.825
Коефициент ([9]=[8]/[7] или 0.50, доколку е помал)	9	1	1	0,00	0,00	0,96	0,94
Маргина на солвентност - метод стапка на премија ([10]= [6]*[9])	10	169.127.869	173.393.966	0	0		
Референтен период (во години)	11	3	3			7	7
Бруто исплатени штети во референтниот период	12	1.068.051.034	960.103.280			0	0
Бруто резерви за штети на крајот на референтниот период	13	455.486.921	414.142.824			0	0
Бруто резерви за штети на почетокот на референтниот период	14	383.322.211	326.927.811			0	0
Бруто настанати штети ([15]=[12] + [13] - [14])/[11])	15	380.071.915	349.106.098	0	0	0	0
Бруто настанати штети < 7 милиони евра x 0,26	16	98.818.698	90.767.585			0	0
Бруто настанати штети > 7 милиони евра x 0,23	17	0	0			0	0
Бруто настанати штети < 7 милиони евра x 26/300	18			0	0		
Бруто настанати штети > 7 милиони евра x 23/300	19			0	0		
Вкупен износ од Бруто настанати штети ([20]=[16] + [17] или [20]=[18] + [19])	20	98.818.698	90.767.585	0	0	0	0
Маргина на солвентност - метод стапка на штети ([21]= [20]*[9])	21	95.986.554	86.966.239	0	0	0	0
Потребно ниво на маргина на солвентност ([22]=max([10],[21]))	22	169.127.869	173.393.966	0	0		

Прилог 3- МС: Маргина на солвентност		Тековна година	Претходна година
Конечна пресметка на потребното ниво на маргината на солвентност	1	169.127.869	173.393.966

КС: Пресметка на капиталот

	Ознака	Износ
Основен капитал, чл. 69 (I1+I2+I3+I4+I5-I6-I7-I8-I9-I10-I11-I12-I13)	I	466.993.285
Уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатениот акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции	I1	195.326.080
Премии од емитирани обични акции	I2	
Законски и статутарни резерви	I3	183.967.436
Пренесена нераспределена добивка	I4	90.911.205
Нераспределена добивка од тековната година	I5	
Сопствени акции кои ги поседува друштвото за осигурување	I6	
Долгорочни нематеријални средства	I7	2.442.303
Пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година	I8	
Нереализирана загуба од сопственички инструменти расположливи за продажба мерени по објективна вредност	I9	769.134
Нереализирана загуба од вреднување на финансиските средства расположливи за продажба	I10	
Нето негативни ревалоризациски резерви и останатите разлики од вреднување коишто произлегуваат од вложувања во придружени друштва или заеднички вложувања коишто се вреднуваат со користење на методот на главнина	I11	
Останати одбивни ставки поради непочитување на ограничувањата при вложување на средствата од капиталот, предвидени во членот 73 од ЗСО	I12	
Дополнителен капитал, чл. 71 (II1+II2+II3+II4+II5+II6), доколку не е поголем од 50% од основниот капитал	II	8.266.346
Уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции	II1	
Премии од емитирани кумулативни приоритетни акции	II2	
Субординирани должнички инструменти	II3	
Хартии од вредност со неопределен рок на доспевање	II4	
Нереализирана добивка од ревалоризацијата на сопственичките инструменти коишто се расположливи за продажба и мерени по објективна вредност	II5	8.266.346
Нереализирана добивка од ревалоризацијата на должничките инструменти расположливи за продажба, мерени по објективна вредност	II6	
Вкупно основен и дополнителен капитал I.+II.	III	475.259.630
Одбивни ставки, чл. 72 (IV1+IV2)	IV	0
Вложувања во акции во правни лица од членот 72 од Законот	IV1	
Вложувања во субординирани должнички инструменти и други вложувања во правни лица од членот 72 од ЗСО	IV2	
КАПИТАЛ I + II - IV	V	475.259.630

Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за неживотно осигурување)	VI1	169.128.379
Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за осигурување на живот)	VI2	0
Капитал	VI3	475.259.630
Гарантен фонд*	VI4	184.456.800
Вишок/недостаток на Капитал во однос на Гарантен фонд (VI5 = VI3 -VI4)	VI5	290.802.830
Вишок/недостаток на Капитал (за неживотно осигурување) во однос на Потребно ниво на маргина на солвентност (VI6 = VI3 - VI1)	VI6	306.131.251
Вишок/недостаток на Капитал (за осигурување на живот) во однос на Потребно ниво на маргина на солвентност (за друштва за осигурување на живот) (VI7 = VI3 - VI2)	VI7	475.259.630

Прилог 5 ВТР: Вложувања на средствата кои ги покриваат техничките резерви	Број	Дозволен % (или износ)	Остварен износ	Остварен %
		1	2	3
Видови дозволени вложувања	I			
Парични средства во благајна и средства на банкарските сметки	I1	3%	14.854.110	2.6%
Депозити во банки ко имаат дозвола издадена од НБРМ	I2	60%	430.998.395	57.3%
Хартии од вредност издадени до Р.М или НБРМ	I3	80%	0	23.0%
Обврзници и други должнички хартии за кои гарантира РМ	I4	80%	256.871.695	0.0%
Обврзници и други должнички хартии од вредност кои ги издаваат или за кои гарантираат единиците на локалната самоуправа на РМ	I5	10%	0	0.0%
Обврзници и други должнички хартии со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ	I6	35%	0	0.0%
Обврзници и други должнички хартии со кои не се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ, ако нивен издавач е правно лице со седиште во РМ	I7	5%	0	0.0%
Акции со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ	I8	25%	16.725.000	2.2%
Акции со кои не се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во РМ, ако нивен издавач е правно лице со седиште во РМ	I9	5%	0	0.0%
Удели во трговски друштва во РМ	I10	5%	0	0.0%
Удели и акции на инвестициски фондови кои се регистрирани во РМ	I11	20%	162.431.332	14.9%
Долгорочни обврзници и други долгорочни хартии од вредност чиј издавач е земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД	I12	20%	0	0.0%
Долгорочни обврзници и други долгорочни хартии од вредност чиј издавач е странски правен субјект од земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД	I13	20%	0	0,0%
Акции чиј издавач е странско акционерско друштво со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во земјите членки на ЕУ или земјите членки на ОЕЦД	I14	20%	11.939.898	0,0%
Удели на инвестициски фондови со кои се тргува на регулиран пазар на хартии од вредност во земја членка на ЕУ или земја членка на ОЕЦД	I15	20%	75.925.675	0,0%
Друг вид на вложување согласно правилата на АСО, под услов тоа да не е во спротивност со став (2) од член 89 од ЗСО	I16	10% од рез. прен. прем.	0	0,0%
Вложувања кои не се предвидени со Правилникот	II			0,0%

НАПОМЕНА: Вложувањата од точка 5 и точка 8 од оваа табела не смеат да надминат 5 % кај ист издавач и вложувањата од точка 7 и точка 9 од оваа табела не смеат да надминат 1 % кај ист издавач.

Ставка	Број	Износ
Вкупно доволени вложувања на средства	III	969.746.105
Вкупно нето технички резерви	IV	837.978.514
Резерви за преносни премии	IV1	398.820.738
Резерви за бонуси и попусти	IV2	31.871.145
Резерви за штети	IV3	407.286.631
Други технички резерви	IV4	0
Еквализациона резерва	IV5	0
Разлика (III-IV)	V	131.767.591